

Yttranden vid Stockholms kommunfullmäktiges sammanträde den 20 februari 2006*§ 4 Interpellation om omvandlingen av servicehus till seniorlägenheter (nr 2005:56)*

Anförande nr 1

Borgarrådet O l o f s s o n (v): Jag ber att få hänvisa till det utsända svaret.

Anförande nr 2

G ö r a n H o l m s t r ö m (kd): Herr ordförande! De här frågorna är angelägna. Omvandlingen av servicehus till seniorlägenheter har omfattat över 1 000 lägenheter hittills. Jag tycker att borgarrådet utifrån sina förutsättningar ger tillräckliga men inte fullödiga svar. Framför allt gäller det frågan om ifall omvandlingen kommer att fortsätta. Borgarrådet får gärna upplysa mig och övriga om hur planerna ser ut på området.

Två andra frågor vill jag beröra särskilt. Det gjordes en studie efter omvandlingen, där Äldrecentrum var inblandad och höll i det hela. Den heter *Hem, ljuva hem*. Man konstaterar i studien det som också var vår kritik innan dess att omvandlingen inleddes, nämligen att det inte var alldeles klart definierat vad seniorlägenheterna är, annat än upplåtelseformen. Det gäller också vilken typ av service som ska ges och vilka kringtytor som kommer att finnas. Utredningen från Äldrecentrum konstaterar att det som var oklart innan omvandlingen inleddes är ungefär lika oklart nu. Borgarrådet får gärna kommentera hur hon ser på den service och de lokaler som man kan förvänta sig ska finnas i seniorlägenheterna.

Den andra frågan berör det som i min interpellation var fråga 6 – bostadsbedömningen. Jag besökte Enskede nya servicehus för några dagar sedan, och fick då veta att de som får plats på servicehus nu har ungefär dubbelt så stora hemtjänstbehov som man hade för bara ett år sedan. Det innebär att kraven på till exempel Enskede nya servicehus – och jag föreställer mig att det ser likadant ut runt om i andra delar av staden – är betydligt tuffare i dag. Det gäller kraven på ledningen på servicehusen och framför allt kraven på personalen som jobbar direkt med och ska ge service till de äldre.

Detta leder naturligtvis till den omedelbara misstanken att bostadsbedömningen har skärpts för att klara av att matcha det minskade utbudet av servicehusplatser i vår stad. Vill borgarrådet ta oss ur den villfarelsen så får hon gärna göra ett försök. Tills vidare vidhåller jag det vi tidigare har sagt under den sista tidens debatt – att bostadsbedömningen har skärpts bland annat som en följd av omvandlingen till seniorlägenheter.

Anförande nr 3

M a r g a r e t a B j ö r k (m): Ordförande och fullmäktige! Det svar som borgarrådet har lämnat är glidande när det gäller många av frågorna. Till exempel får inte

interpellanten svar på hur mycket pengar man har sparat. Man skriver bara att de besparingar som görs ska användas inom äldreomsorgen för andra behov. Jag skulle förstås vilja veta hur mycket pengar det är och vilka behov som i så fall avses.

Jag tycker nog att det är lite magstarkt att säga att informationen har fungerat väl inför omvandlingen. Alla vet – särskilt om man har läst rapporten från Äldrecentrum – att informationen har mottagits med stor oro ute bland de boende på servicehusen. Det står också i svaret att ett nytt beslutsunderlag ska komma vad gäller fortsatt omvandling i början av det här året. Början av det här året har faktiskt varit nu.

Vi vet också att när det till exempel gäller Enskede servicehus, som interpellanten pratade om, och även Tunets servicehus, så har stadsdelarna bett att få omvandla. Men ni har ju sagt att man inte ska omvandla några fler servicehus. Å andra sidan går Socialdemokraterna ut och säger att nu är det stopp på omvandlingen. Vad är det som gäller? Det här måste de äldre få veta. Jag tycker att ett sådant besked borde kunna komma snarast.

Jag tycker att det är lite konstigt att borgarrådet tar upp Kvalitids rapport, som Socialstyrelsen har nämnt. Det finns ju ingenting nämnt om det vad jag kan se i interpellationen. Det hade varit klädsamt om borgarrådet hade nämnt Kvalitids rapporter i Stockholms stad som skedde under 2004 och 2005. De är aktuella, och dem har till och med borgarrådet själv varit med och bestämt om via Kompetensfonden. Detta är en rapport som inte kommer fram i ljuset. Jag tycker att det vore dags att släppa slutrapporterna. Vi vet ju att hemtjänsten får springa benen av sig. Vi vet också att kanske 60 procent av den beviljade tiden går åt till andra saker än till just att vara hemma hos den äldre.

Vi förväntar oss att få ett klartecken vad gäller fortsatt servicehusomvandling. Och hur mycket pengar har man sparat i staden och vilka behov tänker man använda de pengarna till?

Anförande nr 4

Borgarrådet O l o f s s o n (v): Ordförande, fullmäktige! Det var en hel rad frågor. Jag är inte säker på att jag hinner svara på alla nu, men då får jag väl återkomma.

Jag tror att jag ska ta upp en av de frågor som ni tog upp. Det gäller fortsättningen av omvandling av servicehus till seniorboenden. Jag har sagt precis det som jag också säger i mitt interpellationssvar. Ni kanske tycker att det är glidande, men ärendet som sådant kommer också att komma upp i Äldreberedningen på nästa sammanträde, tror jag att det är. Det anser jag nog fortfarande vara i början av året. Där har vi analyserat rapporten *Hem, ljuva hem*. Det var ju den som var utgångspunkten och det var vi som tog initiativet till att ta fram den. Detta gör vi för att se hur det har gått. Vad har varit tokigt? Vad kan göras bättre? Vad gjorde vi fel och så vidare?

Det är klart att man kan säga: Vad var det vi sade? Men jag är inte så övertygad om att det är det enda sättet. Om man läser hela rapporten så kan man också se att det som ni säger om ”vad var det vi sade” också kan ifrågasättas. Vi har fått en del kritik för att vi inte hade så tydliga riktlinjer tidigare för hur omvandlingen skulle gå till. Men å andra sidan säger man också enligt Äldrecentrums utvärdering att det har varit

ganska bra i ett perspektiv. Det har nämligen inneburit att varje hus med sina specifika förutsättningar och olika aktörer har fått utrymme för sin kreativitet. Det är ju bra att man har gjort det. Nu har de flesta allmännyttiga bostadsbolagen utformat sina koncept för seniorboendet. Tillsammans med stadsdelsnämnderna gör de en planering på ett strukturerat och bra sätt. Jag hoppas att ni nu har varit ute och besökt dem som ändå har kommit i gång. Det som är gjort är gjort. Det skapade oro hos de äldre och deras anhöriga, och det kan man beklaga.

Beträffande hur mycket pengar som vi har sparat så kan man inte läsa det här på det sätt som Margareta Björk naturligtvis vill göra. Om hon tänker till så förstår även Margareta Björk att så kan man inte göra av det enkla skälet att om det här hade stått tomt så hade det naturligtvis kostat pengar. I stället har vi sagt att alla de pengar som man ändå har för äldreomsorgen i en stadsdel också ska användas till den. I somliga delar handlar det om att man ska få hemservice i sina seniorboenden. I andra fall handlar det om att man får utökad hemservice eller vad man annars kan ha för behov i just den stadsdelen.

Pengarna stannar alltså inom äldreomsorgen, och det tycker jag är en huvudpoäng med detta. Stadsdelen själv kan förmodligen bäst bestämma var behoven finns och var man behöver nyttja pengarna på bästa sätt för den gamla. Någon tydligare siffra finns inte, för då måste man slå ihop alla stadsdelar och deras sätt att använda sina pengar.

Anförande nr 5

G ö r a n H o l m s t r ö m (kd): Den fråga som Margareta Olofsson väljer att inte besvara tycker jag nog är den som också är den mest besvärliga för henne och majoriteten, nämligen hur biståndsbedömningen har förändrat sig till följd av omvandlingen till seniorlägenheter. Mitt exempel från Enskede nya servicehus kan man möjligen få belagt om man begär det. Men det pekar på att de som nu får plats på servicehus är betydligt sjukare och har betydligt större omvårdnadsbehov och medicinska behov än man hade för bara ett enda år sedan. Det var den spontana reaktion som jag fick när jag kom dit.

Jag har ett exempel från en annan stadsdelsnämnd också, där det är 10 procent fler som har fått avslag 2005 än det var 2004. Det är möjligen för tunt att dra några generella slutsatser av, men det är ändå värt att ta i beaktande.

Man kan också jämföra det här med en rapport som jag tror kom bara för någon vecka sedan och som möjligen hette *Styckevis och delat*. Den handlar om både hemsjukvård och annat, och vissa stadsdelsnämnder är särskilt granskade. Rapporten pekar återigen på det problem som våra egna revisorer tog upp för en tid sedan, nämligen att en viss del av efterfrågan på och ansökan om hemtjänst och biståndsbeslut aldrig kommer fram till beslut. De försvinner på vägen i kontakterna med förvaltningen.

Jag tycker att det är angeläget att borgarrådet säger något om detta. Hon får också gärna kommentera vad vi kan förvänta oss för nya riktlinjer för biståndsbedömningen. Det tillhör ju också det som vi ska få ta del av under våren 2006.

Anförande nr 6

M a r g a r e t a B j ö r k (m): Ordförande, fullmäktige! Jag är inte nöjd med de svar som jag har fått. Jag tycker att detta är märkligt även om jag tänker till. Jag försöker faktiskt tänka till; Margareta Björk tänker till! Det är märkligt att borgarrådet inte kan svara på frågan om hur mycket pengar man har sparat. Landstinget vet hur mycket pengar man har där, men ansvarigt borgarråd vet inte hur mycket omvandlingen har sparat staden. Det ligger väl ändå i allas intresse när det gäller skattepengar att veta vad en så stor strukturell förändring innebär, inte bara för de äldre utan även ekonomiskt.

Jag tycker också att det är bra att få besked om att det kommer ett ärende i början på februari. Om det blir en fortsatt omvandling så hoppas jag även att ni har en annan informationsplan då än vad ni har haft tidigare. Viss avbön har ni ändå gjort när det gäller den tidigare omvandlingen. Det fick vi höra här i dag, och jag tycker att det var klädsamt.

Jag återkommer till Kvalitids rapport, som jag har försökt få upp på bordet flera gånger i den här salen. Men det verkar som om man inte riktigt vill plocka fram den ur byrålådan. Den innehåller tydligen för känsliga uppgifter för att kunna släppas loss. Jag skulle också gärna vilja veta när den slutrapporten kommer att presenteras.

Anförande nr 7

E w a S a m u e l s s o n (kd): Ordförande, fullmäktige! Jag har stannat lite grann vid fråga nr 10, och jag skulle önska att vi fick ett lite tydligare svar på den frågan. Hur tror borgarrådet att hemtjänstpersonalens förutsättningar att göra ett bra arbete förändras när de betydligt fler äldre ska få öppen hemtjänst och inte inom ramen för servicehusboende?

Det berättas lite grann om hur det ser ut nu, men i rapporten *Styckevis och delat* som vi under förra veckan fick ta del av talades det om den mörka bilden av just de äldre multisjuka som finns hemma i sina egna lägenheter, vilket ju seniorbostäder är. Det är ett eget boende. Det är mycket tyngre också för hemtjänstpersonalen att möta de behov som de äldre har. Därför skulle jag vilja att vi får en redovisning av hur borgarrådet tror att hemtjänstpersonalen ska kunna klara det. Eller hur tänker man sig att möjligtvis stötta hemtjänstpersonalen ytterligare för att den ska kunna klara den tuffa uppgift som detta ändå innebär?

Om man läser från regeringsnivå ser man att Ylva Johansson är ute lite titt som tätt och pratar om de äldre. Inte minst på senare tid har hon lyft fram det sociala behovet hos de äldre och att det ska bli tillgodosett på ett helt annat sätt än vad det är i dag. Då kan man fråga sig om det är via vår hemtjänstpersonal, eller hur man har tänkt sig att tillgodose detta. Dessutom vill Ylva Johansson att vi i kommunerna ska få böta om vi inte kan tillgodose behovet av äldreboenden.

Med den stora omvandling som nu har skett till vanliga hyresrätter för de äldre – dessa seniorboenden som kan vara bra för många, men inte för alla – så är det klart att man kan fundera över hur vi i Stockholms stad ska kunna tillgodose det behov som finns. Vi vet ju att det är flera hundra som får nej varje år. Jag brukar ibland berätta om Elsa, som är 85 nu och ännu inte har fått servicehus fast hon har sökt

sedan hon var 80. Hon får höra att hon inte är tillräckligt dålig för att få ett servicehusboende.

Till sist skulle jag också bara vilja veta när de nya riktlinjerna för biståndsbedömning kommer att presenteras. Det står att de ska finnas färdiga för beslut under våren. Hur långt har man kommit i det arbetet?

Anförande nr 8

A n n - K a t r i n Å s l u n d (fp): Ordförande, fullmäktige och socialborgarrådet! I början av mandatperioden fanns det 300 lediga bostäder i servicehus, kan man läsa. Omvandling har gjorts för 1 034 lägenheter. Det betyder att det är mer än tre gånger så många som faktiskt var tomma. Det visar sig också att det är många som trots att de har ett stort hjälpbehov och trots att de har gillat att bo i servicehus har valt att bo kvar. De tycker att de har varit tvungna till det för att de ska få vara kvar i sin ursprungliga lägenhet. Detta har alltså slagit hårt mot den här gruppen.

Jag tycker inte att vi har fått svar på det som finns i interpellationen. Kommer omvandlingen att fortsätta, eller är det slut nu? Jag har också hört att pensionärer har träffat finansborgarrådet, som har sagt att nu är det stopp för vår del när det gäller servicehusomvandlingen. Jag skulle vilja veta om det är så.

Jag skulle också vilja fråga en annan sak. Jag tycker att det är lite märkligt att socialborgarrådet tycker att det som sker på bostadsförmedlingen är alldeles utmärkt. Tycker du verkligen att det är bra att bostadsförmedlingen ägnar sig åt biståndsbedömning? Förtur är väl en sak, men biståndsbedömning är något helt annat. Det är ju precis det som förekommer nu när det visar sig att det är personer som är över 90 år som använder skäl som ligger väl nära biståndsbedömningen.

Jag skulle vilja hänga på Ewa för jag vill också veta när de nya riktlinjerna kommer. På vilket sätt jobbar ni med att ta fram dem? Vilka är involverade i framtagningen av de nya riktlinjerna? Jag har fått en muntlig föredragning av inspektörsrapporten i Spånga–Tensta, som kommer att komma nu. Där framkommer det mycket tydligt att vissa av biståndsbedömarna berättar vad det är för någonting som man möjligtvis skulle kunna få, och så söker man det. Det är ju inte alls så som det ska vara, enligt alla riktlinjer. Detta har vi tagit upp här många gånger. Ändå fortsätter det. Vad tänker du göra åt det?

Anförande nr 9

Borgarrådet O l o f s s o n (v): För det första, och för att jag inte ska glömma det: Kompetensfondens utvärdering och Kvalitids rapport har jag inte fått. Jag kan alltså inte svara på den frågan. Det återstår väl att få från Kompetensfonden.

För det andra: Riktlinjerna kommer före sommaren. Man undrar här vilka som jobbar med det. Det gör tjänstemännen än så länge. De har just börjat med det efter det att äldreomsorgsplanen antogs här i fullmäktige. Då ingick i uppdraget att titta på det.

För det tredje: Biståndsbedömningen har inte förändrats efter det att man har en annan typ av lägenheter – om man har seniorboende eller servicehus. En del har bott

i servicehus tidigare och bor förmodligen i seniorboende nu utan att ha någon hjälp alls, för så har det sett ut. Det finns ingen anledning till att det skulle ha förändrat bedömningen i biståndsbedömningen och att den på något sätt skulle ha blivit hårdare därför att man har gett våra äldre möjligheten att bo i seniorbostäder. De förmedlas ju utifrån en social förtur som man är mycket skickad och van vid att hantera på bostadsförmedlingen i och med att man sedan tidigare har social förtur för en mängd olika grupper som finns i samhället. Där är man alltså van vid detta.

Jag vill säga en sak till, som jag tycker är mycket märklig. Man ska läsa alla rapporter noggrant; det är ju poängen med dem. Man ska också ta dem till sig. Det är också poängen med dem. Det gäller inte minst när vi själva har begärt dem för att se hur omvandlingen har gått till, vad som har hänt, vad vi kan göra bättre om vi ska fortsätta och vad som har skett. Det är *Hem, ljuva hem*. Här blandar man ihop den med *Styckevis och delat*, som jag tycker är en annan sak.

Styckevis och dels handlar ursprungligen om samarbetet mellan landstinget och kommunerna. I Stockholms stad är det nio stycken äldre som man har tittat på. Det är ganska få i förhållande till de 5 000 multisjuka som man tror finns i hela länet och de 25 000 som man tror också har multiproblem, men som inte är multisjuka i den meningen. Det är samarbetet som man tittar på i den delen. Det tror jag är viktigt att man gör. Vi har naturligtvis incitament från både landstingets och kommunernas sida att se till att det sker på det bästa möjliga sättet.

Därför kommer det att hållas ett seminarium på förmiddagen den 7 april där landstinget och KSL kommer att ta upp den här gemensamma frågan för alla kommuner i länet och landstinget för att diskutera den. Jag tror att det är viktigt att flera kommer av de politiska partierna. Jag tror att alla ändå har ett intresse av att se att den delen fungerar i samarbetet mellan landstinget, primärvården, sjukhusvården och även mellan kommunerna.

Anförande nr 10

M o n i k a L i n d h (s): Ordförande, ledamöter! Jag ska inte upprepa någonting av det som borgarrådet sade, men jag ska ändå fortsätta på det som hon avslutade med – det som handlade om den rapport som oppositionen ”hängde på” interpellationen. Det gäller *Styckevis och delat*.

Det är klart att en förutsättning för en god samverkan mellan landsting och kommuner när det gäller multisjuka i hemmet, i ordinärt boende, är att vi har en kompetens och en kunskap om vård- och omsorgsarbetet. Då är det betydelsefullt med den utbildning som vi nu har genomfört i Kompetensfonden. Den innebär att vi i dag har ungefär 80 procent som har en adekvat grundutbildning för det omsorgsarbetet mot 50 procent förra mandatperioden.

Detta innebär också att vi, trots att läkemedelshanteringen är ett landstingsansvar i sin struktur, har utbildat 1 900 vårdbiträden och undersköterskor i just läkemedelshandling i hemmet med alla de svåra avväganden och frågor som det innebär. Det är viktigt. Att 1 250 nu har sin grundutbildning för att arbeta med kvalificerad omsorg är avgörande för kvaliteten i ordinärt boende när det gäller multisjuka.

Man kan också fundera på detta med en grund för samverkan. Det är även att vi har ett landsting som har en finansiering för sin verksamhet. Det är klart att om man lämnar ett landsting med ett underskott på 6–8 miljarder så har jag förståelse för att det tar tid att bygga upp nya samverkansstrukturer. Så blir det när man går med ett minus i baken. Detta var vad ni lämnade efter er.

Anförande nr 11

M a r g a r e t a B j ö r k (m): Herr ordförande, fullmäktige! Till skillnad mot socialdemokraterna tittar vi moderater framåt. Det som har varit har varit, och det kan vi inte göra så mycket åt.

Jag tycker också att det är viktigt med utbildning. Men utbildningen ska ju vara löpande. Det handlar inte bara om att man ska utbilda under ett speciellt år i multisjuka eller läkemedelshantering, utan det ska vara kontinuerligt. Den personal som vi ska ha ute i hemtjänsten ska också vara kompetent för det svåra uppdrag som den har.

Det är väl allom givet att det är mycket svårare att få en servicehusplats i dag. Om man lyckas få det så vet vi att det krävs mycket större och mer omfattande hemtjänstinsatser. Det vittnar alla om.

Jag tycker att det är klädsamt att borgarrådet säger att hon inte har sett Kvalitids rapport. Men jag tycker också att hon då kan begära att få den, eftersom det borde vara av intresse för borgarrådet att se slutrapporten.

Vi har fortfarande inte fått svar på frågan om ifall omvandlingen fortsätter. Är det så som finansborgarrådet har sagt i artikeln En stad för äldre – att omstruktureringen av servicehusen är avslutad? Eller vad är det som gäller? Vi vill gärna veta det här och nu.

Anförande nr 12

G ö r a n H o l m s t r ö m (kd): Jag blir lite bekymrad när jag hör Margareta Olofsson antyda att det skulle vara något fel eller att man skulle göra sig skyldig till något missgrepp om man tar upp rapporten *Styckevis och delat*. Förvisso har vi den kanske inte med oss här allihop. Men jag tycker att den förtjänar att få ännu mer uppmärksamhet. Som politiker får man ta till sig olika rapporter. Man får lägga ett pussel och balansera det mot den bild som man får av äldre och deras anhöriga och kanske mot de erfarenheter som man har med sig från ett nämnduppdrag. Man får försöka skapa sig en helhetsbild.

Jag blir bekymrad över den bild som jag tycker tonar fram. Borgarrådet försvarar sig med att det bara är fem granskade i en stad med många multisjuka, men jag får intrycket att du försöker skaka av dig obehagliga rapporter och att det tyvärr i viss mån också är det som kännetecknar de frågor som jag har ställt i interpellationen i servicehusomvandlingen.

Anförande nr 13

A n n - K a t r i n Å s l u n d (fp): Jag har en fråga till både Monika Lindh och Margareta Olofsson. Det är samma fråga som Margareta Björk ställde. Kommer ni att fortsätta med servicehusomvandlingen eller är det slut nu? Vi har fortfarande inte fått svar på den frågan, och jag tycker att det vore bra om vi fick det. Det är en tydlig fråga som finns i interpellationen.

Det är möjligt att det är samma riktlinjer som 2002, men de har definitivt använts på ett helt annat sätt. Det har att göra med hur budgeten ser ut och att den ska gå ihop i stadsdelarna. Det har blivit en restriktivare biståndsbedömning. Bara sedan förra året kan man se till exempel på Hägersten, där man 2004 hade 54 avslag när människor ansökte om bistånd. 2005 hade man 100 avslag. Det är alltså nästan dubbelt så mycket. Det är klart att det syns att det påverkar. Jag hoppas att de nya riktlinjerna kommer att vara utformade på ett annat sätt och att de dessutom anpassas till den budget som finns.

Anförande nr 14

M o n i k a L i n d h (s): Ordförande, ledamöter! Jag ska svara på Margareta Björks inlägg. Hon sade: Vi moderater föredrar att titta framåt. Ja, men vi har ändå haft att hantera ett miljardunderskott på mellan 6 och 8 miljarder i landstinget. Det är klart att det har påverkat.

Samtidigt har man gjort en stor omstrukturering. Det som har varit bra med den stora omstruktureringen är att vi nu i stadsdelarna har en part att göra avtal tillsammans med – de geografiska beredningarna. Det är också avgörande för hur vi sedan kan jobba med vårdplanering för alla människor.

När det gäller biståndsbesluten så är det lätt att svänga sig med siffror och procent-satser hit och dit. Men faktum är att avslagen har minskat under vår mandatperiod. Under ert sista år gav ni 384 avslag på servicehusansökningar. Vi har minskat detta varje år. Det är väldigt bra. Samtidigt ska vi komma ihåg att det fanns 300 tomma platser. Och det var inte bara tomma platser, utan det var lägenheter som inte var restaurerade och möjliga att bo i.

Vi har fattat beslut – ett gemensamt beslut, måste jag ändå säga – om omvandling av 1 034 lägenheter som vi har. Det har inte inneburit att det är 1 034 som har omvandlats. Den omvandlingen pågår ju fram till 2007 i en del stadsdelar. Det är alltså inte klart.

Vi har sagt att vi nu har beslutat om en stor omvandling. Vi tittar på hur resultatet har blivit. Vi vet i dag att vi kanske har tomma lägenheter som behöver restaureras. Är det möjligt att göra det en och en? Jag vet inte; det beror på hur de ser ut. Men ett så stort beslut som 1 034 tror jag inte behövs.

Anförande nr 15

Borgarrådet O l o f s s o n (v): Nej, Göran Holmström, jag skakar inte av mig obehagliga rapporter. Tvärtom kräver jag fram dem ibland just därför att jag vill lära mig och ta del av dem. Några av frågorna som till exempel tas upp i *Styckevis och*

delt har vi redan tagit itu med. Det har vi inte gjort på grund av revisorerna utan på grund av Äldreombudsmannens rapport. Det går inte lika lätt att få rätsida på det, men en av sakerna handlar om att man inte har gett ordentliga beslutsbesked från biståndsbedömarna som man kan följa. Det gäller inte det som är förväntat, utan det är av rättssäkerhetsskäl. Det går inte att ändra på en dag, men det är ett arbete som vi håller på med.

Jag tycker att det är viktigt att titta på rapporten *Styckevis och delt* eftersom det i de flesta fallen handlar om att primärvården inte fungerar. Det ser man när man läser rapporten. Jag tycker att det kanske skulle vara någonting också för den borgerliga sidan att titta på. Där kan man ta kontakt med stadsdelarna. Det som fungerar allra, allra sämst är tyvärr de privatiserade vårdcentralerna som av olika skäl inte deltar i vårdplaneringen över huvud taget. Det måste man också studera. Jag tycker att det här är viktigt eftersom vi vill att våra gamla ska ha det bra.

Några av er tar med jämna mellanrum upp det här att antalet avslag minsann har ökat. Nu är det inte riktigt så, men min fråga till er är: Tycker inte ni att det ska finnas någon biståndsbedömning? Det är faktiskt det som ligger i botten. När ni nu står här och säger detta så vet ni ju inte av vilket skäl en människa har sökt ett annat boende. Det kan finnas många olika skäl. Vill inte ni ha biståndsbedömning i botten?

Ann-Katrin Åslund har flera gånger stått här uppe och sagt att hon vill ha det. Hon tycker att det är rättstryggt. Men då måste man också fråga Ann-Katrin Åslund: Är Folkpartiet berett att lägga till några miljarder så att varje människa över 65 år får flytta dit som han eller hon vill bara man ansöker om det?

Anförande nr 16

E w a S a m u e l s s o n (kd): Ordförande, fullmäktige! Jag vet inte om vi ska hålla på och träta om hur mycket pengar hit eller dig det är, Monika Lindh. Det var ju inte direkt en budget i balans som vi tog över här i staden när vi kom. Det kan man hålla på och träta om.

Jag vill i stället fortsätta den diskussion som gäller servicehus. Jag tycker inte att jag fick svar på frågan om ifall hemtjänstpersonalen faktiskt kommer att klara det ökade tryck som det kommer att innebära i seniorbostäderna där människor som också är multisjuka kommer att finnas. Man måste dels klara samverkan med landstinget, dels den del som vi ansvarar för i kommunen.

Vi måste naturligtvis ha en biståndsbedömning; det är ju självklart. Men när man i den ena rapporten efter den andra också från biståndsbedömarna själva får läsa att det faktiskt är de som uttrycker vad den äldre egentligen har önskat så måste man ställa sig frågan om det är så vi ska ha det. Det måste ju vara den enskildes behov och önskan som tillgodoses i de beslut som fattas, och det ska inte vara biståndsbedömarna som skriver utifrån det som de har i sina riktlinjer. Det tycker inte jag är värdigt för de äldre.

Anförande nr 17

A n n - K a t r i n Å s l u n d (fp): Jag ställde en direkt fråga till Monika Lindh och en direkt fråga till socialborgarrådet. Jag frågade: Kommer det att vara stopp på servicehusomvandlingen nu? Håller det som Socialdemokraterna har utlovat?

När det gäller Monika Lindh blev svaret så här: Så stor omvandling som 1 034 bostäder tror jag inte kommer att behövas inom den närmaste framtiden. Det var just ett tydligt svar till de pensionärer som har varit oroad för frågan! Det tycker i alla fall inte jag att det var om man vill ha reda på om omvandlingen ska fortsätta eller ej. Så stor andel som 1 034 tror jag inte kommer att behövas inom den närmaste framtiden, sade alltså Monika Lindh.

Socialborgarrådet svarade inte alls. Hon tog i stället upp det här med biståndsbedömningen och påstod att jag tyckte att alla över 65 år som hade ansökt skulle få rätt till detta. Så ser det inte ut. Du sade också att vi då skulle behöva anslå lite fler miljarder. Men du borde veta att vi anslog betydligt mycket mer pengar under vår mandatperiod än vad ni har gjort. Det är bara att gå tillbaka och titta.

Det vi reagerar på är att man fortfarande får rapporter om 95-åringar som inte beviljas plats i servicehus. Man ser också vilka som är ensamma, vill jag tillägga. De är utan släkt och nära anhöriga. Man får fortfarande ständigt rapporter om detta från stadsdelarna. Man trodde att det skulle ha blivit bättre, men det har i själva verket blivit värre. Det är någonting som man verkligen måste uppmärksamma. Det här är gamla människor, och många av dem kan inte tala för sig.

Anförande nr 18

A n n - M a r i e S t r ö m b e r g (v): Vi ska se om ni förstår vad jag säger. Ni hade ju lite svårt att förstå vad socialborgarrådet sade.

Ni borde veta vid det här laget att hemtjänst beviljas efter behov och efter individuell biståndsbedömning. Det gäller oavsett boendeform. Det gäller både den som bor i ordinärt boende, den som bor i seniorbostad och den som bor i servicehus. Man får inte blanda ihop det här med boendet och behovet av hemtjänst och insatser i övrigt. Det finns många på servicehusen som klarar sig utan hemtjänst. Det finns också de som bor på servicehus och behöver mycket hjälp från hemtjänsten. Behoven ser olika ut.

Biståndsbedömningen för hemtjänst har inte med boendeformer att göra. Man kan ha stora vårdbehov även om man bor i en vanlig lägenhet. Man kanske vill bo kvar där ändå. Man kan bo i servicehus och klara sig utan hemtjänst. Det är så verkligheten ser ut. Vi har inte ändrat på riktlinjerna. De gäller fortfarande.

Ibland måste jag försvara biståndsbedömarna. Det är inte så himla lätt alla gånger när man sitter med en människa. Man säger: Vad vill du ha? Och då får man motfrågan: Vad kan jag få? Den situationen har man som socialarbetare ibland. Människor frågar: Vad har jag rätt att få? Vad kan jag få? Det är hela tiden en balansgång. Jag har förtroende för att biståndsbedömarna utreder enligt den professionella bedömning som de har förmåga till.

När det gäller omvandlingen av servicehus har vi genomfört en omgång nu. Huruvida det blir fler omvandlingar eller inte kan vi inte svara på nu.

Den skrämselfpropaganda som ni har blåst på från den borgerliga sidan har varit rätt otrevlig ibland, tycker jag. Skillnaden mellan servicehus och seniorbostäder är inte så jättestor. Den stora skillnaden tycker jag är positiv, nämligen att man kan få flytta in i seniorbostad efter eget val via bostadsförmedlingen utan biståndsbedömning. Det är ett val man gör själv. Sedan får man, precis som när man bor i ordinärt boende, hjälp från hemtjänsten i den mån man behöver det.

Jag blir faktiskt inte klok på hur ni egentligen vill ha det. Vill ni ha fri inflyttning till servicehusen? Det skulle väl vara sympatiskt, men då måste ni också avsätta pengar till detta om alla över 65 ska få flytta in på servicehus efter fritt val. Om det å andra sidan är behovet som avgör så kan man väl inte sätta någon åldersgräns. Jag kommer ihåg hur ni häcklade mig när jag vid ett tillfälle under förra mandatperioden försökte få igenom en fri inflyttning för människor över 80 år. Jag fick ge mig på den punkten, men jösses vad ni häcklade mig den gången! Åldersgränser skulle man naturligtvis inte ha, hette det då. Hur ska ni ha det egentligen?

Anförande nr 19

M o n i k a L i n d h (s): Detta är mitt sista inlägg, men jag ska ändå ge mig in i hemtjänstfrågan, som har varit uppe tre gånger i olika formuleringar. Det är som Ann-Marie Strömberg säger: Om man har en biståndsbedömd hemtjänst så har man den oavsett om man bor i ett ordinärt boende, i ett seniorboende eller på servicehus. Det har inte varit någon skillnad. Det har inte heller varit någon skillnad när man har gjort omstruktureringarna. Den öppna hemtjänsten och hemtjänstinsatserna är ju satta utifrån en biståndsbedömning.

Jag förstår att det i Ewa Samuelssons sätt att ställa frågan finns en viktig diskussion. Den handlar om hur hemtjänst- och hemservicepersonalen i allmänhet ska klara de allt tyngre vårdbehov som finns när man bor i ordinärt boende eller i seniorboende, eftersom det är en egen lägenhet. Jag tror att möjligheten att klara detta är helt avhängig personalens kompetens och förmåga. Det handlar också om samarbetet med sjukvården, alltså primärvården i första hand.

Jag skulle gärna se att det fanns många fler äldrevårdsteam än de som ändå har kommit i gång. Det spännande är att vi nu har möjlighet till tydligare avtalssamverkan med landstinget. Då kommer också äldrevårdsteamerna i gång. Det kan man med fördel ha i en mängd olika former, men jag tror att det är viktigt att tänka in äldrevårdsteamerna på ett annat sätt än vad vi har gjort tidigare. Då har det varit betydligt svårare att komma till skott med landstinget.

Jag skulle också kunna tänka mig att man ser så mycket verksamhet som möjligt som den enskilde behöver på ett och samma ställe, under ett och samma tak. Det gäller oavsett om vi har en gemensam nämnd eller någonting annat med landstinget. Det håller också på att växa fram i Hökarängen och det kommer även i Hässelby, med äldrevårdscentraler. Det finns alla möjligheter att jobba vidare på det här. Jag tror att man också då klarar ett tyngre vårdbehov hemma.

Men naturligtvis går det någonstans en gräns för när vården ska utföras i det egna hemmet. Då kan man inte, som Folkpartiet nu föreslår, ha fler människor som ska få sin tunga vård i hemmet. Det finns en gräns för detta.

Anförande nr 20

E w a S a m u e l s s o n (kd): Ordförande, fullmäktige! Jag kan verkligen hålla med om att biståndsbedömare har en tuff situation. Det är klart att de är påhoppade från alla håll och kanter. Men det är faktiskt de själva som i rapporterna redovisar känslan av att det är de själva, biståndsbedömarna, som lägger orden i de äldres mun. Det är det vi relaterar till.

Vi vet att åldern inte har betydelse, Ann-Marie. Det har vi diskuterat så många gånger i denna talarstol. Men vi från den här sidan tycker att när man är 85 år och ansöker om servicehus så kanske man ändå kunde bli lite mer generöst bedömd. Då finns det ändå en så pass hög ålder i bakgrunden. Vi vet ju också att behoven ökar drastiskt efter 80 år.

Det intressanta är att i denna diskussion om att åldern inte har betydelse har vi i dagarna fått läsa att i Socialdemokraternas Stockholm ska alla över 80 år gå med trygghetslarm. Då har tydligen åldern betydelse.

Anförande nr 21

A n n - M a r i e S t r ö m b e r g (v): Nu blev jag ännu mindre klok på hur ni vill ha det. Åldern har ingen betydelse, men den har ändå betydelse, tydligen. Hur ska ni ha det egentligen?

Jag föreslog på min tid en 80-årsgräns. Nu börjar det pratas om 85- och 90-åringar. Hur ska ni ha det? Ska man ha generösare riktlinjer över en viss ålder? Det är nog inte speciellt vägledande för biståndsbedömarna. Antingen får man utgå ifrån behovet efter biståndsbedömning eller så får man ha en åldersgräns. Men det där med generösare riktlinjer är inte speciellt vägledande.

§ 5 Interpellation om privata väktare (nr 2005:57)

Anförande nr 22

Borgarrådet O l o f s s o n (v): Jag ber att få hänvisa till det utsända svaret.

Anförande nr 23

G ö r a n H o l m s t r ö m (kd): Herr ordförande! Det har skett en utveckling under de senare åren där polisen alltmer har dragit sig tillbaka och överlåtit åt fastighetsägare, landsting, kommuner, kollektivtrafikhuvudmän med flera att klara av ordningshållningen själva.

Borgarrådet, som försöker besvara frågan, anser att ordningshållningen är en principiell fråga som stadens fullmäktige borde få debattera innan utvecklingen fortsätter. Hon svarar i princip nej på den frågan. Det var nummer ett i min interpellation. Jag hade möjligen hoppats att få debattera frågan med finansborgarrådet Annika Billström, för jag menar att det här är en högst principiell fråga. Men vi får nog anledning att återkomma till den när det brottsförebyggande programmet ska debatteras.

Alltfler väktarbolag sköter alltfler polisuppgifter. De gör gripanden, förhindrar bråk och spanar på knarklangare. Det är viktiga polisuppgifter som vi i vårt land har lagt på den allmänna och demokratiskt styrda polisen. Det är alltså våldsmonopolet, som man brukar säga i statsvetenskapliga termer. Det håller på att glida bort ifrån den som en gång har fått det och som ska förvalta det. Så är det.

Margareta Olofsson försöker besvara frågan. Hon anser att det borde vara självklart att polisen behåller huvudansvaret för ordningshållningen. Jag kan berätta för Margareta Olofsson att så är inte fallet i dag. Det min interpellation ytterst handlar om är huruvida stadens kommunfullmäktige borde få vara med och debattera och fatta beslut om en fråga av den här arten. Det finns inga beslut om att staden ska bidra till den här utvecklingen. Den sker via våra bolag, våra stadsdelsnämnder och våra centrala nämnder.

Därför vill jag fråga borgarrådet: Är det rimligt att staden utan föregående debatt och beslut hjälper till och styr utvecklingen? Därtill kan jag tillfoga: Vad tycker du som vänsterpartist i frågan?

Anförande nr 24

Borgarrådet O l o f s s o n (v): Jag tycker att interpellationen är ganska intressant. Kristdemokraterna har väl skrivit flera interpellationer, egentligen lite grann på samma tema, när det gäller att ha kommunala poliser. Det kan man kanske känna går in i den här frågeställningen.

Det som Göran Holmström ändå trycker på och det som är problemet är att många människor känner sig otrygga ute. Det är ordningsproblem och så vidare. Den slutsatsen har också såvitt jag förstår länspolismästaren tagit till sig. Hon vill öppna

små polisstationer. Just nu kommer jag inte ihåg vad hon kallar dem för, men det är sådana som finns ute i närsamhället. Hon har insett att även polisen kanske måste ändra sin attityd igen och finnas mer ute bland folket. Min principiella inställning är att jag tycker att det är bra. Jag tycker att det är bra att polisen finns ute där befolkningen bor, att den finns ute i centrum och ute i stadens delar. Det är mitt svar, i varje fall på den frågan.

Mycket av de frågor som Göran Holmström tar upp kommer i den brottsförebyggande policyn, som har varit ute på remiss och är på väg fram hit till fullmäktige. Där finns de mer principiella politiska ställningstaganden som kan diskuteras i den strategin. Det är det som vi ska ta ställning till. Där finns det naturligtvis ingenting som hindrar att man också för den dialogen och diskussionen om det rätta och det felaktiga i att ordningsföretagen och väktarföretagen också finns där.

Men utifrån interpellationen och utifrån det svar som jag har givit så tycker jag principiellt att det är riktigt att det är polisen som upprätthåller ordningen i enlighet med den lagstiftning som vi har. I vissa fall har man under en kortare period anlitat ett väktarbolag. Det har man ofta gjort tillsammans med företagarföreningar och så vidare. Det måste ändå vara upp till den enskilda stadsdelen att fatta det beslutet.

Anförande nr 25

M o n i k a L i n d h (s): Ordförande, ledamöter! Det är på många sätt en intressant diskussion som Göran Holmström lyfter upp. Särskilt intressant blir den i ljuset av att kd vill ha kommunal polisorganisation. Jag tror inte ett dugg på det. Däremot tror jag att det är viktigt, precis som Göran också säger, att vara tydlig med att säga att det är polisen som har våldsmonopolet i samhället. Det kan inte vara någon annan. Det är den uppgift som vi har gett polisen i det här landet.

Jag anser också att det är lika självklart att stadens nämnder och förvaltningar också på egen hand gör vad man kan för att öka tryggheten. Det kan vara i våra centrumanläggningar, det kan vara i våra bostadsområden och det kan även vara i våra egna verksamheter. Det ansvaret måste man naturligtvis ta. Om det sedan i förekommande fall kan betyda att man anlitar ett väktarbolag så måste man ändå tycka att det är möjligt. Men de har inte polisens befogenhet att använda ett legalt våld. Det är viktigt.

När man ser interpellationen kan man förledas att tro att kd är emot att stadens nämnder och bolag också håller ordning i sina verksamheter. Det handlar om ordningshållning. Jag vet inte om det är så. Ska jag uppfatta det så? Det finns en otydlighet som jag skulle vilja ha klarlagd här.

Jag tror att det vi måste jobba för, och där det också nu händer mycket i Stockholm, är den ökade polisiära medverkan i det offentliga rummet. Det är viktigt att polisen är synlig och finns både på gator och torg och i våra verksamheter där man möter barn och unga. Det är oerhört viktigt. Därför är det roligt att länspolismästaren kommer att inrätta några lokala polisstationer i Stockholms stad och därmed utöka möjligheterna för polisen att också verka brottsförebyggande och trygghetsskapande.

Anförande nr 26

Göran Holmström (kd): Både Margareta Olofsson och Monika Lindh pratar om att det är principiellt viktigt att vi har en synlig och en närvarande polis. Men ni ingår båda i en majoritet som är med och bidrar till motsatsen. Det är det som jag vill ha klarlagt. Är detta en medveten och genomtänkt strategi? Då borde den debatteras och diskuteras och fattas beslut om här. Staden borde ha en hållning i frågan.

Jag vet ju att det inte är så. Det är en omedveten och ogenomtänkt strategi. Men den tillåts dra fram på bred front med hänvisning till att det är klart att en nämnd eller ett bolag måste få använda och dra nytta av de verktyg som finns för att skapa ordning och reda i sina verksamheter.

Men det är offentliga platser som vi talar om. Det är gripanden som visst är av polisnatur. Det handlar inte enbart om att avstyra ungdomsbråk eller plocka fimpar på stan. Den här utvecklingen sker i stor skala. Margareta Olofsson tar upp diskussionen om kommunal polis. Förvisso tillhör jag dem som kan tänka sig att man skulle kunna lägga en del av det som i dag är polisens uppgifter på kommunerna i stället. Jag tror faktiskt att det vore effektivitetshöjande. Det skulle ge medborgarna en möjlighet att vända sig till någon politisk instans med sina klagomål. Den möjligheten saknas ju egentligen i dag.

Avslutningsvis vill jag säga något till Monika Lindh. Socialdemokraterna är ju också med och accepterar utvecklingen. Jag minns inte att det stod på era valaffischer i valrörelsen att ni ville privatisera polisen eller så, men det är det som de facto sker med dagens utveckling.

Anförande nr 27

Fredrik Wallén (kd): Ordförande, borgarrådet Olofsson och Monika Lindh! Vi kristdemokrater lyfte fram den här frågan bland annat genom motioner redan under förra mandatperioden. Vi tycker att det är viktigt att spela med öppna kort när det gäller hur vi som kommun ska se på ordningshållningen i vår stad.

Det finns få saker som smygprivatiseras i Sverige med sådan hastighet och med en sådan brist på debatt som ordningshållningen av det offentliga rummet. Interpellationen av min partikamrat Göran Holmström handlar om väktare, men i begreppet väktare ligger i Stockholms stad nu med automatik även begreppet ordningsvakt. Det är något som faktiskt är ganska unikt för Sverige jämfört med de flesta andra europeiska länder. Det innebär att en privatanställd person inom en viss ram får vissa våldsbefogenheter.

Enligt svensk lagstiftning kan under speciella förhållanden en ordningsvakt som är privatanställd av ett stort eller av ett litet bolag, bulvanägt av någon människa som har näringsförbud, få vissa våldsbefogenheter. Det här har man tagit fram historiskt sett för att det till exempel när man hade en stor danstillställning ute i glesbygden inte var rimligt att polisen hade hur mycket bemanning som helst. Alltså kunde några pålitliga män och sedermera även kvinnor i trakten få bli ordningsvakter och få rätt att omhänderta berusade och även att avvisa och avlägsna dem.

Men så här används inte ordningsvaktsbegreppet i dag. Om man tar en stärkande promenad från Hötorget hit till Stadshuset en februaridag som denna så ser man inte en enda uniformerad polis. Men man ser minst fem–tio uniformerade ordningsvakter. Det går 13 ordningsvakter på ett osynligt dussin poliser. Det är inte rimligt, och det är inte så ordningsvaktsbegreppet var tänkt.

Detta har skett utan att det har varit någon särskild debatt. Det är speciellt tråkigt att en socialdemokratisk majoritet flankerad av Vänsterpartiet går med på det här. Vi som fick uppleva majoritetsperiod 1998–2002 minns hur vi fick löpa gatlopp i olika sammanhang när vi till exempel ville konkurrensutsätta vissa små begränsade delar av socialtjänstens verksamhet. Det gällde exempelvis insatser för långtidsarbetslösa. Det skulle visst vara den kommunala sektorns undergång och återgång till ett otäckt samhälle. Men när vi privatiserar det som gäller för vilka som utövar våld mot den enskilda människan och när vi säljer ut samhällets våldsmonopol så hör vi inga ramaskrin från Vänstern eller Socialdemokraterna. Detta är oerhört konstigt.

Vi kommer naturligtvis att återkomma till det här när vi ska debattera det brottsförebyggande programmet. Men jag tror att det finns underlag, i synnerhet detta år, för att återkomma även motionsledes i frågan från Kristdemokraterna. Vi är måna om att köra med öppna kort. Det är kanske rimligt att vissa ordningsupprätthållande uppgifter ligger på kommunen när den statliga polisen inte har resurser. Framför allt är det rimligt att den här frågan, när det handlar om insatser som görs från Stockholms stad, debatteras i denna församling.

Anförande nr 28

Borgarrådet O l o f s s o n (v): Du sade inledningsvis att du hade tagit upp det här redan under förra mandatperioden, och du fick uppenbarligen inte igenom kommunala poliser då heller. Det är väl så som man kan se på det.

Men jag förstod inte först vad Göran Holmström menade med att majoriteten bidrog till motsatsen. När han pratade vidare förstod jag att det måste handla om att han menade att vi smygprivatiserar polisen, att vi själva uppenbarligen inte skulle förstå att det är det vi gjorde. Då vill jag ändå säga att även om Fredrik Wallén har en viss poäng – ni är båda från samma parti — handlar det här samarbetet med väktarbolagen i centrubildningarna inte om den allmänna ordningen och tryggheten i det offentliga rummet. Oftast handlar det om ett speciellt objekt, ett speciellt område eller någon annan speciell verksamhet som man tar till i en situation där man tycker att man inte kan lösa det på något annat sätt.

Det finns väktare på många olika ställen, inte minst restaurangerna. Det kan man också diskutera om det ska vara väktare, alltså vaktbolag, som polisen och vi är gemensamt med om att utbilda i en ansvarsfull del så att det inte blir bråk i restaurangernas köer. Det finns många delar i det hela. Men en privat polis är vi naturligtvis inte för. Skulle det vara det som Göran Holmström menar med att vi bidrar till motsatsen tycker jag att han får utveckla det lite mer, för så är det inte. Tvärtom jobbar vi intensivt tillsammans med polisen för att hitta olika lösningar, inte minst för att öka tryggheten både för barn och unga och äldre och för att öka tryggheten på gator och torg.

Ett strå till stacken har länspolismästaren dragit genom att öppna små närpoliscentra, men också genom uppdraget till polisen att vara synligare, kliva ur sin bil och finnas där. Det är ett tips som man också har fått från det ungdomsråd som man själv har varit med om att tillsätta.

Sedan arbetar vi också tillsammans med socialtjänsten och polisen i vissa frågor och i vissa områden och diskuterar hur man kan öka samarbetet både för att göra tydliga insatser men också för att uppmärksamma vad som sker på stadens gator och torg och i det offentliga rummet.

Den större och mer principiella diskussionen kommer naturligtvis att ske när vi ska anta den brottsförebyggande strategin, som kommer innan sommaren. Exakt när den kommer vet jag inte. Det tror jag blir intressant, för då kan vi också jaga upp Folkpartiet och Moderaterna och få höra deras åsikter om kommunala poliser.

Anförande nr 29

M o n i k a L i n d h (s): Ordförande, fullmäktige! Det var en väldigt knepig och krånglig frågeställning som kd lade upp för att ändå komma till sitt vanliga krav på kommunala poliser. Det är väl helt självklart att polisen har och ska ha och måste ha huvudansvaret för sina insatser. Det kan inte vara så att utvecklingen ska vara så att privata vaktbolag tar över polisens uppgifter. Polisen har sitt våldsmonopol, och det har vi i demokratisk ordning bestämt att polisen ska ha.

Det är självklart att ordningshållningen på offentliga platser delas av flera som har fått det uppdraget. Det kan vara polis ibland, det kan vara väktare ibland, det kan vara ordningsvakt ibland. Jag förstår Fredrik Walléns fixering i ordningsvaktsbegrepp, för jag har hört det åtminstone tio gånger i den här fullmäktigesalen. Att vara ordningsvakt betyder inte att man är en privat polis. Det finns en skarp gräns där.

Det är självklart att med det ökade samarbete som vi har med Polismyndigheten i Stockholms län finns det all anledning att tro att vi tillsammans aktivt kan jobba för att öka tryggheten för medborgarna. Då blir medborgarkraven på vaktbolag kanske mindre.

Anförande nr 30

F r e d r i k W a l l é n (kd): Ordförande, fullmäktige! Först vill jag här och nu och i vittnens närvaro säga till Monika Lindh att jag gör något ödmjukt anspråk på att kunna ge sakupplysningar just om begreppet ordningsvakt. Det står tydligt i lagstiftningen att ordningsvakter ska förordnas i miljöer där det egentligen borde vara kontinuerlig polisbevakning men där det av olika skäl inte finns resurser. Ta den stora folkparkstillställningen i Hede i Härjedalen. Det var inte rimligt, tyckte lagstiftarna för 40 år sedan, att varenda polis i Jämtland och Härjedalen var i Hede, och så utsåg man ordningsvakter. Det är därför som de har vidgat eller rättare sagt gjort avkall på det statliga våldsmonopolet till förmån som ordningsvakter. Ordningvakter ska användas i miljöer där det borde vara kontinuerlig polisbevakning men där det inte finns resurser till det. Så står det i lagstiftningen.

Annars vill jag återkomma till det Kristdemokraterna har kört hårt med: Öppna kort i denna debatt. Vi tycker att det vore rimligt, dels på kort sikt med tanke på att det inte finns statliga resurser till polisen i den utsträckning som vi önskar, dels på lång sikt därför att vissa delar av ordningshållningen av offentliga miljöer i kommuner kanske sköts bättre av kommunerna, att vissa ordningsupprätthållande uppgifter i en kommun som Stockholm också skötes av kommunen. Det tycker vi, och vi har motionerat om det.

Det blir så motsägelsefullt när vi inte fått medhåll av den nuvarande socialdemokratiska majoriteten just i och med att det sker en smygprivatisering av ordningshållningen. Där vill jag gärna återkomma till det som Margareta Olofsson sade. I min värld som är förhållandevis marknadsinriktad är det så att vaktbolagen är en gammal etablerad näringsrörelse i Sverige. Det bygger på att har man ett stort fabriksområde ska man se till att inget exploderar, att det inte börjar brinna. Alltså behöver man nattvakter, och nattvakter har det funnits oerhört länge. Men denna enorma utveckling som har kommit på mindre än tio år! Här och nu skulle vi kunna ringa till vilket som helst av de stora väletablerade vaktbolagen och be om en offert på praktiskt taget vad som helst.

Det pågår mycket spaningsarbete där det inte alls är tänkt att de privata bevakningsbolagen ska användas till, efter offert från privata företag och påfallande ofta från myndigheter. Detta är inte meningen, vi skulle inte ha privata bevakningsbolag där. De skulle bevaka privata miljöer och rycka in vid brandlarm och sådana saker, men den här utvecklingen har gått oerhört fort, och det har blivit en anpassning efter en marknad som man kanske anser inte finns och där den finns handlar det om en marknad som borde skötas av offentligt anställda med offentliga medel, framför allt polisen men kanske också, som vi Kristdemokraterna har föreslagit, en kommunal stadsvakt.

Anförande nr 31

G ö r a n H o l m s t r ö m (kd): Jag vill ställa en fråga till Margareta Olofsson och delvis också till Monika Lindh: Är Gullmarsplan en centrumbildning? Sergels torg, området kring city, är det är en centrumbildning? I det senare fallet ingår kulturförvaltningen i city i samverkan där man aktivt driver på i den här utvecklingen. Jag tycker att ni negligerar problemet, och ni gör det bland annat genom att hävda att vi skulle göra det här bara som en murbräcka för en diskussion om kommunala poliser. Så är det absolut inte. Den här frågan tål att debatteras för sig.

Gullmarsplan är inte inomhusbeläget, men det är förvisso ett slags centrumbildning, men det är också ett öppet torg där polisen i de försök som pågår där i bästa fall är något slags projektledare för det våldsmonopol som utövas av privata väktarbolag vid Gullmarsplan.

Interpellationen handlar om vad majoriteten gör eller låter göra utan föregående politiska beslut. Om ni inte tycker att det är ett problem, får ni gärna säga det. Tycker ni att det är ett problem tycker jag att ni måste behandla det förslag till program som snart ska debatteras i fullmäktige.

Anförande nr 32

M o n i k a L i n d h (s): Det är väldigt intressant att lyssna på kd:s hjärtefråga om en kommunal stadsvakt, som det heter. När Fredrik Wallén beskriver den enorma utveckling som har skett de senaste tio åren kan man förstå att frågan om en kommunal stadsvakt skulle vara ganska betydelsefull kommunal verksamhet att bedriva. Men jag har än inte sett att kd har avsatt några medel i budgeten till sin kommunala stadsvakt. Det kanske borde ha funnits om man är allvarlig i frågan.

Det som är mer intressant att diskutera är det offentliga rummet. Det är klart att man kan säga att Gullmarsplan är en centrumbildning men samtidigt är det ett öppet torg och en plats där det finns väldigt många olika intressenter. Det är SL, många affärer, det finns öppna torgplatser, banker. Jag kan inte svara på hur alla dessa intressenter använder vaktbolag för ordningshållning av sin verksamhet, men jag har svårt att tänka mig att det skulle vara en dominerande kommunal verksamhet med vaktbolag på Gullmarsplan.

Anförande nr 33

Borgarrådet O l o f s s o n (v): Jag kan tycka att det är besvärande om det är en sådan utveckling som du beskriver. Sedan får jag säga till Fredrik Wallén: Det som var tänkt att vara folkparksvakter en gång har förändrats under årens lopp, det tror jag också.

Självklart är det så att om man ser att det är väktarorganisationer som folk och kommunala bolag och kommunala verksamheter ringer till och vill ha väktare kan man diskutera det. Men jag tycker att man också inom den förvaltningen och inom det bolaget ska kunna diskutera det, eller som i det här fallet inom den aktuella stadsdelsförvaltningen. Det är ändå en specifik verksamhet det handlar om. Det handlar inte om den allmänna ordningen ute på gator och torg. Man kan kalla det kommunal stadsvakt eller kommunal polis – det är väl samma sak men har den politiska överblicken över det hela.

Det finns en politisk styrning även av polisen. Det finns en polisstyrelse, men det hör inte till saken.

Jo, Göran Holmström, jag kallar Gullmarsplan för en öppen centrumbildning. Det är ett torg, det är många affärer runtomkring, en del är öppna, en del är överbyggda. De som är överbyggda har ofta en vakt som står i en hörna för att upprätthålla ordning. Ibland har man det även i det öppna, och det har man på Gullmarsplan tillsammans med företagarföreningen där.

Det som är intressant i den fortsatta diskussionen och som jag hoppas också att Fredrik Wallén tar upp när han talar om det offentliga rummet är att ta in den kommersialisering som finns i det offentliga rummet, reklaminslagen, porrbilar som åker runt i det offentliga rummet. Det finns många andra sådana företeelser som det vore intressant att diskutera i samband med att man diskuterar tryggheten på stadens gator och torg i det offentliga rummet och som är påtvingade människor som finns där.

Anförande nr 34

F r e d r i k W a l l é n (kd): När jag ändå fick den här passningen av Margareta Olofsson vill jag säga att jag gärna återkommer i de här frågorna. I min värld skulle jag använda våra möjligheter att inrätta lokala ordningsstadgor till att till exempel förbjuda porreklambilarna i staden. Det tycker jag absolut.

Annars vill jag bara förtydliga att den motion som vi har lagt – jag och Göran Holmström med flera men som tyvärr blev avslagen – gällde just stadsvakten. Vi använde begreppet att kommunen borde ha ett ansvar för ordningshållningen i vissa delar av det offentliga rummet, i det här fallet Stockholms stad. Vi tyckte att det var en så viktig uppgift att den sysslan inte skulle utföras av privatanställda ordningsvakter utan av offentliganställda tjänstemän under en väldigt tydlig kommunal styrning. Det var en av våra grundpoänger i den motionen, som kanske kan återuppträ i någon ny skepnad. Inte minst utifrån debatten i dag är frågan på intet sätt avförd från den politiska agendan.

Jag vill avsluta med det jag började: Den här frågan är det oerhört viktig att vi verkligen debatterar i fullmäktige. Oaktat att det ofta handlar om ad hoc-lösningar ute i våra förvaltningar och bolag där man desperat letar efter en lösning på ett akut problem och till exempel hyr väktare ogenomtänkt, borde det finnas ett bättre principiellt ställningstagande från fullmäktige. Vi kan hoppas, i väntan på behandlingen av kommande motioner, att bland annat debatten om det brottsförebyggande programmet blir en sådan. Jag med flera ser fram emot att få återkomma i den debatten längre fram i vår.

*§ 8 Muntlig frågestund**Fråga nr 1. Omvandling av hyresrätter till bostadsrätter*

Anförande nr 35

Borgarrådet S ö d e r l u n d (m): Vi har tagit del av ett oerhört spännande utspel av finansborgarrådet. Jag skulle vilja fråga när det ärendet kommer till behandling, om möjligheter för ytterstadens invånare att köpa sina lägenheter.

Anförande nr 36

Borgarrådet B i l l s t r ö m (s): Jag tänkte att vi skulle samtala, så jag har i dag inbjudit gruppleddare för samtliga partier till överläggningar i början av mars. Det är en bra start för ett brett samtal som handlar om, om jag förstår Mikael Söderlund rätt, det finns en vilja att kompromissa i en så viktig fråga som den bostadspolitiska frågan är. I början av mars startar vi diskussionerna.

Anförande nr 37

Borgarrådet S ö d e r l u n d (m): Diskussioner – det här är ganska kända frågor. Jag vet inte vad det är för diskussioner man behöver föra. Jag tror att det finns få frågor som allmänheten har så stort intresse för under mandatperioden som frågeställningen att få köpa sin lägenhet när man bor i ytterstaden. Det finns en enorm frågeställning som handlar om integrationspolitiken i Stockholm och våra ytterstadsdelar och hur de har tillåtits förfalla under de är fyra åren.

Jag tycker att det är lite övermaga att Billström vill ha överläggningar och diskussion. Kan vi inte enas om att det är oerhört viktigt att omedelbart sätta in aktiva insatser för att vända utvecklingen i flera av ytterstadsdelar? Det finns saker som är bra i de här stadsdelarna. Ibland håller vi på att färga allt väldigt svart, men tycker jag inte att vi ska göra. Det finns många problem där man behöver agera och förändra och som man behöver göra nu genast, utan att snegla på valrörelsen och valresultat. Därför är jag förvånad att man nu efter flera år vill ta upp en diskussion om en så central fråga som ytterstadsdelarnas framtid.

Anförande nr 38

Borgarrådet B i l l s t r ö m (s): Vad det handlar om är inte bara en fråga. Under förra mandatperioden hände det fasansfullt många saker när det gäller bostadspolitiken som inte gynnade stockholmarna. Om spelreglerna inte ska vara stabila, om de tre allmännyttiga bolagen alltid ska stå på försäljningslistan, om man alltid ska sälja under marknadsvärdet och realisera, då finns inte en samsyn. Därför tycker jag att den här frågan tillsammans med infrastrukturen är så viktig att man måste våga pröva den, oavsett politisk majoritet. Det gjorde vi under förrförra mandatperioden. Vi sökte samförstånd med er moderater. Då tackade ni nej, men den här gången ni kanske inte tackar nej till ett brett samförstånd för stockholmarnas bästa.

Anförande nr 39

Borgarrådet S ö d e r l u n d (m): Vi skulle vilja se ett konkret förslag att ta ställning till. Jag tycker att vi kan lägga fram det nu, vi behöver inte vänta en tid. Det här är akuta åtgärder. Invånarna i de här områdena har velat köpa sina lägenheter i fyra år, men ni har förhindrat det i fyra år, aktivt. Om du menar allvar med att ge de här människorna en chans att växa och utvecklas i sina stadsdelar, låt oss då ta de förslagen till oss, diskutera dem direkt och ta ställning till dem direkt, inte inleda några diskussioner.

I ytterstaden får de inte ha parabolantennerna på väggarna. De får inte ha någon kyrkogård, de får inte driva en gymnasieskola, de får ingen tvärbana. På punkt efter punkt har ni under mandatperioden motarbetat de här människornas rätt att växa. Om ni menar allvar med att de ska få chansen att ta över sina hem, visa det. Lägg fram ett förslag som vi kan ta ställning till. Snacka inte runt utan lägg fram förslagen så kan vi diskutera dem.

Anförande nr 40

Borgarrådet B i l l s t r ö m (s): Jag tycker att det är positivt att Mikael Söderlund är konstruktiv. Jag ska ta hans ord på största allvar, och jag återkommer med förslag.

Fråga nr 2. Försäljning av allmännyttan i ytterstaden

Anförande nr 41

Borgarrådet E d h o l m (fp): Ordförande, fullmäktige. I höstas när USK lade fram sin rapport om bostadsrättsomvandlingen startade Folkpartiet en kampanj för att omvandla till bostadsrätter i ytterstaden och i de utsatta områdena. Borgarrådet Teres Lindberg kallade det i ett pressmeddelande för en passiv lösning och en omodern bostadspolitik. Jag skulle vilja veta vad som fått Socialdemokraterna och Teres Lindberg att, får man förmoda, ändra sig i den här viktiga frågan.

Anförande nr 42

Borgarrådet L i n d b e r g (s): Ordförande, fullmäktige! År 1997 hade vi det första integrationsprogrammet om att vi ska bli den första staden i världen som bryter segregationen. Det var en vision som flera politiska majoriteter hade skrivit under. Jag tycker att det är ett av få exempel där vi faktiskt har uttalat någonting som vi ser gemensamt på.

Det vi har gjort i den här majoriteten är att vi i årets budget aviserat tre bolagsspecifika utredningar just för att få en samsyn på hur utvecklingen i vissa utsatta stadsdelar ska se ut framöver. I förra fredagen anordnades ett seminarium med representanter såväl för mitt parti som för ditt parti och de andra politiska partierna i den här salen som diskuterade hur de här direktiven ska se ut för att få en samsyn. Vi måste kunna diskutera de här frågorna tillsammans om vi menar allvar med att bryta segregationen. Då är mångfald i boendet en av de delar som är viktiga. Det handlar om lägenhetsstorlekar, om upplåtelseformer, enfamiljs- och flerfamiljshus. Det är där vi måste gå vidare. Jag hoppas att du kan vara med och diskutera de här frågorna.

Anförande nr 43

Borgarrådet E d h o l m (fp): Som alla som lyssnade på borgarrådet insåg fick jag inget svar på den fråga jag ställde. Jag undrar bara vad det är som har gjort att Socialdemokraterna från en månad till en annan har gått från att tycka att det här var den absolut värsta politik som kunde föras, ett hot mot förorten, vi var ett fruktansvärt parti som föreslog detta, till att plötsligt föreslå exakt samma sak.

Jag skulle vilja veta vad som hänt just nu som har fått borgarrådet Lindberg och övriga socialdemokrater att ändra sig i den här frågan.

Anförande nr 44

Borgarrådet L i n d b e r g (s): Det handlar inte om att specifikt ändra eller inte ändra sig. Redan i budgetdebatterna i november inbjöd vi till en samsyn när det gäller bostadspolitik och utvecklingen av vissa utsatta stadsdelar. Du är hjärtligt välkommen att delta i den diskussionen. Det är vad det handlar om, att delta i diskussioner för att få breda politiska överenskommelser och för att faktiskt ändra förutsättningarna i den här staden.

Anförande nr 45

Borgarrådet E d h o l m (fp): Eftersom borgarrådet Lindberg vägrar att svara på frågan får jag väl göra det själv. Svaret på frågan är naturligtvis att Socialdemokraterna insett att det är ett stort problem för det partiet att massvis med människor i förorten vill köpa loss sina lägenheter. Jag skulle vilja hävda att det här är den mest dynamiska frågan just nu i förorterna. Människor vill köpa sina lägenheter och de vill ta ansvar för sitt boende. Fram till häromdagen har Socialdemokraterna gjort allt för att stoppa den utvecklingen.

Jag kan notera att jag fortfarande inte har fått svar på frågan: Hur kommer det sig att ni har ändrat er just nu och varför.

Anförande nr 46

Borgarrådet L i n d b e r g (s): Jag håller definitivt inte med dig i din analys och din beskrivning. Jag skulle inte formulera det på det sättet. Men jag tror att vi måste våga diskutera okonventionella metoder för att på allvar få en förändring. Det är viktigt. Vi måste våga bjuda till samtal om att gemensamt hitta lösningar för att få en framtidsutveckling i Stockholm för vissa av våra stadsdelar som mår fruktansvärt dåligt. Nu tror jag inte att alla vill köpa sina lägenheter. I den analysen har du fel. Däremot behöver vi göra någonting, väldigt mycket, för att se en förändring. Varken min majoritet eller min majoritet har någonsin klarat av att göra detta.

Fråga nr 3. Omvandlingen av hyresrätter

Anförande nr 47

E w a S a m u e l s s o n (kd): En av de tuffaste frågorna i förra valrörelsen handlade om omvandlingen av hyresrätter till bostadsrätter. Socialdemokraterna var mycket tuffa i kritiken mot den borgerliga majoritet som då fanns i Stadshuset.

Min fråga till borgarrådet Lindberg är: Delar borgarrådet finansborgarrådets nya inställning att hyresrätter kan omvandlas i ytterstaden? Jag är tacksam för ett ja eller ett nej.

Anförande nr 48

Borgarrådet L i n d b e r g (s): Ordförande, fullmäktige! När det gäller finansborgarrådets artikel får du diskutera den med henne. Däremot ser jag gärna fram emot att i mars diskutera denna fråga med dig och andra företrädare för de politiska partierna i den här salen. Det tror jag kan bli en spännande diskussion, för det handlar om utvecklingen av våra utsatta stadsdelar.

Anförande nr 49

E w a S a m u e l s s o n (kd): Då ber jag att få upprepa min fråga till borgarrådet Lindberg: Delar borgarrådet Lindberg den inställning som beskrevs av finansborgarrådet i Svenska Dagbladet i veckan? Det var min fråga, inte att diskutera artikeln. Jag frågar om borgarrådet delar den inställning som finns i den artikeln.

Anförande nr 50

Borgarrådet L i n d b e r g (s): Jag delar den absolut när det gäller behovet av en samsyn i bostadspolitiken. Jag ser fram emot att föra den diskussionen även med dig, Ewa.

Anförande nr 51

E w a S a m u e l s s o n (kd): Ordförande, fullmäktige! I ett tidigare inlägg sade borgarrådet Lindberg att vi skulle använda okonventionella metoder och att vi också, om jag förstod det rätt, måste ha en öppen hand. Det man undrar: Var fanns den öppna handen under hela förra mandatperioden när vi gång på gång ville ha en diskussion i de här frågorna för att få en ännu större majoritet än vad vi hade, med anledning av att vi tror att förortsborna skulle må väl av att få ökad makt över sitt boende. Var fanns de okonventionella metoder som nu plötsligt finns på dagordningen? Vilka är de?

Anförande nr 52

Borgarrådet L i n d b e r g (s): Det är en viss skillnad. Här handlar det om en utveckling av vissa av våra förorter som det faktiskt ser riktigt mörkt ut för emellanåt. Var fanns den inbjudna handen när ni sålde ut hyresrätterna i staden? Var fanns den när ni förbjöd allmännyttan att bygga lägenheter? Det tillkom knappt en

enda hyresrätt under förra mandatperioden. Vi bygger både–och. Vi bygger blandat, vi bygger bostadsrätter och till och med radhus med äganderätt. Jag tycker att det snarare är tvärtom, att vi borde fortsätta att föra en bra dialog för att få en samsyn i bostadspolitiken och för att faktiskt uppnå det som både du och jag tycker är viktigt. Jag vet att Kristdemokraterna tycker att det är viktigt att bryta segregationen.

Fråga nr 4. Omvandling av hyresrätter till bostadsrätter i de kommunala bostadsbolagen

Anförande nr 53

C e c i l i a B r i n c k (m): Jag skulle kunna ställa samma fråga, och jag skulle förmodligen få samma svar, men jag ska inte göra det.

Jag utgår från – det kanske är en feltolkning – att borgarrådet i huvudsak delar den uppfattning som borgarrådet Billström gav uttryck för i sin artikel. Jag skulle vilja fråga Teres Lindberg hur hon i det perspektivet hanterar problemen med kommunallagens likställighetskriterier. Hur försvarar hon, med utgångspunkt i likställighetskraven, att innerstadsborna särbehandlas genom att inte få lov att köpa sina lägenheter?

Anförande nr 54

Borgarrådet L i n d b e r g (s): Ordförande, fullmäktige! Det handlar om att bjuda in till diskussion för att hitta samförstånd och gemensamma lösningar. Nu finns inget färdigt beslut. Jag är inte beredd att i dag ta ställning till likställighetsprincip eller inte likställighetsprincip och vad som gäller. Det är klart att man seriöst måste belysa alla politiska frågor.

Jag skulle vilja ställa en motfråga: Är ni beredda att kompromissa? Vi säger att vi är beredda att kompromissa. Är ni det för att bryta segregationen i vår stad?

Anförande nr 55

C e c i l i a B r i n c k (m): Ordförande, fullmäktige! Borgarrådet Lindberg, nu börjar jag bli seriöst irriterad. Nu har det under den här frågestunden ställts fyra fem utomordentligt konkreta frågor till borgarrådet Lindberg, varav alla kunde ha besvarats med ja eller nej. Inte någon av dessa frågor har borgarrådet svarat på.

Min fråga är: Hur kan man med hänvisning till kommunallagens likställighetsprinciper försvara att ytterstadsborna får köpa sina lägenheter, medan innerstadsborna inte får göra det? Jag kan inte se hur detta är beroende av ett samråd eller en diskussion eller ett ärende som ännu inte finns. Svara på frågan, Teres Lindberg.

Anförande nr 56

Borgarrådet L i n d b e r g (s): Ja, Cecilia, jag svarade på din fråga. Det är inte så enkelt alla gånger att det är svart eller vitt. Det finns inte alltid ett ja eller ett nej, det handlar om en inbjudan till en diskussion. Du får gärna vara med och diskutera de

här frågorna, vilket jag tycker vore bra. Jag tror att vi alla måste vara med och diskutera.

Anförande nr 57

C e c i l i a B r i n c k (m): Jag fortsätter att envisas även om det är som att tala med en betongvägg att försöka få borgarrådet Lindberg att svara på frågorna. Hur går det ihop med likställighetskriterierna att behandla människor som bor i en del av staden på ett visst sätt och människor som bor i annan del på ett annat sätt? Vi kan frikoppla det här från diskussionen om bostadsrätter och omvandlingar av hyresrätter. Hur kan man behandla folk i stadsdel x på ett visst sätt och folk i stadsdel y på ett helt annat sätt? Om jag formulerar frågan på detta generella sätt, kan borgarrådet tänka sig svara då?

Anförande nr 58

Borgarrådet L i n d b e r g (s): Jag får väl återupprepa mig. Allting är inte svart eller vitt. Det är klart att när fullmäktige eller kommunstyrelse eller annan beslutande organ fattar beslut har vi alla frågorna väl belysta och också har en fördjupning och bakgrund.

Fråga nr 5. Bokslut 2005

Anförande nr 59

A n n - K a t r i n Å s l u n d (fp): Jag ska inte prata bostadsrättsomvandling. Mellan 1999 och 2002 minskade socialbidragsberoendet i Stockholm med mer än 40 procent. Men sedan 2003 har det skett en ändring, och det har bara gått utför. Förra året var den enskilt största satsningen i budgeten socialbidrag, med 20 procent. Ändå räckte inte pengarna. Det har visat sig att 66 miljoner back har stadsdelarna gått tillsammans när det gäller socialbidrag. Det blir alltså bara värre och värre.

Min fråga är: Vilka konkreta åtgärder tänker finansborgarrådet vidta för att hejda den här ökningen av socialbidragsberoendet i Stockholm?

Anförande nr 60

Borgarrådet B i l l s t r ö m (s): Det är fel statistik, men icke förty känner väl alla i den här salen till att lågkonjunkturen drabbade Stockholms stad redan under förra mandatperioden när ni styrde. Ni lämnade över ett bokslut på minus 315 miljoner kronor. Det staden redovisar för fjärde året i rad är en budget i balans trots lågkonjunktur. Vi har gjort kraftfulla satsningar för att möta regeringens sysselsättningspaket och ser äntligen att den viktigaste frågan håller på att lösa sig, nämligen att stockholmarna får jobb. Dels startas det nya företag, dels använder vi plusjobben och arbetsmarknadsstöd för att möta behoven både i offentlig och i privat sektor. Jag tycker att det känns fantastiskt bra.

Anförande nr 61

A n n - K a t r i n Å s l u n d (fp): Jag skulle vilja fortsätta med att fråga: Hur kan du tycka att det känns så fantastiskt bra när det fortfarande går med 66 miljoner i underskott, när det finns stadsdelar som har stora underskott? Hässelby-Vällingby har 15 miljoner i underskott. Vantör har över 18 miljoner i underskott. Du är nöjd.

Om ni nu har vidtagit så kraftfulla åtgärder är det väl ännu mer anmärkningsvärt att budgeten går på så stort underskott i alla fall. Dessutom har ni haft många år på er nu. Du sade, och du sade det redan förra året, att nu är det snurr på Stockholm igen, nu ser vi framtiden an med tillförsikt. Men det gäller tydligen inte de människor som fortfarande måste uppbära socialbidrag.

Anförande nr 62

Borgarrådet B i l l s t r ö m (s): Kostnaden för socialbidrag var ju inte noll när ni styrde. Vi har en kostnad tyvärr för socialbidrag i staden årligen. Det vi redovisar är kraftfulla satsningar på sysselsättning och bostadsbyggande och annan viktig välfärdsverksamhet. Totalen på en budget på 28 miljarder med ett plus på mellan 200 och 300 miljoner kronor, trots att det tidigare har varit långkonjunktur, visar att våra politiker i stadsdelsnämnderna gör ett fantastiskt bra arbete, också tjänstemännen.

Vi är inte nöjda. Vi kommer att jobba vidare med kraftfulla insatser, självklart. Men om man ska jämföra äpplen med äpplen tog vi över, i brinnande högkonjunktur, ett underskott i stadens budget. Det är inte ett starkt ledarskap.

Anförande nr 63

A n n - K a t r i n Å s l u n d (fp): Du tycker att man har gjort ett bra jobb ute i stadsdelarna, och du säger att det har varit ett starkt ledarskap när socialbidragen har ökat under hela tiden som ni har haft makten. Det är värt att notera. Så tycker du att man har gjort ett väldigt bra jobb. Hur kommenterar du till exempel att Vantör har 18 miljoner, Hässelby-Vällingby 15 miljoner, Skarpnäck över 14 miljoner i underskott?

Det finns sådana som har klarat sig bra. Har inte de gjort ett ännu bättre jobb? Har du funderat på vad det beror på att det finns stadsdelar som har överskott? Skärholmen hade ett överskott på 3,2, Liljeholmen ett överskott på 1,9 och Älvsjö på 1,4 miljoner. Har du funderat över vad det kan bero på att grannstadsdelar som ligger så nära och som har ganska lika struktur, till exempel Vantör och Skärholmen, kan skilja så mycket?

Anförande nr 64

Borgarrådet B i l l s t r ö m (s): Har Ann-Katrin Åslund funderat över hur det borgerliga ledarskapet styrde när de i brinnande högkonjunktur lämnade över ett underskott i stadsdelarna? 80 procent av den kommunala budgeten ligger ju i stadsdelarna.

När vi hade det svåra statsfinansiella läget under mitten av 90-talet tror jag att siffrorna i Stockholms stadsdelar var mycket högre. Det är allvarligt. Vi kämpar och genomför åtgärder som trots lågkonjunktur ökar sysselsättningen, minskar arbetslös-

heten, och vi redovisar för Stockholms skattebetalare att vi har ordning och reda på ekonomin. Det är jag stolt över.

Fråga nr 6. Snöröjning

Anförande nr 65

R e g i n a Ö h o l m (m): Jag läste i tidningen i morse att snöröjningen har varit så dålig att SL har fått ställa in bussturer. Snödrivorna ligger kvar länge, vissa till och med sedan mellandagarna. Framkomligheten har brustit. Promenerande människor får hoppa, bilar kan varken köra eller parkera där. Det har tyvärr blivit så att man har fått ställa in bussturer. På vissa ställen i Fredhäll har snödrivorna legat kvar så länge att Busslink har fått ställa in och styra om flera turer för linje 62. När Busslink, som kör för SL, har kontaktat Kungsholmens stadsdelsnämnd har nämnden sagt: Vi har inte råd att ta bort snön.

Då undrar jag om borgarrådet menar att det är acceptabelt att busslinjer får dras in på grund av bristande snöröjning.

Anförande nr 66

Borgarrådet R ö n n g r e n (s): Ordförande, fullmäktige! Som svar på frågan skulle jag vilja säga nej, det är inte acceptabelt att busslinjer ställs in och att bilarna inte kommer, att människor inte kan gå på trottoarer eller ta sig fram på staden på grund av dålig snöröjning. Det är därför som vi har satsat enormt mycket på att snöröjningen ska förbättras under de år som vi har fått förtroendet att regera i denna stad.

Jag hoppade till själv när jag läste artikeln. Vi har under dagen varit i kontakt med stadsdelsförvaltningen. Det här är åtgärdat sedan ett par veckor tillbaka. Det som inte framgår i artikeln är att det finns pengar kvar, att det jobbas med att transportera bort snön. Det är oerhört viktigt att det görs, för det har brustit under tidigare år i staden. Man har inte tagit bort snöhögarna, man har inte tagit bort de drivor som uppstår.

Svaret är nej, det är inte acceptabelt. Vi tänker fortsätta att se till att snöröjningen ska hålla den höga klass den gjort den senaste tidsperioden. Det kan ställas i relation till hur det har fungerat tidigare år.

I morgon kommer trafiknämnden att få upp en rapport om snöröjningen. Den som vill kan ta del av den. Den visar att det är en promille av stockholmarna som har klagat, men de klagomål som finns ska man ta på allvar och åtgärda och också dra lärdom av inför framtiden.

Anförande nr 67

R e g i n a Ö h o l m (m): Tack för svaret. Jag sitter i trafiknämnden, så det ska bli intressant att se den rapporten. Men jag tycker att det är konstigt att Busslink har fått till svar från stadsdelsnämnden att de inte har råd. Någonting konstigt är det i det här. Sedan var jag i S:t Eriksområdet vid fyratiden i dag, och det fanns ganska

mycket snödrivor där. Anser borgarrådet verkligen att det inte finns några snödrivor alls i Stockholms stad som hindrar bilar, bussar och människor?

Anförande nr 68

Borgarrådet R ö n n g r e n (s): Som jag sade är det inte acceptabelt om det inte fungerar. Rent generellt har det fungerat alldeles utmärkt, med några få undantag under denna vinter hitintills. Det är viktigt att vi fortsätter att följa snöhanteringen runtom i staden. Det är ett bekymmer om inte snön borttransporteras. Det görs det numera enligt de avtal som man har slutit med entreprenörerna om att ta bort snön.

Självklart finns det snödrivor kvar, men de ska inte vara ett hinder för människor. Man ska kunna ta sig fram. Det är den viktiga biten att dra lärdom av och följa framöver. Det kommer att fortsätta att snöa i Stockholm över åren, oavsett majoritet. Jag tror att det går att göra en hel del mer, trots att det i princip fungerar runtom i staden.

Anförande nr 69

R e g i n a Ö h o l m (m): Det är intressant att höra borgarrådet säga det. När man går ut på staden och frågar folk säger väldigt många att de är livrädda för att trilla därför att det är is på gatorna. Det finns väldigt mycket snöhögar. Det är stadsdelsnämnderna som har fått en budget för det. Det är många som undrar om de verkligen har råd att ta bort snön eller varför man inte tar bort snön.

Vad ska borgarrådet göra i framtiden för att man inte behöver ställa in bussturer? Håller borgarrådet kontakt med Busslink, som kör för SL och helt enkelt har lovat att det här inte ska inträffa igen?

Anförande nr 70

Borgarrådet R ö n n g r e n (s): Ordförande, fullmäktige! Vi som har erfarenhet av hur det såg ut under den förra mandatperioden har legat på trafikkontoret och stadsdelarna från politiken under både jul- och nyårshelgen. Det har varit rapporter per dag, ibland per timme, för att följa hur man hanterar snön och hur man också snöröjer och får bort snön. Men det är inte lösningen på alla problem.

Som Regina påpekar har det varit en hel del is på gatorna. Det är ofrånkomligt när vädret växlar. Det är en fråga som vi måste titta på och försöka hitta en hanteringsordning för. Vi har anställt ett antal fler personer som har synts runtom i staden och som till och med har hackat bort isen vid trottoarer. Det är en del av våra budgetförstärkningar i vår politik.

Jag tycker att ni ska ta del av rapporten om vinterväghållningen och göra jämförelser hur det har sett ut över åren. Det har varit någon promille av befolkningen som har klagat. Det visar att det är ett gott betyg åt entreprenörerna, åt stadsdelarna. Det kan man jämföra med 14 000 klagomål på några veckor under förra mandatperioden.

Fråga nr 7. Beredskap inför fågelinfluensan

Anförande nr 71

A n n a S t a r b r i n k (fp): Larmrapporter om fågelinfluensan har nått oss, den tycks närma sig Sverige. Man har hittat smittade fåglar i Östersjön. Farhågan finns också att den här smittan kan omvandlas, transmittas, så att det blir mellan människor i stället. Flyttfåglarna är snart på väg hit.

Min fråga till borgarrådet Gunnarsson är: Vilka åtgärder har du vidtagit för att beredskapen för en eventuell smittspridning i staden ska vara god?

Anförande nr 72

Borgarrådet G u n n a r s s o n (mp): Det är Smittskyddsinstitutet och EU:s smittskyddsmyndighet i Stockholm som ser på den här frågan. De har meddelat alldeles nyss, för ett par dagar sedan, att än så länge finns ingen anledning att göra så mycket i Sverige över huvud taget. EU tittar också på frågans vidare förlopp och diskuterar hur man ska hantera frågan. Vi har haft en övning i krisledningsnämnden kring den här frågan. Det är mycket intressant att se hur man skulle hantera en sådan fråga om det skulle bli en allmän smittspridning.

För vår del är än så länge miljöförvaltningens och min inställning att inte ta upp frågan vidare och inte oroa människor i onödan. Däremot följer vi mycket nära Smittskyddsinstitutets, smittskyddsmyndigheternas och EU:s arbete med frågan.

Anförande nr 73

A n n a S t a r b r i n k (fp): Tack för det. Jag tolkar borgarrådets svar som att inga åtgärder än så länge har vidtagits. Jag känner väl till hur ansvarsfördelningen är. Från FN har man uppmanat länderna att ta fram beredskapsplaner, vilket Sverige också har gjort. Jag funderar om inte Stockholm, Sveriges största stad, skulle göra sig självt berett för en eventuell smittspridning.

Jag delar uppfattningen att man inte ska sprida oro i onödan, men frågan är hur man ska göra i den svåra balansgången. Jag märker att det finns stor oro redan i dag, och man måste möta den på något sätt.

Den information som finns på stadens hemsida kring fågelinfluensan är ganska bristfällig. Den handlar mest om vem som har ansvaret, inte om var vi gör om smittan kommer hit. Jag tror att man får utgå från att frågan kommer att hamna i kommunens knä om smittan kommer hit, och jag tycker att vi ska vara beredda. ’

Jag vill upprepa frågan. Finns det några planer för hur en eventuell smittspridning i staden ska hanteras på våra skolor, dagis, i parker där människor stöter på fåglar som kan vara smittade? Kanadagässen är utbredda i staden och riskerar att bidra till smittspridningen.

Anförande nr 74

Borgarrådet G u n n a r s s o n (mp): Jag förstår din oro, och det finns kanske en del anledning till det. Men jag tycker att just i en sådan här fråga får man lov att lita sig på den expertkompetens som finns. I dag finns det ingen anledning att gå ut med några ukaser till medborgarna i frågan. Man kan tycka ibland att det skrivs lite för mycket i tidningarna, för det oroar också människor.

Vi har i Stockholms stad inte några fjäderfågårdar av något slag, däremot har vi några 4H-gårdar och några kanske har höns på bakgården. Som du själv säger har vi de vilda fåglarna. I det läge som vi har i dag räcker det med vanlig återhållsamhet med att vara i närheten av fåglar. Sedan följer vi i miljöförvaltningen frågan mycket nära när det gäller Smittskyddsinstitutets instruktioner.

Anförande nr 75

A n n a S t a r b r i n k (fp): Nej, det kanske inte är tid just nu att gå ut med en rekommendation till allmänheten. Men jag undrar: Har staden ingen plan över huvud taget för att hantera en eventuell allvarlig smittspridning som riskerar att nå Stockholm inom en inte alltför lång framtid? Det tycker jag är ganska oroväckande.

Jag tycker att vi måste gå igenom och göra en plan för hur vi ska hantera detta. Jag är förvånad över att borgarrådet tar så lätt på saken. Jag hoppas att vi kan ta upp de här frågorna i miljö- och hälsoskyddsnämnden framöver, men jag tror att det behöver sättas i gång ett arbete direkt.

Anförande nr 76

Borgarrådet G u n n a r s s o n (mp): Det finns en allmän beredskap för hur man hanterar smittspridningsfrågor över huvud taget. Det är det jag försökte tala om. Där har vi Smittskyddsinstitutet och smittskyddsläkare som håller i de frågorna. För närvarande finns det ingen anledning att hantera det här. Det man kan göra och som man får som första rekommendation är att inte vistas nära andra som möjligen kan bära smitta. Jag skulle inte vilja tala om den risken i dag, utan vi kommer att följa frågan nära, och när så behövs kommer vi att gå ut med information. Men den vanliga sak man gör är att hålla sig ifrån eller isolera till att börja med.

Fråga nr 8. Gågata och cykelbana på Södermalm

Anförande nr 77

M a r g a r e t a B j ö r k (m): Jag skulle vilja fråga borgarrådet Rönngren om förfaringssättet i två fall är korrekt.

I det ena fallet vet vi att boende och företagare på en lite snutt av en gata i Katarina-Sofia har skickat ett brev till trafikkontoret. De vill att den här snutten ska bli en gågata. Trafikkontoret tar kontakt med stadsdelsförvaltningen, som i sin tur tar kontakt med vår ordförande, som i sin tur tar kontakt med mig om det är en bra lösning att göra den här snutten till en gågata.

Dessutom togs frågan upp på stadsdelsnämnden i torsdags. Vad vi kom fram till var att förvaltningen skulle ta fram ett ärende kring denna fråga till nästa nämnd. Till min stora förvåning fick jag av en händelse höra att detta var ett ärende uppe i trafiknämnden i morgon.

Det andra är att förslaget till cykelplan är ute i stadsförvaltningarna. Anser borgarrådet att det är korrekt att trafikkontoret i viktiga frågor vänder sig till stadsdelsförvaltningarna och inte till respektive politisk nämnd?

Anförande nr 78

Borgarrådet Rönngren (s): Jag såg själv att frågan dök upp på en tilläggslista som ett beslutsärende till trafikinämnden i morgon bitti. Jag vet att majoriteten kommer att bordlägga frågan. Det är ett lite unikt handlingssätt. I det tjänsteutlåtande som man kommer att ta ställning till framgår tydligt att det är en grupp företagare som har tänkt till ordentligt kring Folkungagatan och har goda idéer och skrev ett brev den 8 februari. Det är en oerhört rask hantering innan det blir ett tjänsteutlåtande som hamnar på trafikinämnden.

Jag tror att det är upp till majoriteten och nämnden att fatta beslut i detta. Självklart ska man inhämta synpunkter från stadsdelsnämnderna. Det är det förfaringssättet vi har i staden. Sedan kan man diskutera sakfrågan också, och jag ser väldigt positivt på det här ärendet. Det är upp till trafikinämnden att besluta. Vad jag vet kommer man att bordlägga ärendet i morgon. Ett av skälen är att det har gått oerhört fort.

Anförande nr 79

Margareta Björk (m): Ordförande, fullmäktige! Vi delar uppfattningen att medborgarna kommer med förslag, men jag kan också konstatera att borgarrådet tycker att hanteringsättet har varit felaktigt från trafikkontorets sida. Jag förutsätter att i fortsättningen kommer viktiga frågor, både förslag till nya cykelbanor och förslag till gågator, att komma ut till de politiska nämnderna på remiss innan det fattas beslut i trafikinämnden.

Anförande nr 80

Borgarrådet Rönngren (s): Formellt felaktigt vet jag inte om det är. Det är ett alldeles utmärkt exempel på att det ibland kan gå oerhört fort om man vill någonting i staden som medborgare eller företagare och får sin vilja igenom eller får gehör oerhört snabbt.

I de nämnder som jag personligen ansvarar för och den ordning som vi har sagt ska gälla i koalitionen och majoriteten ska det remisshanteras så att vi får in så mycket synpunkter som möjligt i ärendena innan vi fattar beslut. Det tycker jag ska vara den normala gången, men det behöver inte alltid vara så. Det kan finnas en öppning för att man tar ärenden på andra sätt också. Man får skilja på vad som är formellt riktigt och vad som är önskvärt. Och önskvärt är det att det ska vara remisshanteringar eller att man hittar en annan ordning för att inhämta synpunkter lokalt.

Anförande nr 81

M a r g a r e t a B j ö r k (m): Jag kan inte förstå borgarrådet på annat sätt än att det i fortsättningen inte kommer att vara helt klart att det skickas ut på remiss till stadsdelsnämnderna. Här säger borgarrådet att det kan finnas andra sätt men att det är önskvärt att det skickas ut på remiss. Det kan vara formellt felaktigt.

Jag vill veta: Kommer borgarrådet att se till att viktiga planer skickas ut på formell remiss till stadsdelsnämnderna, eller inte?

Anförande nr 82

Borgarrådet R ö n n g r e n (s): Ordförande, fullmäktige! Jag behöver nog upprepa mig. Det finns tillfällen där stadsdelsförvaltningarna och stadsdelsnämnderna väcker förslag, processar förslagen och lyfter dem till den instans som har beslutanderätten. I det fallet tycker inte jag att det behöver återremitteras på något sätt för att göra en ytterligare en vända. Det är ett exempel.

Så långt som möjligt ska man involvera de lokala politikerna i alla beslut. Helst ska besluten också fattas av de lokala politikerna. Det är den politik som vi står för i den här koalitionen. Därför jublar vi över stadsdelsnämnderna och tycker att det är en bra ordning.

Ordningsfråga

Anförande nr 83

C e c i l i a B r i n c k (m): Ordförande! Det gäller två interpellationer som jag värdsamt hemställer om att få svar på. Jag har skrivit den ena, som handlar om kulturkollo på Skeppsholmen. Den är daterad den 23 september, så den firar snart femmånaders födelsedag. Det finns också en från Birgitta Holm, som handlar om lokalt kulturliv i Vantör, Farsta, Enskede-Årsta och Skarpnäck som är daterad den 21 november. Jag tycker att tiden börjar bli mogen för svar på dessa två interpellationer.

Anförande nr 84

Borgarrådet M o g e r t (s): Ordförande, fullmäktige! Om jag inte minns fel är vi klara med dem alldeles i dagarna, så de borde kunna finnas med till nästa fullmäktigesammanträde om Gud vill och vädret tillåter.

§ 16 Styrning och uppföljning av investeringar i stadens bolag (utl. 2006:44)

Anförande nr 85

Borgarrådet N o r d i n (m): Herr ordförande! Så hastigt ska vi väl inte ta ett så viktigt ärende! I grunden är det bra att man har ärendet med denna uppstramning när det gäller investeringsfrågorna. Men jag skulle ändå vilja höra finansborgarrådet förklara. När det gäller de nedskrivningsbehov som uppstår framför allt i bostadsbolagen så vill man lösa detta med något slags generellt ägardirektiv. Man skulle kunna diskutera nedskrivningarna i sig, men det ska vi inte göra i det här ärendet.

Det handlar om rätt stora belopp, och i ärendet redovisas att en mycket stor andel av stadens investeringar naturligtvis ligger i bostadsbolagen. Herr ordförande! Jag tycker att det haltar när det gäller andra investeringar. Jag sitter till exempel i ekonomiutskottet, och där prövar vi investeringar av betydligt blygsammare format än vad en sådan här nedskrivning kan innebära. Jag tycker inte att det känns som ett sammanhängande system att just i detta fall ge ett generellt ägardirektiv i stället för att ta upp det till nästa nivå – koncernstyrelsen.

Anförande nr 86

Borgarrådet B i l l s t r ö m (s): Fullmäktige! Jag känner inte att detta ärende haltar på det sättet. Det finns en ram – en investeringsram för ekonomiutskottet när det gäller utbyggnaden av till exempel barnstugor, förskolor, gruppboenden och annat. Den investeringsramen är tydlig, och gången är den att det är budgeten som är generell. Man investerar på plan för projekt så länge pengarna räcker. Det som är viktigt att se är att bolagssektorn måste ha samma tillvägagångssätt, vilket vi inte har haft tidigare.

Nu har det blivit ett generellt ägardirektiv där koncernstyrelsen särskilt också har sagt att vi måste följa ett antal större projekt. Det är Vällingby Centrum och det har varit, och är, Skatteskrapan. Det är möjligt att det kan komma ytterligare projekt som koncernstyrelsen med anledning av investeringsvolymen vill följa. Men att följa en enskild barnstuga eller förskoleutbyggnad går inte att jämföra med den typen av stora investeringar i bolagssektorn med tanke på att förskolan är beställd av stadsdelen. Det har skett både en verksamhetsmässig och en politisk prövning.

Det är knepigt med nedskrivningarna; det har Sten Nordin helt rätt i. Men det är också så att allmännyttans långsiktiga syfte även är att över tid räkna hem projekten. Fullmäktiges mål är inte att betvivla, och med tanke på att alla partier också bidrar till bostadsförsörjningen i staden så känner jag att varje bolagsstyrelse också själv måste hantera de enskilda projekten. Därmed blir koncernstyrelsens roll annorlunda än vår roll i ekonomiutskottet.

Anförande nr 87

Borgarrådet N o r d i n (m): Det kan ju ändå handla om rätt stora belopp sammantaget som skrivs ned genom beslut i bolagsstyrelserna. Därför tycker jag att stora ekonomiska beslut egentligen hamnar i en alldeles för snäv och sluten krets. De

påverkar bostadsbolagens ekonomiska tillstånd inte bara för det året, utan en sådan nedskrivning påverkar bolaget i många år framöver.

Vi har föreslagit i vår reservation att man åtminstone ska ta upp det i koncernstyrelsen. Egentligen borde man väl ha någon form av mer tydlig rapport till kommunfullmäktige om detta för att ha en ordentlig diskussion eftersom det handlar om så stora summor pengar. Vi lägger mer tid här på att diskutera betydligt mindre saker än detta. Jag tycker trots allt inte att det här är en tillfredsställande ordning.

Anförande nr 88

Borgarrådet B i l l s t r ö m (s): Ordförande, fullmäktige! Jag har all respekt för det som Sten Nordin lyfte fram. Jag skulle vilja säga så här: Låt oss följa detta en tid och se! Detta är inte partipolitik. Det här är också att ge våra fritidspolitiker och oss som är förtroendevalda de bästa förutsättningarna att styra men också att ta ansvar genom uppföljning.

Om det är så att vi känner att vi behöver återkoppla till koncernstyrelsen och fullmäktigeförsamlingen oftare eller mer regelbundet så har jag inget emot det. Men jag vill lägga fram förslaget sådant det är taget i kommunstyrelsen, och ber att få återkomma om det blir nödvändigt.

Anförande nr 89

B j ö r n L j u n g (fp): Herr ordförande, fullmäktige och åhörare! Detta är förstås en kioskvältare att debattera. Men det brukar vara så med de här frågorna, som Sten Nordin var inne på: Det som är stora beslut och handlar om massor av pengar brukar vi raska över ganska snabbt, medan vi är duktiga på att debattera detaljer som kanske inte har så jättestor betydelse.

Ärendet har egentligen ett par olika dimensioner. Den ena är den här lite centralistiska kalkylmodellen, som man föreslår för olika investeringsobjekt i staden. Det vill ju till att en sådan modell blir bra. Annars riskerar det att bli ganska stora fel. Jag vill ta ett exempel. När vi under förra mandatperioden fattade beslut om nybyggnation i Hammarby Sjöstad och hyressättningen där hade Familjebostäder, som jag representerade och var ordförande för då, en kalkyl som innebar en högre hyresnivå, som också skulle innebära att risken för nedskrivning var betydligt mindre. Det har visat sig att vår kalkylmodell höll väldigt väl, medan andra bostadsbolag i staden dessvärre inte var riktigt lika lyckosamma.

Modellerna kan ju också avhända styrelserna deras ansvar i olika situationer. Nu har vi kommit fram till just sådana situationer där vi har satsat i nybyggnation och sedan tvingats göra nedskrivningar. Om man ska satsa på nybyggnation har man kanske ett generellt ägardirektiv om att om det blir lite fel och lite nedskärningsbehov så ska ni göra på det här sättet. Det är en risk. Då är det en politisk aspekt om man tycker att det är okej att bostadsprojekten ska vara sådana att de kan bli föremål för avskrivning med en gång. Ett sådant politiskt ställningstagande kan man göra, men det tycker jag är fel.

Det kan också vara så att bolagens revisorer har en uppfattning som kan skilja sig från ett eventuellt ägardirektiv och som en delmängd i kalkylmodellerna. Det är alltså inte så himla lätt med en sådan här fråga. Jag är glad åt att finansborgarrådet säger att vi får titta på det här och kanske följa det och se om vi kan återkomma. Men då ska vi se till att vi också gör det, så att det inte bara blir en tom utsaga här från talarstolen.

Därmed yrkar jag bifall till den borgerliga reservationen på den här punkten.

Anförande nr 90

Borgarrådet B i l l s t r ö m (s): Ordförande, fullmäktige! Jag delar också Björn Ljungs uppfattning. Det här *är* ett viktigt och principiellt ärende. Om vi går till s. 1249, som är bakgrunden för ärendet, ser vi att det finns ett antal punkter som också kommer att gälla stadens bolag och som i dag gäller stadens nämnder och styrelser. Vi ska tillämpa en gemensam kalkylmodell. Jag tror att det är viktigt. Om man till exempel tar Centrumkompaniets ombyggnad av Skärholmens Centrum och Svenska Bostäders ombyggnad och utveckling av Vällingby Centrum ser man att man har arbetat med lite olika modeller, vilket inte är bra.

Det står också i punkten att stora projekt bör samredovisas för hela staden. Det står även att koncernstyrelsen ska följa principiella och stora projekt. Icke förty är det ändå så att det kan upplevas på det sätt som Sten Nordin var inne på. Man kanske följer mindre projekt och så tappar de enskilda ledamöterna i bolagsstyrelsen kontrollen över investeringsvolymen, framför allt i bostadsbolagen. Det kan vara en uppenbar risk – ja. Men vi får aldrig frånta lekmännen och -kvinnorna i bolagsstyrelserna deras ansvar. Det bör vara både–och.

Bolagsstyrelsernas ledamöter har ansvar, men koncernstyrelsen har det koncerngemensamma ansvaret och bör då ha kontroll på det som koncernstyrelsen tycker är principiella och stora projekt. Det må koncernstyrelsen själv diskutera igenom. Det behöver inte vara stora projekt i pengaomslutning, utan det kan till exempel vara ett nytt sätt att bygga om eller att följa konferens- och kongressanläggningen vid västra Klara. Det kan vara vad som helst; det behöver inte vara stort ekonomiskt eller volymmässigt utan det kan vara intressant att göra jämförelser mellan två bolag exempelvis.

Än en gång: Jag bifaller naturligtvis kommunstyrelsens förslag, men utifrån vad Sten Nordin och Björn Ljung har sagt så ska vi återkomma både till koncernstyrelsen och till fullmäktigeförsamlingen. Det är oerhört viktigt.

§ 19 Förslag till detaljplan för område vid kvarteret Videbusken inom stadsdelen Midsommarkransen, Dp 2004-09161-54 (utl. 2006:47)

Anförande nr 91

C e c i l i a O b e r m ü l l e r (mp): Ordförande, fullmäktige och åhörare! Jag yrkar på Miljöpartiets avslagsyrkande i kommunstyrelsen, där vi i likhet med flera remissinstanser anser att det här bygget inte är förenligt med riksintresset LM-staden.

Detta område är ett av tolv industririksintresseområden i Sverige. Många nya studentbostäder kommer att bli genomförda kring Telefonplan. Det är jättebra. Många andra goda projekt som tillför bostäder i det kringliggande området är också på väg. Det är alldeles utmärkt. Vi anser därför att man kan undvika att exploatera just detta känsliga läge. LM-staden byggdes med stor hänsyn tagen till grönområden och topografi. Genom att bygga här på Videbusken skadar man riksintresset påtagligt. Det är vår huvudsakliga grund för avstyrkande.

Dessutom finns det ett vårdhem mittemot. Olyckligtvis finns det en detaljplan som gör att man kommer att bygga precis bredvid; jag tror att det heter Plommonträdet eller något sådant. Man ska bygga personalbostäder i grönområdet bredvid vårdhemmet. Nu ska man alltså bygga på andra sidan också. Det här är inte alls bra. Vetenskapliga studier visar att konsumtionen av smärtstillande medel, sömnmedel, antidepressiva medel etcetera sjunker om man har en fin utsikt från fönstret och en fin kringmiljö. Det är olyckligt också på det sättet.

Det sägs också att grönområdet används av förskolor i området. Det är inte så gott om parker och grönstråk just i den här delen. Det här är alltså ett dåligt beslut. Vi önskar att man avstyrker det.

Anförande nr 92

Borgarrådet B ö r j e s o n (s): Ordförande, fullmäktige! Som vi har hört gäller detta en detaljplan vid Telefonplan som är ett viktigt och välkommet tillskott med studentbostäder som ligger i närheten av en högskoleutbildning – Konstfack.

Det är alldeles riktigt, det som Cecilia säger; det finns en kritik där man anser att förslaget medför påtaglig skada för riksintresset. Man säger att det blir svårt att uppleva ursprungliga ambitioner med området. Det där är en synpunkt som vi inte alls delar. Området skapades på 30-talet. Då uppfördes det bostäder i nära anslutning till de verksamheter som fanns i området då, nämligen LM:s fabriker. Det vi ser i dag är en nybyggnation som är väl anpassad till tidigare bebyggelse och med utgångspunkt från den verksamhet som finns i området i dag, alltså studentbostäder och högskoleutbildning.

Det är en byggnation nära kollektivtrafik och man uppfyller även kraven för buller. Man klarar det med bullerplank och fasadisolering så att det är okej både utomhus och inomhus.

Jag yrkar bifall till detta utomordentliga förslag, och i och med det till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 93

Borgarrådet S ö d e r l u n d (m): Herr ordförande! Jag har svårt för det här. Det är typiskt att det är i Stockholm det ska hända att man börjar problematisera att man bygger studentbostäder i ett område. Jag tycker att vi alla till mans ska ta till oss det här och fundera över hur det kommer sig att det i den här fullmäktigesalen kan bli ett bekymmer att man bygger studentbostäder i ett område där vi nu har chansen till det.

Vi har en massa konkurrens från olika delar av världen. Vi möts varje dag av konkurrensbilder av Indien och från andra världsdelar, och vi ser hur de kommer i fatt oss. Det gäller för oss att finna vår profil och utveckla den. Här har nu staden sett till att vi får in Konstfack och att man etablerar någonting bra och vettigt vid Telefonplan. Då blir det en diskussion i fullmäktige om att det är olämpligt att ha studentbostäder där, vid det nya studentcampusområdet!

Jag tycker att det är en ganska fantastisk diskussion, måste jag säga. Man pratar om bullerplank. Ni har ju etablerat enorma bullerplank runt hela staden. Ni vill inte ta in vad som händer i världen. Jag tycker att det är en fascinerande diskussion.

Jag har en fråga till föredragande borgarråd. Du har en partikamrat som har stoppat studentbostäderna i en annan punkt i det här området, precis vid campus, med hänvisning till att de ligger för nära vägen, som ju är en halv kilometer bort. Jag undrar vilka åtgärder staden vidtar för att få Boverket att förstå att det är lämpligt att ha studentbostäder här.

Hela den här idén om att ni ska ha någon sorts Skansen ute vid Telefonplan tycker jag är helt fel. Man borde ta fasta på att det här var en modern industristadsdel från början och anpassa den till modern tid. Man borde släppa fram kreativitet och nya lösningar och spännande arkitektur. Vad ni i majoriteten ska göra där är att bygga nya urtrista JM-bostadshus vid nya Konstfack. Och er partivän har stoppat studentlägenheterna som skulle in i området.

I stället för att fullmäktige för en diskussion om att försöka stoppa studentbostäder som vi behöver så borde vi diskutera hur vi ska få in de studentbostäder som vi redan har beslutat om. Hur ska vi göra den här stadsdelen så spännande som den borde vara nu när Konstfack finns i området? Det här kunde vara en av Stockholms mest spännande framtidsstadsdelar. Låt oss i stället diskutera hur det kan bli så!

Anförande nr 94

Borgarrådet B ö r j e s o n (s): Jag hoppas att det har framgått med all önskvärd tydlighet att vi verkligen önskar få de här studentbostäderna och alla andra studentbostäder i området. Det har möjlighet att bli en spännande, kreativ stadsdel. Jag tror att vi kan se fram emot att det också blir det.

Anförande nr 95

Borgarrådet S ö d e r l u n d (m): Men i sak så är nu studentbostäderna stoppade av Boverket. I sak går nu Stockholms stad fram med en urtrist detaljplan för nya bostäder i kvarteren som ser ut som JM:s projekt överallt i Stockholm – i ett område som inrymmer Konstfack, som ska ha den mest spännande framtidsinriktade designutbildningen och så vidare.

Jag tycker att man borde kunna ställa lite högre krav på staden. Ni har i stället bromsat utvecklingen och problematiserat den. Ni hänvisar till någon gammal buskbeprydd kulle som ligger precis invid nya Konstfack och säger att den är oerhört bevarandevärd. Ibland tycker jag att vi måste hitta rätt proportioner för vad vi pysslar med.

Nu kommer dessutom del två av Telefonplansprojektet. Vi har chansen nu att få en utmanande och spännande arkitektur som är i samklang med design och med Konstfack. Jag hoppas verkligen att det blir så, så det inte blir ännu fler JM-hus som ser likadana ut som överallt annars.

Anförande nr 96

C e c i l i a O b e r m ü l l e r (mp): Mikael Söderlund! Det var ju roligt att vi är överens i alla fall när det gäller JM och JM:s byggande. Det är sällan vi är överens om de sakerna.

Det handlar inte om att det är just studentbostäder. Vi anser att det är olämpligt att lägga en byggnad här. Den skulle kunna innehålla vad som helst – kontor eller vanliga bostäder. Det är fel att placera en byggnad här därför att det står i strid med riksintresset. Detta är ett av tolv industririksintresseområden i Sverige. Det är därför det är extra viktigt. Naturmarken i sig är kanske inte så fantastiskt mycket att spara, men den fyller en funktion i strukturen.

Husen i LM-staden var en uppföljare till Hjorthagen. Hjorthagensområdet hade kritiserats därför att det var en steril och torftig miljö. Därför gjorde man långtgående anpassningar till terrängen här. Med flit sparade man naturmark mellan husen för strukturerna i LM-staden. Strukturerna och hur det ser ut är alltså en viktig del av området. Det är det som det handlar om, Mikael!

Jag tycker att det skulle vara intressant att ta upp hela programområdet kring LM, för det är mycket spännande saker som händer där. Det vore kul att diskutera det i fullmäktige. Vi kommer väl att anta ett ärende nu i stadsbyggnadsnämnden som ligger alldeles i anslutning till det här och som är jättebra och spännande.

Anförande nr 97

Borgarrådet S ö d e r l u n d (m): Herr ordförande! Det talas om riksintressen. Jag tycker att det är ett riksintresse att Stockholm behåller sin konkurrenskraft. Vi måste fortsätta att skapa nya jobb och behålla vår profil. Nu är det fem sex år sedan som vi utnämndes till IT-huvudstad i världen. Det var sexigt, det var Newsweek och allt vad det var. Det skrivs inte om Stockholm på det sättet riktigt nu längre. Om vi ska komma tillbaka och behålla vår position som en intressant stad i Europa och världen

så får vi nog gaska upp oss lite grann och börja leverera lite saker. Jag tycker att *det* verkligen är ett riksintresse – att vi får de goda förutsättningar som vi bör ha.

Cecilia Obermüller är svaret skyldig. Du vill ta in hela programmet. Men låt oss diskutera programmet då! Du är väl den mest drivande i att den lilla kullen med sina buskar ska vara kvar precis invid Telefonplan? Du är den som är mest skyldig till att den nya bostadsdelen blir så trist som den blir. Det går nämligen inte att göra någonting vettigt av den när man har tagit hänsyn till alla de olika aspekter som Cecilia Obermüller vill att man ska ta hänsyn till och som majoriteten i övrigt har fallit till föga för.

Det är den diskussionen som vi måste föra i den här salen. Varför kan man inte i Stockholm skapa de här dynamiska miljöerna och tillföra de funktioner som man gör över hela världen i övrigt? Jag tycker att det är en jätteviktig diskussion, men den vill inte Cecilia Obermüller föra över huvud taget, och tyvärr inte majoriteten i övrigt heller.

Jag har också en ordningsfråga. Det finns ingen uppsatt platta med en ritning över det här planområdet. Jag kan i alla fall inte se någon vare sig utanför eller inne i lokalen. Men jag kan ju ha missat det.

Anförande nr 98

C e c i l i a O b e r m ü l l e r (mp): Man kan inte bara ta hänsyn till tillväxt jämt. Man måste ta hänsyn till barnens intresse och till de gamlas intresse – de som bor i vårdhemmen. Det finns faktiskt andra saker att bry sig om än enbart och enkom tillväxt.

Jag tycker att det är jättebra att vi bygger precis runtomkring telefonfabriken, och jag hoppas verkligen att det kan bli studentbostäder i kringområdet runt de gamla kontorslokalerna. Det gäller också kvarteret Timotejen. Det är jättespännande med designhus och med de spännande restaurangerna etcetera. Det är väldigt roligt, det som sker i hela området. Men just den här plätten behöver vi inte bebygga. Den kan vi lämna, så att vi bevarar riksintresset LM-staden. Den har ett värde i sig.

Anförande nr 99

Borgarrådet S ö d e r l u n d (m): Jag har full respekt för att man ska ta hänsyn till lokalopinion. Man ska absolut diskutera hur man bevarar en profil på ett område. Det är bara det att Cecilia Obermüller landar i att man ska säga nej till den komplettering som behövs för att den nya stadsdelen ska fungera och för att det nya campusområdet ska fungera. Det är det som skiljer oss åt.

Man kan ta hänsyn, man kan diskutera med de berörda och man kan göra justeringar. Men Cecilia Obermüller landar i att det inte ska vara något alls. Det är det som är bekymret.

Anförande nr 100

Borgarrådet B ö r j e s o n (s): Jag vill gärna betona att jag tycker att studenter och detta att skapa en expansiv studentstad är viktigt för staden. Men jag vill också nämna att detta ärende har en reservation från Miljöpartiet, och i övrigt fanns det i ärendet inga andra förslag från något annat parti, utöver det förslag som föreligger.

Anförande nr 101

Borgarrådet S ö d e r l u n d (m): Det behöver väl inte bli så förvirrat. Det pågår ju andra projekt i området, och det är dem som jag för in i diskussionen. Jag tycker att det är ganska relevant. Det gäller förutsättningarna för att det här ska bli ett livskraftigt, välutvecklat studentområde med en spännande inriktning på design och konst. Detta förutsätter ett antal saker, och de finns inte där, Kersti Py Börjeson. Det är det som är problemet.

Tvärtom har din partikamrat stoppat de nya studentbostäderna i en annan del – den spektakulära och spännande delen med det höga huset som skulle byggas om. Det har ni stoppat. Det blir inte heller några nya roliga permanentbostäder. Dem har ni också stoppat under resans gång. De blir väldigt förutsägbara, ganska ointressanta och inte alls i linje med det nya område som håller på att växa fram.

Till slut måste man bestämma sig. Har man kraften att förnya området, och vill man det? Eller har man inte det? Det står på två ben samtidigt.

Anförande nr 102

Borgarrådet B ö r j e s o n (s): Mikael! Jag håller med dig om att det står på flera ben samtidigt. När det gäller det stora, roliga, höga huset så är inte det sista ordet sagt ännu, eller hur?

§ 20 Motion om ändrade regler för statsbidraget för personalförstärkning i skola och fritidshem (utl. 2005:168)

Anförande nr 103

Borgarrådet E d h o l m (fp): Herr ordförande! Man kan se en hel del trender i den svenska skolan. En sådan trend är att resultaten i förhållande till omvärlden försämrats. Svenska elever presterar i dag sämre än tidigare. Till exempel är dagens åttondeklassare lika duktiga i matematik som sjundeklassarna var för tio år sedan. På tio års tid har vi alltså förlorat ett helt år av kunskaper. På ett område är Sverige i topp, och det gäller ordning och reda. När svenska elever blir tillfrågade skattar de alltså ordningsproblemen högre i Sverige än i de flesta andra länder.

Jag tillhör dem som tror att det finns en koppling mellan den här trenden med försämrade resultat i grundskolan och en annan trend. Det är trenden att vi har allt fler utbildade lärare i våra skolor. Jag är övertygad om att utbildning och utbildade lärare är helt nödvändiga för att vi ska kunna förbättra resultaten i den svenska skolan.

Man kan ta speciallärare som exempel. Speciallärarutbildningen är avskaffad sedan ganska många år tillbaka. Om man tittar på antalet speciallärare i skolan och jämför det med antalet utbildade elevassistenter så kan man se hur kurvorna skär varandra exakt. Det blir fler och fler utbildade elevassistenter samtidigt som antalet utbildade speciallärare hela tiden sjunker. Jag tror att det här är en katastrof för svensk skola.

Vad gjorde då den tidigare skolministern Ingegerd Wärnersson? Hon är i dag landshövding. Jo, hon införde någonting som heter Wärnerssonpengar. Man tog statsbidrag och gav till kommunerna för att de skulle anställa fler människor. De skulle inte anställa fler lärare, utan mer personal så att man ökade personaltätheten på skolorna.

Jag tror att det sätt som man gjorde det på i huvudsak var av ondo. De pengarna ledde i många fall till att man anställde ännu mer utbildad personal. Det är egentligen det som den här motionen handlar om, även om en stor del av regelverket nu har förbättrats och förändrats så att det är mer statsbidrag som går ut till kommunerna så att de får göra vad de själva vill med dem. Förhoppningen är naturligtvis att det ska bli fler utbildade lärare i stället för färre. Jag tror att det är en ödesfråga att vi får fler utbildade lärare i den svenska skolan.

Anförande nr 104

Borgarrådet S ö d e r l u n d (m): Det finns ingenting som över huvud taget säger att den här typen av statsbidrag till personalförstärkning leder till bättre resultat i skolan.

Dessutom har bidragen fördelats till kommunerna på mycket lösa grunder. Detta är inte något citat av Mikael Söderlund, utan det är Riksrevisionens dom över Wärnerssonpengarna som presenterades i en granskning i maj 2005. Inte helt oväntat har den här typen av riktade statsbidrag krävt en massa omfattande administration i

kommunerna, så det är på tiden att man tar bort det här och lägger in det i generella statsbidrag.

I stället väljer Socialdemokraterna nu att från och med januari 2005 införa ett nytt treårigt bidrag, som också är riktat. Den här gången går det till förskolan. Bakgrunden är förstås att man i vanlig ordning har ställt ut löften som man inte kan hålla. Det gör man ju varje gång det är valår. Den här gången, 2002, var det 6 000 fler förskollärare. Dem har vi inte sett röken av. Då hittar man på ett riktat statsbidrag i tron att det ska klara biffen, trots Riksrevisionens och andras invändningar när man tidigare har ägnat sig åt sådant här.

Slutsatsen är helt enkelt, herr ordförande, att staten inte ska ägna sig åt den här typen av specialdestinerade bidrag som låser kommunerna. Vi vill se generell politik. Vi moderater har nu satsat 6,7 miljarder mer än regeringen på förskolan, grundskolan och gymnasiet 2006–2008. Det sker inte genom riktade bidrag, utan genom att staten får i uppgift att klara sina egna åtaganden och ger verktyg för kommunerna att ordna sina åtaganden.

Jag tycker att det här är en ganska viktig diskussion. Det är ett okynne att hålla på med den här typen av olika riktade bidrag för att få lite pressklipp för olika statsråd. Det är ett bekymmer. Vi pratar ständigt i högtidstalen om den kommunala självbestämmanderätten, men när det sedan kommer till kritan så är vi inhägnade av olika förordningar, riktlinjer och bidrag som gör att man inte kan fatta de beslut som ofta är nödvändiga. Man kan inte heller på ett rationellt sätt tillföra bra resurser till verksamheter.

Anförande nr 105

P e t e r N i l s s o n (mp): Ordförande, fullmäktige! Först och främst är det här en motion som håller på att bli överspelad. Statsbidraget som avses ska gälla till och med hösten 2006.

Man kan diskutera huruvida detta bidrag har varit bra eller dåligt. Det är klart att man vill ha högsta kvalitet på läromedel och att alla vuxna i skolan helst ska ha pedagogisk utbildning. Men det kan finnas skäl att vid olika tillfällen göra olika prioriteringar. Här gjorde man en prioritering för att få in fler vuxna i skolan. Jag tror att det var rätt vettigt.

Bifall kommunstyrelsen!

Anförande nr 106

Borgarrådet E d h o l m (fp): Herr ordförande! Vi tycker att det är bra att verkligheten har sprungit i kapp motionen så att statsbidragen återigen blir mer generella än vad de var med Wärnerssonpengarna. Problemet är att många kommuner som satsade lite pengar på skolan redan från början och hade svårt att satsa mer inte fick del av pengarna.

Det är klart att det enda det ledde till var att de elever som bodde i kommuner där man satsade lite pengar på skolan blev dubbelt straffade genom det här systemet.

Kommunerna var ju tvungna att leva upp till en viss nivå. Följden av det blev naturligtvis ett våldsamt tricksande med siffrorna för att komma upp till den nivå som krävdes för att man skulle få ytterligare statsbidrag. Kommunerna anpassar sig ju efter de statsbidrag som finns, anställer folk efter det och tar emot pengarna. Men sedan är det ingen som granskar skolans resultat.

Anförande nr 107

P e t e r N i l s s o n (mp): Det är klart att det är olyckligt om det finns skolor som inte har fått del av pengarna. Men totalt sett har detta inneburit en resursförstärkning och att man kan ha fler vuxna i skolan, vilket är oerhört viktigt vad gäller bekämpandet av mobbning och annat.

Jag tror också att om man har vuxna i skolan som inte har den pedagogiska utbildningen så kan det leda till att lärare i högre grad kan koncentrera sig på att vara lärare. Man kan fördela arbetsuppgifterna. Jag tror alltså ändå att det totalt sett var rätt så vettigt.

Anförande nr 108

Borgarrådet N i l s s o n (s): Som har nämnts tidigare i debatten är motionen i stor utsträckning överspelad. Den sista omgången statsbidrag har ju fördelats ut.

Jag ska återkomma till de styrfilosofiska frågorna, men inledningsvis får man konstatera att det här har byggts upp under åren. Det är i storleksordningen 450 miljoner kronor som i dag finns i Stockholms stads skolor och som inte skulle ha funnits om inte detta beslut skulle ha fattats. Detta skedde i ett läge då vi hade en mycket tuff kommunal ekonomi runtom i landet. Jag tror att det var ett alldeles nödvändigt beslut som fattades.

450 miljoner kronor är även för Stockholms gigantiska skolväsende icke föraktligt. Det är i storleksordningen 10 procent av de resurser som vi har till skolan, och som vi inte skulle ha fått om inte denna förkättrade Ingegerd Wärnersson, som numera är landshövding, hade fått igenom det här förslaget i regeringen och i riksdagen.

När det gäller det styrfilosofiska så sitter jag här och funderar. Vad säger egentligen de borgerliga partierna? Mikael Söderlund är plötsligt duktig pojke i kommunförbundsskolan och säger: Inga specialdestinerade statsbidrag ut till verksamheterna, utan generella bidrag! Principiellt håller jag med om det. Jag tycker att vi ska ha stora friheter att utforma verksamheten lokalt i kommunerna. Jag tycker inte att vi ska ha specialdestinerade pengar. Det ska vi ha lika lite mellan staten och kommunen som vi ska fördela pengar specialdestinerat ut till enheter eller till stadsdelar.

I den borgerliga reservationen framgår det att man vill ha en nationell skolpeng. Det innebär att det är riksdagen som ska avgöra exakt hur mycket pengar som ska följa varje enskild elev ned på enhetsnivå. Och samtidigt säger du att du är emot specialdestinerade statsbidrag och tycker att kommunerna själva ska få råda!

Jag vet inte. Jag går hem och funderar på det där. Om du har något bidrag till debatten, Mikael, så kan du väl komma upp här och redogöra för vad ni egentligen tycker. Det går i varje fall inte ihop.

Anförande nr 109

Borgarrådet Söderlund (m): Herr ordförande! Erik Nilsson har ju varit skolborgarråd under en ganska lång tid. Du borde väl känna till de bekymmer som finns i och med de olika nivåer som vi har i kommunerna, inte minst när det gäller friskolornas möjlighet att verka. Det finns en stor problematik i och med att vi har så olika nivåer runtom i kommunerna när det gäller skolpengarna.

Vi har för dagen inget förslag om nationell skolpeng. Vi tror inte att det är möjligt att ta fram ett sådant inom överskådlig tid, och i alla fall inte inom nästa mandatperiod. Däremot är det ett kineseri med den här typen av politiska, riktade statsbidrag som gör att innevarande statsråd ska få lite press dagen efter eller när man vill döda någon liten eld som har uppstått just då. Det är inte den borgerliga oppositionen som säger det, utan det är Riksrevisionen, som alltså har granskat och utvärderat bidragen, som säger det.

Jag tycker inte att vi ska börja blanda in den nationella skolpengen alltför mycket. Den är en vision och en intressant tanke som vi skulle vilja förverkliga i Sverige. Det tar nog många år innan den blir verklighet, för den har en massa praktiska problem. Men under tiden kan vi göra en hel del för att rensa upp i bidragsfloran. Den har inte någon dokumenterat god inverkan på svensk skola.

Anförande nr 110

Borgarrådet Nilsson (s): Jag vet inte riktigt om jag förstod dig, Mikael. I er reservation står det att ni vill ha en nationell skolpeng, så det vill ni ju alldeles uppenbarligen. Du är emot politiska riktade statsbidrag, sade du nu, när man har tillfört 6 miljarder till hela skolsystemet. För grundskolans del omsluter det ungefär 50 miljarder över riket. Du är emot en specialdestinering av de sex miljarderna. Däremot vill du ha en nationell skolpeng som specialdestinerar de 50 miljarderna, och som dessutom centralt från riksnivå kan avgöra hur de resurserna ska följa den enskilda eleven ut till den enskilda skolan.

Mikael Söderlund! Snälla du – du kan inte kritisera specialdestineringen från regeringen för de sex miljarderna utan att på något sätt ha en principiell ståndpunkt som i så fall går på tvärs mot er uppfattning om nationell skolpeng. Jag tycker att det är bra att du står upp för den kommunala självstyrelsen. Låt oss då göra det tillsammans, och skrinlägga allt tal om nationell skolpeng.

Anförande nr 111

Borgarrådet Edholm (fp): När Erik Nilsson börjar prata om de styrfilosofiska frågorna så blir man lite nyfiken. Det är alltid spännande att diskutera de frågorna.

Jag anser, och har ansett hela tiden, att kommunaliseringen av den svenska skolan var en olycka. Den ledde till att illa förberedda kommuner fick ta över en verksamhet

som de faktiskt inte var beredda att ta över. Jag tror att en stor del av skolpolitikens misslyckande beror just på kommunaliseringen.

Det är klart att man kan säga att det skulle vara en ännu större specialdestinering att låta alltihop vara specialdestinerat – hela skolpolitiken. Men problemet med det här systemet är att man har valt en kommunaliserad skola. Ovanpå det, eller vid sidan om, vidtar man den här typen av åtgärder för att styra verksamheten. Det är ju det som är fel, och inte det att man har *ett* system som är generellt. Jag tror egentligen att Erik Nilsson och jag är ganska överens i den uppfattningen.

Anförande nr 112

Borgarrådet N i l s s o n (s): Då måste man ställa sig motfrågan: Tycker ni att det var fel att regeringen i det mycket ansträngda läge som rådde ute i kommunerna riktade 6 miljarder i statsbidrag till skolan? Var det en felaktig bedömning? Om det var en felaktig bedömning – varför vill ni då att regeringen ska ha hela ansvaret för att göra bedömningar av resursfördelningen mellan olika verksamhetsområden?

Anförande nr 113

H a r d y H e d m a n (kd): Ordförande, fullmäktige! Vi hör också till dem som tycker att det är bra att detta har övergått till att gå in i det generella statsbidraget. Men vi gillar inte idén med nationell skolpeng.

Vi tycker att det skulle bli mycket lättare att avgöra hur pengarna skulle användas om man inte gjorde så här. Det gäller ansvaret för de pengar som går till kommunerna. Kommunerna ska styra så lite som möjligt – bara kontrollera att det verkligen blir någonting av verksamheten.

Därför är jag lite orolig för att det ofta talas om att det bara ska vara pedagogiskt utbildade lärare i skolan. Det ska vara pedagogiskt utbildade personer; det tror jag är oerhört viktigt. Men när man har jobbat ett långt liv i skolan så märker man att det är nyttigt för skolan att det kommer in människor där som har jobbat någon annanstans innan de kom till skolan. De har inte bara blivit lärarutbildade och gått i skola i hela sitt liv innan dess. Nu för tiden har man visserligen en viss praktik.

Jag skulle vilja efterlysa att man använder pengar till att göra en förstärkt pedagogisk utbildning för dem som kommer från näringslivet och annat och vill gå in och göra en insats i skolan. Det borde finnas större möjligheter för dem att få en pedagogisk utbildning. Då skulle det kunna bli större flexibilitet i skolan. Fler nya människor behövs i skolan. Skolorna ska få behandla pengarna så gott det går, men vi vill inte ha någon nationell skolpeng.

Anförande nr 114

Borgarrådet E d h o l m (fp): Herr ordförande! Erik Nilsson ställde en fråga om ifall det var fel att satsa de här pengarna på skolan. Svaret på det är naturligtvis nej. Staten gjorde en riktig bedömning av att kommunerna inte klarade av sitt ansvar. Därför tog staten ett ansvar. Problemet är bara att de pengarna inte gick till de kommuner som var mest behövande. Kommunerna var ju tvungna att först visa upp

att de själva gjorde stora satsningar på personalförstärkningar. Det gällde inte att åstadkomma goda resultat eller anställa lärare, utan just enbart att göra satsningar på att öka personaltätheten.

Det här gjorde man naturligtvis därför att Ingegerd Wärnersson var oerhört trängd som skolminister. Redan då fanns kritiken mot henne som skolminister och mot den socialdemokratiska skolpolitiken. Man trodde att man genom den här miljardsatsningen kunde mildra kritiken.

Men jag är fullkomligt övertygad om att om man skulle utvärdera de här pengarna på ett korrekt sätt så skulle man upptäcka att mycket av dem försvann i svarta hål. Många kommuner gjorde olika tekniska lösningar så att de kunde få pengarna fast de egentligen inte var berättigade till dem.

Jag anser att kommunaliseringen var felaktig. Men jag tycker också att det är helt fel att ha ett sådant här mischmaschsystem där man har kommunaliserad skola och ändå försöker styra den genom olika politiskt korrekta initiativ för att rädda en undermålig skolminister.

Anförande nr 115

C h r i s t o p h e r Ö d m a n n (mp): När det gäller de olika bidragen är det självfallet svårt att ge speciella bidrag för en viss del av den kommunala servicen, som i det här fallet. Vi har varit skeptiska till att detta ska fungera under samma år för alla kommuner runtom i hela landet.

Däremot har man ju här i Stockholm använt resurserna just för att minska undervisningsgrupperna och på så sätt också höja kvaliteten. Det är någonting som aldrig kan vara fel. Men generella bidrag är betydligt bättre. Då kan olika kommuner använda pengarna till vad de anser vara bäst för just den egna kommunen.

När det gäller att få fler anställda och att ha behöriga och obehöriga lärare så tror jag att Hardy Hedman har rätt i mycket. Jag har också funderat på varför obehöriga lärare når så bra resultat. Det har ju visat sig i olika undersökningar. Det har förmodligen att göra med det som Hardy tar upp; erfarenheter från andra delar av samhället har betydelse för en lärare. Därför borde man egentligen fundera på att göra någon typ av befruktning. Jag tror också att man bör ge möjligheter för de obehöriga att komplettera kunskaper på olika områden för att kunna bli behöriga.

Jag mötte en lärare i förra veckan som har jobbat som lärare i 30 år. Han säger: I dag frågar eleverna mycket oftare än förr varför de ska lära sig olika saker, och jag har faktiskt svårt att berätta varför de ska göra det. Jag önskar att jag skulle ha möjlighet att praoa betydligt mycket mer över huvud taget och under längre tider. Inte bara eleverna utan också vi lärare borde få praoa mellan varven och se hur det ser ut på andra håll i samhället. Då tror jag att jag kommer att ha mycket lättare att berätta för eleverna varför de ska lära sig just de här sakerna. Då kan jag säga att på det här området, i det här företaget och i de här organisationerna är det precis det här som ni måste lära er för att kunna göra ett bra jobb och kunna söka till det man vill jobba med i framtiden. Så sade den här läraren.

§ 21 Motion om införande av flexibelt sportlov

Motion om större flexibilitet av skolundervisning och lov (utl. 2005:169)

Ordningsfråga

Anförande nr 116

C h r i s t o p h e r Ö d m a n n (mp): Jag vill ställa en fråga. Vi som gruppledare har diskuterat det här med bordläggningar. Finns det någon annan i samma parti som kan ta motionen? Om man har skrivit under en motion eller har en motion i samma ärende så brukar den inte kunna bordläggas. Jag undrar om vi inte ska hålla på de principerna.

*§ 22 Motion om försöksverksamhet med skriftliga omdömen och betyg**Motion om skriftliga omdömen i grundskolan (utl. 2005:170)*

Anförande nr 117

Borgarrådet Söderlund (m): Herr ordförande! När Dagens Nyheter i december 2005 frågade landets niondeklassare vad de ansåg om betygen så var beskedet ganska glasklart. 70 procent ville se betyg tidigare än i dag. När Lärarnas Riksförbund frågade lärarna samma sak var beskedet lika tydligt. Lärarna fick också frågan om vad de tyckte om dagens betygssystem med Godkänt, Väl godkänt och Mycket väl godkänt. Många lärare efterlyste fler betygsteg.

Det är inte bara elever och lärare som tycker så här, utan dessutom en majoritet av svenska folket. 68 procent av svenskarna vill ha betyg tidigare än i dag enligt Sifo 2002. Den vänsterkartell som styr landet Sverige och staden har faktiskt bara stöd av 1 procent av svenska folket. Det är bara 1 procent av svenska folket som delar uppfattningen att betygen ska avskaffas.

Varför är det då så viktigt med betyg? Det viktigaste skälet tycker jag är att fånga upp elever som inte klarar sig så bra i skolan. Det paradoxala är att Socialdemokraternas ivriga motstånd mot betyg minst gynnar de elever som man i högtidstalen talar väl om och säger sig vara engagerade i. Det gäller de elever som presterar lite svagare resultat och elever som behöver stöd och hjälp. Hela den diskussionen, som har lett till att svensk skola nu är i bottenklass i tre stora internationella undersökningar, handlar mycket om att man inte tidigt fångar upp elever som inte lär sig läsa, inte lär sig skriva och inte lär sig räkna. Betygen är inte den enda delen i detta, men de är en viktig del.

Därför tycker jag att det är lite märkligt att man 2006 fortfarande för den här gamla 70-talsdiskussionen om betygen. Det förs en oerhört hätsk debatt och en kritisk diskussion om något som jag tycker är väldigt modernt, nämligen att man ständigt utvärderar och följer upp vad människor och unga elever lär sig i skolan. Det tycker jag är en ganska modern och viktig frågeställning – särskilt i en skola som så totalt har tappat resultat, inte minst under de senaste tre åren. Bland andra Skolverket konstaterade detta nu i höstas. De senaste tre åren har det varit katastrofala försämringar i resultaten.

Herr ordförande! När det ändå är vinter-OS, som nu, så kan man tänka sig att Anna Carin Olofsson i skidskytte skulle stå och skjuta mot en tavla utan siffror, fritt rakt ut i luften. Det är en ganska omöjligt tanke. Men inom skolan härskar den inställningen starkt. Det är framför allt Socialdemokraterna och Vänsterpartiet, och för all del också Miljöpartiet, som är drivande i att man inte får betygsätta elever.

Detta har präglat hela mandatperioden. Man har tagit bort Stockholmsprov, frivilliga omdömen och en rad andra olika sätt som skulle ha kunnat leda till att vi hade fått bättre resultat i skolan och tidigare kunskapsuppföljning. Då skulle vi tidigare kunna

fånga upp elever som inte riktigt tar till sig och får de kunskaper som de behöver för att kunna gå vidare i livet.

Herr ordförande! Jag måste säga att det 2006 känns väldigt okontroversiellt att diskutera betyg. Det är en självklarhet att i en skola som på många sätt har blivit sämre under den senaste perioden ge de möjligheter och de verktyg som skolan vill ha, som eleverna vill ha, som föräldrarna vill ha och som lärarna vill ha men som Socialdemokraterna inte vill ha.

Herr ordförande! Jag yrkar bifall till motionen.

Anförande nr 118

Ewa Samuelsson (kd): Ordförande, fullmäktige! Ibland kan man tycka att det är märkligt att Socialdemokraterna inte lär sig någon gång. Vilken skola har de gått i? De skjuter detta hela tiden framför sig. Betygen och skriftliga omdömen kommer att bli viktiga. Vi har insett det redan i dag.

Elever vill ha skriftliga omdömen. Många vill också ha betyg. Men Socialdemokraterna har lyckats att få människor att tro att det är betygssättning på personer som det handlar om. Det rör sig om betygssättning på kunskap här och nu, och den kunskapen har man möjlighet att påverka. Det är ingen envägskommunikation, som borgarrådet skriver i svaret.

När det gäller de betyg som sätts i dag ska eleverna veta vad som krävs för att få Godkänt, Väl godkänt och Mycket väl godkänt. Man ska kunna påverka sitt betyg genom den insats som man själv bestämmer att man vill göra i skolan.

Föräldrar har rätt till skriftliga omdömen, men det är inte alla som vet om det. Därför tycker jag att man borde vara tydlig och berätta för föräldrarna att de har rätt till det.

Ett tag lyfte man gärna fram Nya Zeeland som ett föregångsland, inte minst i fråga om läsinläring. Där följde man upp eleverna på ett väldigt tydligt sätt. Man lät dem också börja skolan – och jag tror att man fortfarande gör det – på deras femårsdag för att eleverna skulle få vara i centrum när skolan började.

Jag vet att man hade skriftliga omdömen i Nya Zeeland som följde eleverna, och lärarna och föräldrarna kunde hela tiden göra utvärderingar och möta det behov som den enskilda eleven hade.

De har nu gjorts undersökningar som visar att elever vill ha betyg. Det kan jag intyga för jag har mött hundratals elever under årens lopp som vill ha betyg. Det gäller även de som har haft det ganska struligt i skolan. Då vet de vilken utgångspunkten är och hur de kan arbeta för att förbättra sina betyg.

Vid många utvecklingssamtal har föräldrar sagt: Ja, vi vet att man inte får betyg, men om man ändå skulle sätta betyg, ligger mitt barn på medel, under eller över medel? Hur ligger mitt barn till i förhållande till övriga elever? Man vill ha något slags måttstock för att få veta hur man ska kunna gå vidare och hur man ska kunna stötta sitt barn i skolan.

Jag har också mött många elever som fått sitt första betyg i högstadiet. De säger: Först då blev det allvar och först då kunde man inse vad som egentligen hade sagts under alla år i skolan. De tycker inte att de har fått veta vad som gällde, Det som är skrivet är lättare att ta till sig än det som framförs muntligt.

Därför hoppas jag att även vänstermajoriteten ska komma till insikt om att betyg är en möjlighet och att det är någonting som är positivt för eleverna.

Jag yrkar bifall till den reservation som Moderaterna och Folkpartiet har i kommunstyrelsen.

Anförande nr 119

Borgarrådet N i l s s o n (s): Ordförande, fullmäktige! De borgerliga partierna tycker att vi för ett omodernt resonemang kring uppföljning av elever, kommunikation med föräldrar och så vidare. Jag har nu hört inledningarna från motionärerna. De visar snarare på att det omoderna och oförståelsen inför de processer som sker i skolan just nu snarare ligger på de borgerliga partierna.

Låt mig börja med att slå fast att jag absolut delar uppfattningen i fråga om två saker. Till att börja med är det väldigt viktigt att tidigt följa upp elevernas både kunskapsutveckling och sociala utveckling. Att koppla ihop den frågan med betyg blir fullständigt meningslöst. Jag har förstått att alliansen i dag har sagt att det ska bli betyg från årskurs sex. Innebär det att ni säger att det är då som man ska börja följa upp kunskapsutvecklingen och den sociala utvecklingen, eftersom ni kopplar ihop den frågan med betyg? Så kan man självklart inte göra. Kunskapsutvecklingen måste följas upp mycket tidigare än så.

Det måste finnas en nedbrytning av målen, både av kursplanemålen och av de övergripande läroplansmålen, och det måste kommuniceras med föräldrarna. Det är det allra viktigaste. Vad krävs det för att få Godkänt? Vad menar ni egentligen med målen? Vilka är de sociala målen som finns för skolan? Dessa frågor måste diskuteras med föräldrar och elever, och det är grundproblemet i skolan i dag, att man inte når fram i dessa diskussioner, att lärare har olika uppfattningar sinsemellan och att man inte kan formulera vad de här målen står för.

Hur skulle då ett betyg eller ett skriftligt omdöme i betygsliknande termer hjälpa? Det är den här diskussionen som måste föras mellan skolan och hemmet. Hur ska man tolka ett IG för en elev i årskurs 3 eller 4? Vilken information rymmer det? Ja, det rymmer informationen att man redan nu bedömer att eleven i årskurs 9 inte kommer att nå de mål som är uppsatta för skolan. Men det rymmer inte alls informationen i vilket avseende eleven saknar kunskaper. Vad ska man göra tillsammans för att eleven ska nå målen? Alla de sakerna framgår inte av betygen, men de ska finnas i de individuella utvecklingsplanerna som alla elever från och med i år ska ha och som ska kommuniceras med föräldrarna.

Just nu pågår det runtom i Stockholms skolor ett mycket intensivt arbete med att få kvalitet i de individuella utvecklingsplanerna. Man ska inte falla i de fällor som flera här har påpekat. Det finns en risk för att man inte är tydlig i utvecklingssamtalen och

inte vågar säga obekväma saker. Men just nu pågår det ett arbete med de individuella utvecklingsplanerna som innebär att man ska få med de kvaliteterna.

Till skillnad från det ganska primitiva betygssystemet kan man då få med frågor som är ämnesövergripande och som inte är relaterade till det enskilda kursplanemålet utan till skolans samtliga mål. Dessutom kan man diskutera vad som kan göras i hemmet för att hjälpa eleven att nå skolans mål och vad skolan kan göra för att nå dit. Det är ett framtidsinriktat samtal som syftar till att eleverna ska nå målen.

Om ni är ute efter dessa funktioner i betygen, låt oss tillsammans se till att vi får kvalitet i de individuella utvecklingsplanerna, att det blir bra, för då är vi överens. Men om ni i stället vill ha betygen som ett sorteringsinstrument där den primära funktionen är att rangordna eleverna när det gäller att komma in på olika typer av utbildningar, ja, då är det en helt annan diskussion.

Jag är bekymrad. Jag vet att många elever vill ha betyg. De vill ha fler betygsskalor och tidigare betyg. När man frågar dessa elever varför de går i skolan får man tyvärr väldigt ofta svaret: För betygens skull, självklart. Men vad ska de med betyg till om de inte har några djupgående kunskaper?

Mikael Söderlund vill ha fler betygssteg. Då måste jag återigen ställa frågan till Mikael Söderlund: Ställer du upp på det kvalitativa betygssystem som vi har i Sverige eller vill du återgå till ett mer primitivt, kvantitativt system där det handlar om mängden faktakunskaper? Med fyra betygssteg har vi redan i dag problem med att få lärarna att sätta likvärdiga betyg mot bakgrund av de mycket mer komplexa kvalitativa avgöranden som måste göras.

Jag kan inte föreställa mig någonting annat än att fler betygssteg bara handlar om en återgång till att mäta mängden faktakunskaper som staplas på varandra i stället för att mäta kvaliteten. En intressant fråga att få svar på är: Står ni för kvalitet eller för kvantitet när det gäller kunskaper i skolan?

Anförande nr 120

Borgarrådet S ö d e r l u n d (m): Herr ordförande! Vi står både för kvantitet och för kvalitet. Frågan är väl vad ni står för. Vad ska behöva hända med svensk skola för att ni ska börja agera? Nu har vi en situation där åttondeklassarna ligger på den nivå som sjundeklassarna låg på för tio år sedan. Det finns elever som lämnar grundskolan utan att kunna läsa och skriva ordentligt. Det individuella programmet har blivit det största enskilda programmet i gymnasieskolan. Tre stora internationella undersökningar pekar på att svensk skola inte levererar och inte ger eleverna de förutsättningar som behövs för att gå ut i livet.

Då fortsätter Erik Nilsson med 70-talsdiskussionen om primitiva betygssystem och sortering. Fler betygsgrader är ju någonting som elever och lärare efterfrågar. Det handlar om att kunna få en precision av vad man har uppnått för resultat. Jag diskuterar gärna kvaliteten med dig och vad det är som ska mätas. Det är en intressant och viktig diskussion. Man kan mäta på en rad olika sätt, fast du har tagit bort några av dem, till exempel Stockholmsproven. Det diskuterar jag gärna med dig. Men när ska ni vakna?

Anförande nr 121

Borgarrådet N i l s s o n (s): Vi menar att allt det som vi har gjort under den här mandatperioden – satsningen på förskolan, på styrningen av resursfördelningssystemet, på utvecklingen av matematik och på elever som har svenska som andra språk – fokuserar väldigt tydligt på att förbättra de elevers resultat som i dag misslyckas i skolan och som ni hittills har varit ointresserade av.

Förutom att du inte har läst och förstått de internationella undersökningarna – för det har du faktiskt inte när du sammanfattar dem på det enkla sättet – borde du kanske ställa dig frågan: Varför har vi så många studiebesök som kommer från England, Tyskland och andra länder som har de modeller och de betygssystem som du förespråkar, länder som har hamnat på en usel plats i dessa Pisa-undersökningar? Ett av de länder som hamnade lägst bland de industrialiserade länderna i flera av kategorierna var faktiskt USA, Mikael Söderlund. De kommer alltså hit och undrar vad vi gör. Finland har ännu bättre resultat. Vad i hela fridens namn är det som tyder på att en skolpolitik från 40-talet skulle lösas dagens och framtidens problem i skolan? Jag tror inte att det är så, Mikael Söderlund.

Anförande nr 122

E w a S a m u e l s s o n (kd): Jag tycker att det är märkligt, Erik, att du gör så stor skillnad mellan utvecklingsplanerna och att man sätter ned foten och talar om var man landar någonstans. Utvecklingsplanerna är en jättebra förutsättning just för att öka förståelsen hos både elever och föräldrar för vad det är som krävs för att man ska nå målen. Men sedan måste du tala om ifall de har nått målen. Det kan man göra genom ett skriftligt omdöme och senare i ett betyg.

Jag måste säga att din tilltro till skolan verkar vara väldigt låg eftersom du säger att betygen sätts utan djupa kunskaper. Du säger också att den som har IG i årskurs 3 kommer att ha det även i årskurs 9. Det fastslog du alldeles nyss i talarstolen. Jag tror mer om den svenska skolan och de enskilda lärarnas förmåga att stötta eleverna så att de kan gå ut med godkända betyg i årskurs 9.

Anförande nr 123

Borgarrådet N i l s s o n (s): Nej, du missförstod mig, Ewa. Den fråga jag ställde var: Vad kan utläsas av bokstavskombinationen IG? Vad är det för information som ryms i bokstäverna IG? Vad säger det föräldrarna om hur de ska stödja sitt barn till exempel i dess läsutveckling? Vad säger det om hur barnet fungerar socialt och hur man är på väg att nå skolans övergripande läroplansmål? Och vad säger den bokstavskombinationen om vad eleven behöver förbättra?

Det avgörande felet – och det tror jag att du är överens med mig om, Ewa – handlar just om målen. Man är faktiskt inte klar över målen. Där dristar jag mig att vara lite kritisk, precis som skolinspektörerna. Man har inte i alla skolor haft tillräckliga diskussioner där man bland pedagogerna och gentemot föräldrar och elever har tydliggjort vad målen står för, och det är centralt i en mål- och resultatstyrd skola. Det är kvaliteten i den dialogen, i målformuleringarna och i uppföljningen som vi måste komma åt, och det löser man inte med ett nytt betygssystem eller med en tiogradig betygsskala.

Anförande nr 124

M a r t i n a L i n d (fp): Ordförande, fullmäktige! Vi pratar om betyg i kväll igen. Varför gör vi det? kan man fråga sig. Många på er sida verkar tro att bakgrunden till den här diskussionen är att Jan Björklund gillar att vara taskig mot små barn, desto mindre barn, desto bättre, eller att Lotta Edholm älskar siffror, staplade i rader. Många av er verkar inte förstå varför vi diskuterar betyg över huvud taget. Det är ju så omodernt, som du säger, Erik Nilsson.

I världens mest framgångsrika ekonomier ligger satsningen på kunskap bakom en stor del av tillväxten. Vi kan titta på sådana exempel som Indien och Kina. Det finns också exempel nära oss i Europa, Irland och Spanien, eller på vårt grannland i Norden, Finland. Svenska elever är internationella medelmåttor medan de finska barnen ligger i den absoluta världstoppen. Varför är det så?

Det finns en story om när Björn Borgs bil pajade i USA och hans manager gick in på en mack och frågade: Do you have a skiftnyckel? Han möttes av fullständig oförståelse. Lika oförstående skulle vi bli om vi åkte till världens mest framgångsrika länder, till Finland, Indien och Kina och frågade: Do you have inga betyg? Do you have fritt skolk? Do you have avskaffade utvärderingar? It's the future.

Nej, det är inte "inga betyg" och "ingen utvärdering" som gör att barnen i vissa europeiska länder lär sig så mycket mer än andra. Det är inte avskaffade omdömen och avskaffade nationella prov som gör att vissa europeiska barn får med sig så mycket mer när de lämnar skolan. Det finns faktiskt inga framgångsrika utbildningsländer alls som har valt er väg in i framtiden.

Är det inte intressant att när hela världen satsar på framtidens kunskapssamhälle, då bygger ni ett kunskapslöst samhälle? Är det inte intressant att när all världens länder satsar på kunskapsskolor med mera och bättre utvärdering, då vill ni avskaffa allt detta i Stockholm?

Betyg är den bästa biljetten när man ska åka på klassresa. Kunskaperna som ligger bakom ett bra betyg är det verktyg som gör att människor kan förändra sina liv. Det är därför som vi kräver full insyn och full individuell utvärdering från första året i Stockholms skolor. Vi tror, precis som Göran Johnsson i Metall, att kunskap är det enda som kan lyfta Stockholm till ny konkurrenskraft i en ny globaliserad värld. Vi tror att kunskap är nyckeln till framgång och framtidstro för eleverna i Stockholms skolor. Det är därför som vi talar om betyg i kväll, och det är därför som skolan är Folkpartiets viktigaste fråga.

Bifall Folkpartiets reservation!

Anförande nr 125

Borgarrådet N i l s s o n (s): Ja, Martina, jag delar absolut din uppfattning att kunskap är Sveriges viktigaste redskap i globaliseringen. Det är det viktigaste instrumentet för dem som inte har en akademisk utbildningsbakgrund för att göra en klassresa, som du uttryckte det.

Men det råder ändå en betydande begreppsförvirring i ditt inlägg. Du säger att vi inte vill ha någon utvärdering. Det vill vi absolut ha. Vi vill följa upp den enskilda elevens kunskapsutveckling och framför allt vill vi – vilket ni inte har diskuterat här i dag – försöka att sätta betyg på och utvärdera skolan och skolans bidrag till elevernas kunskapsutveckling. Men det är inte detsamma som betyg. Om man inte inser den skillnaden förstår jag att det blir en förvirring i diskussionen.

Utvärdering och uppföljning måste ske alldeles oavsett betyg eller inte. Vi har ett betygssystem i Sverige, och vi har dessutom ett av världens mest spännande betygssystem därför att vi fokuserar på den kunskap som handlar om att på djupet förstå och analysera olika företeelser, inte bara rada upp en mängd fakta.

Om det vore så att det avgörande för konkurrenskraften var betygen, då är det ju märkligt att flera av de länder som har de sämsta betygen i Pisa har så många betygsskalor att det kan inte ens ni på den borgerliga kanten hitta på. Så många grader har de i betygssystemet. Men de misslyckas med att förmedla kunskaper.

Anförande nr 126

M a r t i n a L i n d (fp): Det är alltid intressant att Socialdemokraterna ska jämföra sig med världens sämsta länder i stället för de bästa. Det är också intressant att er syn på kunskap är så fullkomligt världsunik i sin förvirring och flummighet.

Allting mäts i den här staden. Man mäter bullernivåer, partikelhalter, kompetensnivåer hos personalen och kundnöjdhet inom hemtjänsten, men en sak vägar ni att mäta på ett vettigt och transparent sätt, och det är kunskaperna inom Stockholms skolväsende. Kunskaper går att mäta och förbättra. Elevers resultat går också att förbättra. Det är en kunskap som ni borde ta till er.

Anförande nr 127

I n g e r S t a r k (v): Jag tycker att det är så märkligt, Martina, när du pratar som att vi skulle vara emot kunskapsmålen. Vi har väl inte avskaffat några kunskapsmål. Vi tycker självklart att det är viktigt med utvärderingar, med skolinspektörer, med utvecklande utvecklingssamtal mellan lärare och elever. Vi har också betyg från årskurs 8 där man i alla fall försöker att mäta djupet i kunskaperna. Vi har ju inte avskaffat det.

Jag tycker att den här betygss Diskussionen från er sida blir så märklig. Vem från den här sidan har någonsin sagt att det inte är viktigt med kunskaper i skolan?

Anförande nr 128

M a r t i n a L i n d (fp): Erik Nilsson sade att man ska bryta ned kunskapsmålen. Problemet att ni har gjort det väldigt bokstavligt. Ni har brutit sönder dem i stället för att göra någonting konkret av dem. Det är det som förslumningen av utvärderingen i Stockholm har resulterat i.

Anförande nr 129

J o h a n n a W e s t i n S j ö (m): Det är väldigt spännande att höra de vackra orden från Erik Nilsson om betyg som sätts från årskurs 8. Jag undrar så vad det är för magiskt som inträffar höstterminen i årskurs 8. Varför är det så bra med betyg från årskurs 8, men så förkastligt och fult med betyg före årskurs 8? Jag vet inte vad det är för stor uppenbarelse som inträffar då, men det kan du säkert informera mig om, Erik Nilsson.

Det är väldigt viktigt att få bra information. Det handlar både om att få veta hur barnen ligger till och om att kunna ge stöd och uppmuntran. Det gäller såväl föräldrarna som skolan. Det handlar om att i tid se de barn som kommer efter och inte hänger med. Men mest om allt handlar det om att för eleven, föräldrarna och ibland även för lärare rektor synliggöra och återkoppla kunskaper och behov.

Vilken vuxen vill slita på sin arbetsplats i åtta år innan man får svart på vitt om man får godkänt eller ej? När vikten av att bli sedd och uppmärksammas inom alla andra delar av vårt liv är så stor undrar jag varför man struntar i det när det gäller skolan. För mig är det självklart att elever, precis som alla andra människor, behöver återkoppling och beröm för det som de gör.

Det förefaller som en självklarhet att elever måste kunna läsa innan de lämnar den tredje årskursen eftersom alla ämnen som sedan följer bygger på att de faktiskt kan läsa. Men då måste ju elevernas kunskaper säkerställas. Det är därför som vi inom alliansen vill ha nationella prov i årskurs 3, 5 och 8 förutom dagens nationella prov i årskurs 9. Vi var emot att ta bort Stockholmsproven.

På många skolor är det så redan i dag att man får informella betyg varje vecka. Då får man reda på exakt hur man ligger till. På det viset har eleverna inga som helst problem med stress eller oro inför betygen. Det är ett enkelt sätt att hålla sig uppdaterad. Har man hängt med? Har man gjort tillräckligt? Behöver man anstränga sig mera eller är det någonting som man helt enkelt inte har fattat?

Det behövs fler betygssteg och det behövs betyg tidigare. I dag lever eleverna i ett vakuum. När de sedan kommer till årskurs 8 och många fler av dem än vad de tror får underkänt förstår de och deras föräldrar inte vad som har hänt.

Vi behöver fler betyg och vi behöver betyg tidigare.

Anförande nr 130

Borgarrådet N i l s s o n (m): Det finns ett grundläggande missförstånd här. Eller ni kanske inte tycker att vi ska ha betyg som beskriver elevernas förmågor och kvaliteten på kunskapen? Om ni inte tycker det, utan tycker att man ska sätta betyg på eleven varje vecka, ja, då måste vi ha en läroplan som för varje vecka definierar vilka moment ska gås igenom och vad som ska kunnas i varje skola i hela Sverige. Eller också måste man gå tillbaka till ett betygssystem som inte är målrelaterat utan som är relaterat till klassen, det vill säga hur man ligger till i förhållande till alla de andra. Så var det gamla betygssystemet, och det verkar som att ni är kvar i det systemet, att det är rangordningen mellan eleverna i klassen som är det centrala.

Om man relaterar till målen, Johanna Westin, och ska sätta betyg varje vecka, hur i hela fridens namn ska den läroplanen se ut?

Anförande nr 131

J o h a n n a W e s t i n S j ö (m): Det är standard att du hugger ned på just detta. Jag tog upp det exemplet för att visa att det inte är betyg i sig som är stressande utan att betyg kan vara en väldigt enkelt och lättfattligt sätt att se om man har hållit sig uppdaterad eller inte. Det är inte så att jag förordar att alla skolor ska ha betyg varje vecka. Jag tycker inte ens att det är nödvändigt att alla skolor ska ha betyg från årskurs 1, även om alliansen nu föreslog att man skulle kunna ha skriftliga betygsliknande omdömen.

Det finns en anledning till att det är stressande att inte få betyg förrän i årskurs 8. Man har aldrig fått betyg förut, man vet inte vad det innebär och man kan inte på något sätt förbereda sig för det. Men om betyg är ett naturligt inslag blir det ett redskap som bidrar till kunskapsuppföljningen. Då upplevs det inte som någonting hotfullt och otäckt såsom ni försöker att få betyg att framstå som.

Anförande nr 132

I n g e r S t a r k (v): Ordförande, fullmäktige! Jag vill börja med att poängtera att det naturligtvis är viktigt att alla elever klarar målen och går ut grundskolan med fullständiga betyg. För att alla ungdomar ska klara gymnasieskolan, kunna söka den utbildning som man vill söka och kunna gå väl rustade ut i arbetslivet måste skolan klara av sin viktigaste uppgift. Om detta är vi överens, men sedan är vi ju inte överens om hur det ska gå till.

Johanna Westin, du undrade vad som händer i årskurs 8. Ja, eleverna har mognat. Det är faktiskt skillnad på ett litet barn och på en tonårig. Man kan lättare föra ett resonemang med tonåringen om vad betygen innebär.

För oss i majoriteten är det viktigt att den pedagogiska utvecklingen fortsätter och att vi arbetar utifrån en modern kunskapssyn där det viktigaste är att eleven förstår sammanhang, kan använda sin kunskap, vet varför det är viktigt att exempelvis lära sig att lösa ekvationer och hur den kunskapen kan förmedlas till andra. Då är dokumenterade utvecklingssamtal och individuella utvecklingsplaner bättre redskap för eleven, läraren och föräldrarna än fler prov och tidigare betyg eller betygsliknande skriftliga omdömen.

Att den skriftliga informationen inte ska vara betygsliknande är med en modern kunskapssyn följdriktigt. Jag vill hävda att betyg är en envägskommunikation, och de säger ingenting om hur kunskapen bottnar i eleven och hur eleven kan omsätta kunskapen i olika sammanhang. Därför yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 133

Borgarrådet S ö d e r l u n d (m): Herr ordförande! Jag tycker inte att man kan klara sig undan så där lätt som Inger Stark gör. Å ena sidan säger hon att vi är helt överens

om att vi ska uppnå målen. Å andra sidan säger hon att betyg inte är någon väg dit. Jo, det är ett sätt att nå målen. Inger Stark måste väl en enda gång ta till sig situationen i svensk skola.

Tycker inte Inger Stark att det är ett bekymmer att åttondeklassarna ligger på den nivå som sjundeklassarna låg på för tio år sedan? Är det inte ett bekymmer att det individuella programmet är den enskilt största inriktningen på gymnasiet? Och är det inte ett stort bekymmer att många lämnar grundskolan utan att kunna läsa, räkna och skriva? Vad beror det på? Beror det på att de har haft för många kontakter med skolan, på att man för många gånger har kommunicerat målen och diskuterat hur man ska uppnå dem? Eller vad är som gör att vi jämfört med andra länder och jämfört med de resultat som skolan uppnådde för bara tio år sedan – eller bara för tre år sedan, om man får tro Skolverket – ständigt tappar i kunskaper?

Någonstans är det väl dags att vakna och ta bort gamla skygglappar och inse att det behövs nya åtgärder för att de elever som har störst behov av stöd och hjälp tidigt får det i skolan.

Anförande nr 134

Inger Stark (v): Jag upprepar återigen, Mikael Söderlund: Självklart är det viktigt att alla elever går ut skolan med fullständiga betyg. Skillnaden är att vi på den här sidan av rummet inte tror att en återgång till betyg löser det problemet. Däremot måste utvecklingssamtalen förändras och utvecklas. Det måste vara fullständigt självklart med individuella utvecklingsplaner och att man i skolorna lägger ned mer jobb på det i skolorna. Alla elever måste veta hur de ligger till och hur de kan förbättra sina resultat. Där kan det bli bättre, och det arbetet har vi i majoriteten påbörjat. En återgång till flera prov och mera betyg tror inte vi på.

Anförande nr 135

Ewa Samuelsson (kd): Inger Stark, jag tror inte att det är betygen som rangordnar eleverna. Eleverna rangordnar sig själva också utan betyg. De vet precis hur de ligger till i klassen. Men sedan vill de också veta av lärarna hur det verkligen är.

Du säger att man har mognat i åttan så att man kan ta den diskussionen. Hur många åttondeklassare har jag inte träffat som står frågande inför det betyg som de har fått därför att de inte tidigare har fått vetskap om vad betyg egentligen innebär.

Därför bör man tidigt få lära sig att vid utvärdering efter uppföljningssamtal och annat ska det också ges betyg så att man får svart på vitt.

Anförande nr 136

Inger Stark (v): Jag är fullständigt övertygad om att man redan från tidig ålder – till exempel i förskolan – bör föra de här diskussionerna med föräldrar och elever. Jag håller med om att de ofta misslyckas, men jag hade utvecklingssamtal tillsammans med mina barn och deras lärare. De visste mycket väl hur de låg till, och de fick också betyg i åttan. Så problemet ligger inte i att eleverna inte får betyg, utan

problemet kan vara att utvecklingssamtalen inte är tillräckligt väl utvecklade i alla skolor.

Anförande nr 137

J o h a n n a W e s t i n S j ö (m): Det är spännande att höra er. Ni tror inte att en återgång till betyg är vägen till bättre kunskapsuppfyllelse. Vi tror inte att betygen är den enda vägen till kunskapsuppfyllelse, men visst är det viktigt att visa eleverna vad de ska uppnå i skolan och vad som händer när de inte gör det och blir underkända eller får lägre betyg än kamraterna.

Hur ska elever förstå att kunskaper är viktiga om de inte får en konkret återkoppling? Hur ska de, enligt Inger Stark, förstå vad som är viktigt om de inte kan sätta sig ned och diskutera det här förrän de har kommit upp i åttan? Det är ju det som är problemet med den skola som ni på vänstersidan har drivit under de senaste tolv åren. Man låter inte eleverna få veta att det är viktigt med kunskaper förrän de nästan kommer fram till att välja gymnasielinje, och då är det helt plötsligt kört.

Det är orimligt att lärare i dag får skriva ned betygsliknande omdömen för sig själva inför ett kvartssamtal, men de får absolut inte ge dem till föräldrarna eller eleverna. Det är en mycket märklig syn på kunskap och på hur man ska bedöma den.

Anförande nr 138

I n g e r S t a r k (v): Och jag tycker att ni har en ganska märklig syn på kunskap, måste jag säga. Om utvecklingssamtalen sköts på det sätt som det är tänkt, om de utvecklas och om de hålls varje termin så vet eleverna hur de ligger till. Jag vill påstå att det inte är där som det stora problemet ligger, att de inte får betyg.

Anförande nr 139

M a r i n a L i n d (fp): Nej, Inger Stark, vi är sannerligen inte överens om mycket i den här frågan. Sällan har en modern kunskapssyn varit så omodern som den är i Vänsterpartiets tappning. Låt mig upprepa det som jag sade i mitt förra inlägg. Kunskap kan mätas, kunskap kan förbättras och kunskap kan speglas i betyg. Däremot är det numera beklämmande tydligt att det aldrig kommer att ske under ert styre i Stockholm.

Anförande nr 140

I n g e r S t a r k (v): Och sällan tycker jag att en kunskapssyn har varit så omodern som i Folkpartiets tappning.

Anförande nr 141

C e c i l i a B r i n c k (m): Herr ordförande! Eleverna vill ha betyg tidigare. Lärarna vill att eleverna ska få betyg tidigare. Elevernas föräldrar vill att eleverna ska få betyg tidigare. När svenska folket tillfrågas om detta vill man att eleverna ska få betyg tidigare. Men Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet vet

bättre. Alla har fel. Eleverna har fel. Föräldrarna har fel. Lärarna har fel. Och svenska folket har i förlängningen naturligtvis också fel.

Detta föranleder en och annat fråga, till exempel: Vad bygger ni det på? Som en känd tv-terapeut skulle säga: Tycker ni att det fungerar för er? Det är ju, som jag har sagt tidigare i den här talarstolen, ingen tillfällighet att det ser ut som det gör. De bristande kunskaperna, de dåliga betygen och den dåliga ordningen är ju ett resultat av 30 års medveten socialistisk skolpolitik. Det blir så här, det är bara att inse.

Tycker ni att det funkar? Nej, vad motståndet mot betyg ofta egentligen handlar om är att ni vet hur det ser ut i skolan. Ni vet att kunskaperna blir sämre. Ni vet att åttorna ligger på sjuornas nivå. Men ju mindre ofta ni ser detta i skrift, desto bättre är det naturligtvis. Ju mera sällan detta bekräftas och bevisas genom betyg, desto bättre är det. Det är självklart att det är på det sättet.

Det står också i ärendet – det tycker jag är rätt fascinerande – om det gamla vanliga som ni brukar prata om, att betyg tidigare gör att eleverna blir stressade. Ja, men, som Johanna Westin Sjö och flera andra har sagt i den här debatten, hur stressade tror ni att eleverna blir av att få betyg för första gången vid 15 års ålder? Kan man tänka sig att göra en större sak av detta med betyg än att låta ungarna gå i skolan i åtta år innan de ser röken av ett betyg? Nej, självklart inte. Det är det mest stressande som jag kan tänka mig.

Ni pratar om att vårdnadshavaren enligt grundskoleförordningen har rätt att få skriftliga omdömen, och så är det ju, men de får då inte vara betygsliknande. De omdömena är på något vis tillräckliga, har jag förstått. Erik Nilsson frågade här i talarstolen: Vad skulle det hjälpa med tydligare betyg eller omdömen? Jag ber att få upprepa min tidigare fråga: Vad hjälper det att eleverna inte får det? På vilket sätt blir det bättre av det?

Jag tycker också att det är fascinerande att Erik Nilsson i talarstolen använder ordet primitivt så väldigt gärna och ofta när det handlar om att diskutera krav på kunskap och på betyg i skolan. Erik Nilsson använde det ordet samtidigt som han beskrev ett betygssystem som mäter faktakunskaper. Det var primitivt och gammaldags.

Det är inte nödvändigtvis något fel på faktakunskaper. Allt i skolan är inte roligt. Det är möjligen så att det är rätt bra att gå ut skolan med ett och annat faktum i huvudet.

Anförande nr 142

Borgarrådet N i l s s o n (s): Om du ska citera detta med Jan Björklunds 30-åriga socialistiska skolpolitik var det åtta år sedan han började med det, så det borde i så fall bli 38 år som du får använda dig av.

Om du med detta inlägg, Cecilia, försöker att leda i bevis att det är avsaknaden av tio betygssteg och betyg från tidig ålder som gör att Sverige inte ligger i topp i Pisaundersökningarna vill jag ställa följande enkla fråga till dig: Är det så att USA, Storbritannien, Tyskland också har samma betygssystem som i Sverige eftersom de länderna i de flesta av dessa kategorier ligger väsentligt efter Sverige? Kan det

möjligen finnas andra och betydligt mer komplexa förklaringar till resultaten som till exempel har med immigration och annat att göra?

När du har funderat färdigt på de frågorna kan vi komma tillbaka och diskutera dessa saker som är svåra och komplexa på ett lite bättre sätt än det som du nyss gjorde.

Anförande nr 143

C e c i l i a B r i n c k (m): Erik Nilsson slåss i vanlig ordning mot väderkvarnar. Jag kan inte minnas att jag sade ett ord om 10-gradiga betygsskalor eller över huvud taget på något annat sätt diskuterade antalet grader i betygsskalan. Jag kan dessutom upplysa Erik Nilsson om att man inte har tio nivåer i det amerikanska betygssystemet, utan där har man högst fem.

Jag bryr mig ärligt talat inte särskilt mycket om hur många nivåer det finns i betygssystemet. Det är inte det som den här diskussionen handlar om, utan den handlar om att eleverna bör få betyg tidigare, inte om det är 2, 3, 5, 12, 20 eller 46 nivåer i betygssystemet.

Ja, det rör sig om 38 år – det var förvisso några borgerliga år där emellan, även om jag förstår att Erik Nilsson gärna förtiger och förtränger dem.

Anförande nr 144

C h r i s t o p h e r Ö d m a n n (mp): Jag tror att man i Moderata samlingspartiet är djupt engagerad i eleverna och skolans utveckling på många sätt, precis som i samma höga grad som vi i Miljöpartiet. Men en sak kan jag inte riktigt förstå. Bekymrar det inte er att betygen har blivit viktigare än kunskap för eleverna? Bekymrar det inte er de rätt avancerade möjligheter som finns för taktikval i skolorna där till och med lärarna också är djup involverade? Är det inte ett bekymmer att eleverna känner det som att de i första hand går i skolan för att få betyg?

Anförande nr 145

C e c i l i a B r i n c k (m): Till att börja med tror jag att Christopher Ödmann underskattar eleverna. Jag tror inte att eleverna anser att de går i skolan bara för att få betyg. Men det är klart att betyg är viktiga när de sätts första gången när eleverna går i åttonde klass. Det blir ett så enormt drama kring betygen då. Man går i skolan i åtta år innan man äntligen får betyg. Man väntar på dem, funderar kring dem och på vad kompisarna ska få för betyg. Det är klart att man gör det även om det inte längre är ett relativt betygssystem. Det är självklart att det blir dramatiskt och fruktansvärt viktigt när man får vänta så länge. Det tycker vi är fel.

Anförande nr 146

P e t e r N i l s s o n (mp): Ordförande, fullmäktige! Vi pratar om att man ska fånga upp elever som behöver stöd och hjälp. Då kan det ju faktiskt låta som att skriftliga omdömen skulle vara något slags universalmetod. Men vi vet att det inte är så enkelt, även om det kan låta så i debatten.

Jag förstår inte riktigt vitsen med att ge sjuåringar skriftliga omdömen, oavsett om föräldrarna vill det eller inte. Det finns utvecklingssamtal. De vårdnadshavare som så önskar kan få skriftliga omdömen.

Att svaga elever ska få sina tillkortakommanden i skrift hjälper kanske inte alltid dem, som tanken är. Det kan ju också bli tvärtom. Jag fick själv betyg från årskurs 2, och vad jag minns av min skolgång löste inte betygssystemet skolans problem. Många fick ettor och kände sig utslagna redan i skolåldern.

Bifall till kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 147

K a r i n G u s t a f s s o n (s): Ordförande, fullmäktige! Utbildningspolitiken är uppenbarligen ett ämne som berör väldigt många av oss här i salen, och det är glädjande för utbildningspolitiken har ju så stor betydelse. Grundskolan, gymnasieskolan och vuxenutbildningen kanske allra mest påverkar de livsvillkor och den framtid som vi går till mötes.

Vi kan konstatera att den utbildningspolitik som majoriteten har fört under den gångna mandatperioden har gett väldigt många positiva effekter. Särskilt stolt är jag över det beslut som jag var med om att fatta om att införa skolstyrelser med elevmajoritet på Globala gymnasiet.

Nästan lika glad är jag över att vi inför individuella utvecklingsplaner för eleverna i grundskolan. Syftet med handlingsplaner och dessa utvecklingsplaner är att ge eleverna i staden möjlighet att se vilka kunskapsnivåer som de ska nå och vad som krävs för att nå de kunskapsmål som skolan och livet kräver. Detta ska ske i dialog mellan hem och skola. Men det allra viktigaste är att varje elev ska kunna veta hur de kan nå de kunskapsmål som vi pratar om.

I och med individuella handlingsplaner lämnar vi delvis det trubbiga instrument som betyg faktiskt är. Det är ett instrument som skapar en fyrkantig skola där prov och tentor är enda sättet att mäta kunskap. En återgång till denna form av kunskapsmätning riskerar den positiva utveckling som skolväsendet går till mötes.

Vad säger egentligen en etta, tvåa eller femma om vad man kan om historia och om förutsättningarna att i framtiden kunna dra slutsatser av det som man har lärt sig? Eller vad säger V eller VG om elevers förutsättningar att omsätta den förvärvade kunskapen i praktiken, i livet? Inte så mycket, menar jag. Därför är inte heller de borgerliga förslagen om att tidigarelägga betyg i grundskolan önskvärda.

Bifall till kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 148

Borgarrådet S ö d e r l u n d (m): Herr ordförande! Här kom ju hela fläkten från 70-talet blåsande in i rådssalen. Jag tycker ändå att det är bra att Karin Gustafsson är tydlig: det är inte intressant vad man får för betyg. En trea eller en femma får man

väl inte längre, men om man får V eller VG i historia tycker inte Karin Gustafsson spelar någon roll. Det betyder tydligen ingenting.

Men vad är då konsekvensen, Karin Gustafsson? Ska man inte avskaffa betygen helt? Varför är det viktigt med betyg i 8:an men inte i 7:an? Du nickar instämmande. Nu var vi något på spåret.

Ni vill avskaffa betygen. Det är där hjärtat hos en sann socialist ligger. Det är väl lika bra att ni kommer upp på banan och erkänner det. Det är det alltihop det här handlar om. Betyg är trubbigt, primitivt och de mäter egentligen inte någonting. Det handlar om att ni är emot betyg. Säg som det är! Det är en fascinerande ståndpunkt 2006, måste jag säga, när svensk skola på punkt efter punkt visar att de svagaste eleverna kommer i kläm, att man inte når sina kunskapsmål och att många står utanför det som behövs för att klara livet, det liv som du pratar om, Karin Gustafsson. På vilket sätt är dina elever rustade när de inte kan läsa, skriva och räkna?

Anförande nr 149

K a r i n G u s t a f s s o n (s): I långa loppet hoppas jag att man ersätter VG, MVG eller G med något helt annat. Jag tycker inte att de betygen säger så mycket om vilka kunskaper som man har nått. Bara för att man har ett VG eller MVG i historia eller matte är det inte säkert att man har möjlighet att omsätta den kunskapen i realiteten.

Det är klart att det spelar roll, Mikael Söderlund, om man har en fyra eller en femma. Problemet är bara att det viktigaste inte är ettan eller femman, utan det viktigaste är kunskapen, det är vi nog överens om. Frågan är bara vad en femma, en etta eller en trea säger.

Vi pratar om utvärdering, ja, men vi säger nej till betyg. I framtiden tror jag att betyg kommer att vara ett minne blott. Dialogen är det allra viktigaste, inte att man en gång per termin får ett papper där det står några siffror eller bokstäver.

Anförande nr 150

E w a S a m u e l s s o n (kd): Det är intressant att höra dig, Karin. Du säger att man i utvecklingsplanerna ska kunna säga hur målen ska nås och vilka mål som ska nås. Men du glömmer en viktig detalj. Du sade inte en enda gång att eleven också ska få veta att man har nått målen. Det är ju det man får veta när man får ett betyg. De betygskriterier som finns för G, för VG och för MVG talar om vilket mål som man har uppnått. Det är ändamålet med betyget. Du glömde det, Karin.

Anförande nr 151

K a r i n G u s t a f s s o n (s): Nej, det gjorde jag inte, Ewa. Jag menar att betyg inte är lika med kunskap. Att en gång per termin få reda på var man ligger kunskapsmässigt är inte önskvärt. Det bör ske kontinuerligt mellan elev och skola, mellan hem och skola. Det ska föras en fortlöpande diskussion för att man ska få veta att man har nått den kunskap som skolan, men framför allt livet ställer krav på.

Jag pratade inte om det som du efterfrågade därför att jag menar att betyg inte är lika med kunskap.

Anförande nr 152

L i l l e m o r S a m u e l s s o n (v): Ordförande, fullmäktige! Vi har fått höra i dag att alla vill ha betyg och att tidiga betyg och skriftliga omdömen är de verktyg som alla vill ha. Jag vill ändå påstå att det handlar också lite om hur man ställer frågan och vilka alternativ man ger. Jag är helt övertygad om att de elever som känner på sig att de kommer att få bra betyg vill ha betyg tidigt.

Hela tiden i salen här talas det om de elever som misslyckas och som inte når målen, att de eleverna skulle bli duktigare om de fick betyg. Någon sade också att alla behöver återkoppling och beröm. Jag tror också på det.

Varför vill vi inte ha betyg tidigt? För min egen del handlar det väldigt mycket om att jag värnar om de allra svagaste eleverna. De andra klarar sig alltid vare sig det finns betyg eller inte.

Jag ska ge en tydlig illustration. Jag arbetade som lågstadielärare i en åldersblandad klass. I årskurs 1 fanns det en pojke som av olika skäl absolut inte hängde med i sin kunskapsutveckling. Hans livssituation var sådan att bara det faktum att han orkade komma till skolan varje morgon var ett under. Men det fanns varken kraft hos honom eller stöd från hemmet som gjorde att han klarade att ägna sig åt kunskapsinhämtning. Men han hade stor empati. Han hjälpte alla runt omkring i huset.

På våren i ettan skulle vi få besök av de elever från förskolan som skulle börja årskurs 1 nästa höst. Min elev kunde inte läsa en rad och kände inte igen så många bokstäver. Hans underbara kommentar inför besöket var: Herregud, fröken, vilket jobb vi kommer att få i höst när vi ska ta hand om de nya ungarna som inte kan någonting. De hittar ju inte ens till toaletten och vet inte var pennvässaren finns.

Om jag skulle ha skrivit ett omdöme om eller ha satt ett betyg på den här eleven skulle det naturligtvis ha blivit: icke åldersadekvat kunskapsnivå, har inte nått målen för årskurs 1. Men eftersom jag inte behövde göra det kunde jag i stället uppmuntra honom att dela med sig av sin kunskap samtidigt som jag visste att den trygghet som vi gav honom och det självförtroende som vi lade grunden för gjorde att han så småningom kunde ta in all den kunskap som han behövde. Han gick ut årskurs 9 med godkända betyg.

En bedömning av yngre elever kan inte utformas på något annat sätt än att det blir rätt eller fel. Men i de yngre åldrarna finns det inget rätt eller fel. De ska få tid på sig att lära sig, det är vi alla överens om. Det kan inte vara fel bara för att det tar tid. Bröd i ugnen som tas ut för tidigt är ju inte fel, det är bara kontrollerat lite för tidigt.

Nej, elever ska mötas där de är och få stöd och vägledning att gå vidare därifrån. För att den processen ska bli tydligt behöver både elever och föräldrar såväl dialog som framåtsyftande utvecklingssamtal och individuella utvecklingsplaner.

Bifall till kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 153

Borgarrådet S ö d e r l u n d (m): Ja, Lillemor, det var ju en fin solskenshistoria om hur det kan vara för en förstaklassare. Problemet är bara att för väldigt många andra elever är skolan inte den skola som innebär att man upptäcks tidigt när man har svaga resultat. För väldigt många elever innebär skolan att de lämnar högstadiet utan att kunna läsa, skriva och räkna ordentligt.

Jag förstår inte riktigt, Lillemor. Vad är det för omsorg att eleverna först vid 15 års ålder får veta exakt var de står kunskapsmässigt? På vilket sätt är det omtanke om och hänsyn till eleven? För väldigt många elever – om vi bortser från din solskenshistoria – är det ganska tydligt att de inte får det stödet och det budskapet från sin skola. Det första betyget kommer som en chock.

Sedan är det inte så som Lillemor säger, att det bara är de duktiga eleverna som är bäst i klassen som vill ha betyg. När man frågar niondeklassarna i Sverige säger 70 procent av dem att de vill ha betyg i skolan. Det kan hända att de vet bättre än vad Lillemor gör om vad som är bäst för dem.

Anförande nr 154

L i l l e m o r S a m u e l s s o n (v): Jag tycker att Mikael Söderlund visar brist på respekt för professionen inom skolan när han säger att elever inte får reda på hur de ligger till. Redan i dag ägnar varje lärare varje dag åt att ta reda på hur var och en av eleverna i klassen ligger till, vilket stöd var och en behöver för att gå vidare. Varje lärare kommunicerar detta med både elever och föräldrar i en dialog där man pratar om hur man kan stötta så att eleven kan gå vidare. Man nöjer sig inte med en fyrkantig bedömning.

Misstro inte våra lärare i skolan! De gör ett jättejobb. Det är deras uppdrag som de sysslar med varje dag.

Anförande nr 155

E w a S a m u e l s s o n (kd): Nu tror jag att du tog i lite grand. Lärarna har tyvärr en hel del annat att göra i våra skolor i dag, inte minst när det gäller att försöka att hålla ordning. De har inte tid med att göra det du nu säger att de gör, även om de skulle önska det.

Men det finns ingen motsättning när det gäller den solskenshistoria som du berättade. Det är klart att eleven ska få den tid som han eller hon behöver. Jag skulle kunna berätta liknande historier om elever som har haft fullt upp med att lära sig läsa, men som har frågat efter betyg. Man vill ha betyg, trots att man har haft det jättetufft i skolan och fått sitta timme ut och timme in för att lära sig läsa.

Att berätta om enstaka fall på det där sättet är ju ingenting som kan förändra bilden av skolan att man också vill veta att man har uppnått målen, inte bara hur man ska arbeta för att nå dit. Det är därför som vi tycker att det är så märkligt att man ska vänta ända till årskurs 8. Många elever i 8:an blir förvånade över de betyg som de får, trots att lärarna gör det du säger att de gör.

Anförande nr 156

L i l l e m o r S a m u e l s s o n (v): Det förstår ju också Ewa Samuelsson att mitt exempel inte var någonting annat än en illustration. Visst ska elever ha återkoppling och beröm, som jag sade. Eleverna måste få reda på hur de ligger till, att det går framåt i elevernas egen takt.

Om man ska sätta betyg på en elev i årskurs 1, 2 eller 3 måste man ju ha uppsatta mål som den eleven ska betygssättas utifrån, och de målen måste väl vara lika för alla elever i klassen? Vad ska man annars sätta betyg utifrån? Då menar jag att det inte längre handlar om en dialog och om att se till varje elevs förutsättningar. Det är vad små elever behöver.

Anförande nr 157

C h r i s t o p h e r Ö d m a n n (mp): Jag tror nog ändå att man ska se på vad som är uppgiften för skolan. Vad är uppdraget? Ett av de viktigaste uppdragen, som vi ser det, är att stärka eleverna och deras självförtroende. Det handlar om man varje år ska stimulera eleverna till att vilja lära sig mera, att vara nyfikna på mer och mer kunskap. I det perspektivet anser vi att betygssystemet inte fungerar. Det fungerar inte som stimulans, att skapa förutsättningar för varje elev att vilja lära sig mer, och det är där som väldigt mycket av problematiken ligger.

För att kunna komma vidare tror jag att det är viktigt – som många här har varit inne på – att hitta en bild som är gemensam för lärare och elever som visar vad man är bra på, vad som man behöver bli bättre på och utveckla mer. Många gånger är det en problematik i skolorna att genom utvecklingssamtal finna den gemensamma bilden. Lyckas man med det har eleverna också en grundförutsättning för att komma vidare och utveckla sig själva på olika sätt. Detta är viktigt om alla elever ska känna att de har nytta av skolan.

Visst kan man säga: Okej, du fick IG i år, men det ska nog gå bättre om några år. Fast det är väldigt svårt att använda betygssystemet som ett uppmuntringsinstrument. Flera elever har berättat att många lärare försöker att få dem att tro att en etta är godkänt bara för att man har delat upp alla godkända i en skala från ett till fem. Men många elever är ju fullt på det klara med att det är medelbetyget som är ett medelbetyg.

Det handlar inte bara om dem som får de sämsta betygen. Betygssystemet innehåller också en problematik för dem som satsar på MVG i alla ämnen och inte lyckas nå det. Det beror på vilken ambitionsnivå som man har, men det är många som inte klarar av att få sämre betyg än det högsta. Pressen och trycket kan vara hårt, dels från den enskilda eleven, dels hemifrån, dels från den övriga klassen.

Grundförutsättningen handlar väldigt mycket om på vilket sätt man kan stimulera alla elever att utvecklas i skolorna. Så många som möjligt, men helst alla, bör kunna gå igenom skolan. Så få elever som möjligt bör hoppa av från skolan. Man måste också skapa en förutsättning eleverna för att läsa vidare inom de intresseområden som de redan har.

Anförande nr 158

M a r t i n a L i n d (fp): Vi måste hitta en bild som är gemensam för lärare och elever, säger Christopher Ödmann. Det är en grundförutsättning för att vi ska kunna gå vidare, säger han också.

Det är ju kul att du har insett det. Vi har ju en sådan gemensam bild. Lärare vill ha mer betyg och elever vill ha mer betyg. Föräldrar vill också ha mer betyg – även om du struntade i dem i den här ekvationen.

Det är en väldigt förvirrad problembild av den svenska skolan som träder fram i Miljöpartiets argumentation. Jag vet inte varifrån bilden att elever skulle ha för många ofrivilliga MVG kommer. Jag tror att det är dags för dig att åka ut till Stockholms förorter och besök några fler gymnasieskolor.

Anförande nr 159

C h r i s t o p h e r Ö d m a n n (mp): Det är ju just det som är problemet med betygssystemet och betygstänkandet. Det sätter press både på de elever som får de höga betygen och på dem som får underkända betyg – och de är helt på det klara med att de är underkända. Då är betygssystemet uruselt som pedagogiskt redskap för att stimulera eleverna och skolorna att göra sitt allra bästa och försöka uppnå bättre resultat än tidigare.

Anförande nr 160

H a r d y H e d m a n (kd): Du sade att i de övriga omdömen man har i skolan strävar man efter mer likformighet. Det är ju just det som betygen syftar till. Jag vet inte om du har läst betygskriterierna för ett visst betyg i ett ämne. De är oerhört detaljerade. Dessutom ska det finnas lokala betygskriterier. Det ju just de gemensamma omdömen som du efterfrågar.

Anförande nr 161

C h r i s t o p h e r Ö d m a n n (mp): Det kanske är det som saknas i skolorna. Jag ser varje elev som är unik. Det finns naturligtvis ett problem när man sätter upp vissa mål och förutsättningar. Det finns lärare som säger att vi för vissa ämnen i dag har förutsättningar och mål som inte alla elever kan nå.

Man kan säga att betygen inte är betyg på elever. Man kanske ska se betygen som betyg på lärarna och vad de har lyckats åstadkomma. Faktum är att processen att utveckla sig själv ser jag som den viktigaste delen för skolan. Man ska få alla att gå framåt och sträva uppåt. Målsättningarna kanske inte alltid ger de bästa förutsättningarna för eleverna.

Anförande nr 162

Borgarrådet S ö d e r l u n d (m): Ordförande! Jag tycker att det här har varit en tydlig debatt. Det har gett oss och väljarna tydliga signaler inför valet om var partierna står.

Tydligast har Socialdemokraterna varit som har tagit sig nästan till vänster om Vänsterpartiet. Vi får höra att betyg en gång per termin inte är önskvärt. Man säger nej till betyg. Man hoppas att det i framtiden är ett minne blott. Där har Socialdemokraterna tryggt placerat sig på den enda procent av svenska folket som tycker så. Där har ni väl en riktig kioskvältare inför årets val. Jag hoppas att det blir många valaffischer med budskapet: Nej till betyg.

Lillemor Samuelsson är inte långt efter. Hon kallar det för trubbigt och ganska ointressant. Hon lyckas gräva fram ett enda exempel på en elev som faktiskt har klarat skolan utan att få betyg förrän i årskurs 8 eller 9.

Problemet för Lillemor är väl att de flesta andra elever som har varit svaga och inte fått stöd och hjälp inte kan läsa, skriva och räkna när de kommer upp i årskurs 9. Det är väl ett av skälen till att åttorna nu ligger på sjuornas nivå generellt och att statens eget skolverk, som inte är någon megafon för oppositionen, konstaterar att resultaten i svensk skola dramatiskt har försämrats under de senaste tre åren. Men det kanske var efter det att Lillemor Samuelsson lämnade sin aktiva roll som lågstadielärare.

På bordet här ligger en brukarundersökning. Man frågar brukarna vad de tycker om alla möjliga saker. De tycker att städningen är för dålig och att golvet är för stort. Det är för mycket klotter. Den har inte tittat på skolan. Det vore intressant om man gjorde samma brukarundersökning och partiernas företrädare då skulle vara så fullständigt ointresserade av vad brukarna tycker. Här står brukarna helt och hållet på Moderaternas sida.

Man vill ha betyg. Det spelar ingen roll om det är lärare, elever, föräldrar eller svenska folket man frågar. Man får precis samma svar. En helt övervägande majoritet vill ha betyg nu. Man vill ha fler steg, oftare och tidigare.

Tänk om man var lika ointresserad av brukarna på de andra områdena och sade: Det spelar väl ingen roll om de vill ha mindre klotter eller mindre skadegörelse; det bryr vi oss inte att mäta. Det är en ointressant frågeställning.

Det är en fascinerande diskussion i en situation där Sverige halkar efter dramatiskt. Jag tycker att flera av talarna här i kväll har vittnat om att de länder i världen som kommer någonstans ställer krav på sina skolor och de ställer krav på kunskapsinhämtning. Här är det som om ingenting hade hänt. Det kunde lika gärna vara 1975.

Utvecklingen springer ifrån oss. Besluten måste fattas här och nu. Jag yrkar bifall till vår reservation.

Anförande nr 163

L i l l e m o r S a m u e l s s o n (v): Jag vill förtydliga att det för vår del inte handlar om antingen betyg eller kunskapsuppföljning. Det är väl ingen som har för-

nekat att skolan ägnar sig åt kunskap och ska göra det. Den ska också ägna sig åt att värdera och följa elevernas kunskapsutveckling.

Jag försökte trycka på att det ska ske utifrån elevens förutsättningar och takt. Då är betygen ett alldeles för trubbigt instrument. Det finns mycket bättre instrument för att följa upp elevernas kunskapsutveckling och informera både elever och föräldrar om hur den utvecklingen ser ut.

Det finns inte bara betyg eller ingenting. Det finns alternativ som är mycket bättre.

Anförande nr 164

Borgarrådet S ö d e r l u n d (m): Man frågar sig vad de instrumenten är. Det är ju inte Stockholmsproven till exempel. Dem har ni ju avskaffat. På de skolor jag besöker frågar man efter dem. De har gamla Stockholmsprov som de använder i brist på annat. Det får de inte ha egentligen, men de använder dem ändå.

Det vore intressant, Lillemor, om du kunde utveckla vilka alla de andra alternativen är som ska mäta så bra och ge så god information till eleverna. Vi har stora kunskapsluckor.

Anförande nr 165

Borgarrådet N i l s s o n (s): Mikael! Du säger att man vill ha fler betyg, tidigare betyg, oftare betyg och fler steg. Men du ställer dig inte frågan och kan inte svara på frågan: Vad ska man ha betygen till? Det är den diskussionen vi har försökt att föra här i dag.

Vad ska betygen avspegla? I vilket sammanhang ska man sätta in betygen, det vill säga vad är hela skolsystemets mål? Du kan inte föra en betygssdiskussion utan att föra in de frågorna.

Det du säger är fel. Sverige har inte halkat efter dramatiskt. När du pratar om betygen i sjuorna och åttorna handlar det om ämnet matematik. Där har vi problem och där gör vi stora insatser i Stockholm i dag.

Om du försöker leda i bevis att det är avsaknaden av tidiga betyg som gör att vi har halkat efter hur kan du då förklara att de länder som ligger väsentligt efter oss har mycket tidiga betyg och många betygssteg och får betyg väldigt ofta. De borde ju i så fall ligga före oss, Mikael Söderlund.

Anförande nr 166

Borgarrådet S ö d e r l u n d (m): Ordförande! Jag litar faktiskt mer på Skolverket och de undersökningar som har genomförts på det här området. Det är klart att om man under 30-40 år konsekvent genomför försämringar när det gäller kunskapsinhämtning, försämrar kvaliteten i skolan med fokus på kunskaper, om man avskaffar betyg och avskaffar Stockholmsprovet och annat får man de resultat man förtjänar. Jag tycker inte att det är konstigt att vi har hamnat i den situationen.

Att Erik Nilsson plockar ut några länder och jämför med dem hjälper ju inte. Det här var världens rikaste land före 1970 innan ditt gäng fått hålla igång länge och förstöra det här landet. Då var vi bäst i världen. Vi var rikast och hade en av de bästa skolorna i världen. Nu är ni färdiga med det. Ni har nedmonterat den kunskaps-skolan. Nu står vi där vi står.

Från ert parti har vi fått väldigt tydliga besked i kväll, Erik Nilsson. Ni ska ju inte ha betyg alls. Det är framtiden. Det är omodernt att ge betyg en gång per termin. Det är inte önskvärt. I framtiden är det ett minne blott. Jag ser fram emot valaffischerna.

Anförande nr 167

C h r i s t o p h e r Ö d m a n n (mp): Moderaterna säger att man har opinionen med sig. För vår del är det viktigt att driva de frågor som vi tycker är riktiga. Opinioner kan ju förändras.

Ni är ju inte speciellt nöjda med betygen. Ni vill ju också förändra betygen. Jag kan tycka att det är märkligt att man hela tiden ska förändra betygssystemet. Det är siffror och bokstäver och olika steg.

Det verkar ju inte fungera så bra om man hela tiden måste ändra själva systemet. Vi skulle vilja ha ett större djup. Vi tycker inte att det är bra när eleverna börjar bli på det klara med att betyg är viktigare än kunskap.

Vi har ju också det problemet att eleverna taktikväljer på ett sätt som gör att man väljer bort kunskap och i stället väljer betyg.

Anförande nr 168

Borgarrådet S ö d e r l u n d (m): Ordförande. Det är intressant att Christopher Ödmann är så inne på taktikvalet. Ni har ju precis röstat igenom att vi ska ägna oss åt att klippa film på samhällsvetenskaplig inriktning, vi ska ha turistspanska och vi ska göra skoltidning. Dina partivänner kunde väl vara med och rösta ned det.

Jag tar gärna en diskussion med dig om vilka kurser som ska erbjudas på Stockholms gymnasieskolor. Men ni tycker att man ska klippa film och läsa turistspanska.

Anförande nr 169

Borgarrådet N i l s s o n (s): Ordförande, fullmäktige! Jag tycker att det här tyvärr återigen har varit en ganska ytlig diskussion om betygsfrågorna. Det har handlat om tidigare betyg och fler steg i stället för om betygens funktion.

Jag tycker att de goda intentioner som fanns i åtminstone någon av motionerna och som handlade om återkoppling till föräldrarna har kommit bakgrunden. Jag tror att man har missat att det i dag pågår ett enormt stort arbete på alla Stockholms skolor där man försöker genomföra det beslut som riksdagen har fattat om individuella utvecklingsplaner för alla elever. Det innebär nämligen mycket tydliga planer där man tillsammans med föräldrarna sätter på pränt var eleven befinner sig utvecklingsmässigt i olika avseenden och vad man ska göra för att nå målen.

Det är också tråkigt att vi inte har diskuterat det som jag upplever som det stora problemet i Stockholms skolor, nämligen att vi inte får mål- och resultatstyrningen för skolan att fungera. Det finns brister i hur man tolkar och definierar både de kursplanemål som finns och de övergripande läroplansmål som finns. Om det här systemet ska kunna fungera måste man föra de diskussionerna på skolorna. Lärarna måste vara överens om vad målen står för och man måste kunna kommunicera det till eleverna så att de förstår vad som ska uppnås. Man måste också kunna kommunicera med föräldrarna.

Det är själva kärnfrågan. Det handlar inte om att sätta betyg. Det handlar om att bryta ned och kommunicera de olika målen till föräldrar och elever. Det är kärnfrågan. Den har vi inte diskuterat här i dag.

Till er som allmänt propagerar för mer och tidigare betyg måste jag ställa frågan: Vill ni ha målrelaterade betyg, eller vill ni gå tillbaka till det gamla relativa betygssystemet?

Martina Lind var inne på frågan: Går det att mäta kunskap?

Jag är av den uppfattningen att det går att mäta kunskap. Problemet är att det är mycket lättare att mäta den enkla kunskapen. Om man ska utvärdera kunskaper om franska revolutionen kan man ta reda på om man kan svara på vilken byggnad som invaderades den 14 juli 1789, eller i vilken ordning Danton och Robespierre avrättades. Det är mycket enkla frågor att svara på. Det är mycket enkelt att mäta.

De väsentliga kunskaperna kanske är vilka krafter som låg bakom franska revolutionen. Vad har franska revolutionen betytt för den värld vi lever i idag? - Det är inte så himla lite, faktiskt väldigt mycket.

Det är det som strävansmålen handlar om i vårt målrelaterade betygssystem. Det är oerhört svårt att med enkla prov och tester och mer och tidigare betyg avspeglade de kvalitativa nivåerna i kunskaperna. Det är den diskussionen som jag har försökt föra.

Hur ska vi se till att styra mot kvalitet och mot sådana kunskaper som håller också efter examensdagen, nämligen i livets långa skola?

Bifall till kommunstyrelsens förslag

Anförande nr 170

M a r t i n a L i n d (fp): Det har varit en yttlig diskussion, säger Erik Nilsson. Jag tycker att det är svårt att ha en diskussion över huvud taget när du vägrar att ta till dig den grundläggande och internationellt erkända insikten att betyg speglar kunskap och att mätningen av den svenska skolan speglar att kunskapsnivåerna är för låga.

Du förolämpar svenska lärare när du säger att betyg speglar hur många årtal man kan eller vem som dog när. Det är inte det vi mäter när vi sätter betyg. Det är inte det vi mäter när vi sätter betyg i åttan och det är inte det vi skulle mäta om vi gav skriftliga omdömen i ettan.

Det finns ju forskning kring muntliga och skriftliga utvärderingar. Muntliga utvärderingar fungerar bra i kombination med betyg. De fungerar lite sämre utan betyg eftersom lärare har en tendens att vara lite mjukare i sina omdömen och inte riktigt säga hur illa det ligger till när man träffar föräldrarna för första gången.

Vad ska du göra åt det, Erik Nilsson?

Anförande nr 171

Borgarrådet N i l s s o n (s): När det gäller den sista frågan handlar det om de individuella utvecklingsplaner som ska tas fram. Det ska vara kvalitet på dem. Rektorerna jobbar just nu med att säkerställa den ömsesidiga diskussionen och att man får fram den väsentliga informationen till föräldrarna. Det är ett innehållsmässigt kvalitativt arbete som pågår just nu.

Martina säger att jag förolämpar lärarna. Det gör jag inte. Jag försökte förklara varför det är så oerhört svårt att mäta kunskap. Vi ska göra det, men det är svårare med de kvalitativa aspekterna.

Om du läser skolinspektörsrapporterna för de senaste 7-8 åren ser du att man just påpekar svårigheten och bristerna i mål- och resultatstyrningen i skolan. Det är det vi borde koncentrera våra insatser på.

Hur ser vi till att få en bedömaröverensstämmelse? Hur ser vi till att eleverna verkligen förstår vilka mål som ska uppnås och att de inte bara får en overheadbild med betygskriterierna?

Det är kärnan i utvecklingen av skolan i dag. Det är därför jag tar upp det och vill diskutera det. Det handlar om kvalitet i kunskaperna.

Anförande nr 172

C e c i l i a B r i n c k (m): Det är tråkigt att Erik Nilsson tycker att debatten är ytlig. Det gör han väl därför att vi inte anammar hans syn på den kravlösa flumskolan.

Vi kan vända på kuttingen och ställa oss frågan: Hur leder den politik du förespråkar till att de mål som ni själva säger er ha med skolan uppnås? Ni har ju flera gånger poängterat i debatten att vi vill samma sak. Hur leder er politik till att de målen uppnås?

Jag kan inte låta bli att på din fråga om vi vill ha målrelaterade mål eller inte säga: Ja, det vill vi. Det ville vi långt innan ni ville det.

Anförande nr 173

Borgarrådet N i l s s o n (s): Jag riktar tillbaka frågan, Cecilia. Hur ska du få ihop det betygssystem som ni har sagt att ni vill ha till ett målrelaterat betygssystem där målen sätts för vilka kunskaper du ska ha vid utgången av årskurs 9? Det får ni komma tillbaka och svara på.

Hur leder politiken till att målen uppnås?

Hela det kvalitetsarbete som nu bedrivs i Stockholms skolor handlar just om att mycket mer utvärdera resultaten och se till att resurser styrs dit där man inte når målen. Fortbildning sker där vi behöver fortbildningen, till exempel inom matematik och inom området elever med behov av särskilt stöd.

Vi skapar en kvalitetskedja där man verkligen använder sig av alla de utvärderingar vi har i dag för att se till att fler elever når målen. Det handlar också om att mycket kontroversiellt styra mer resurser till de delar av staden där det är fler elever som inte når målen. Det vågade inte ni göra under er mandatperiod.

Anförande nr 174

E w a S a m u e l s s o n (kd). Du talar dig varm för dessa utvecklingsplaner, Erik Nilsson. Det är ingen som motsätter sig dem. Det är naturligtvis när man tillsammans diskuterar de mål man ska uppnå som man också diskuterar hur vägen dit ska gå. Du talar sällan om hur man sedan på ett enkelt sätt kan tala om att man har uppnått målen. Det är då betygen kommer in. Man är överens om målen och kan säga att om du har klarat dem har du uppnått godkänt. Vill du satsa lite extra kan du få det här stödet och hjälpen för att nå ett annat betyg.

Jag förstår inte att det är så kontroversiellt. Det ena utesluter inte det andra. Man måste få chansen att veta att man har nått målen, och det ska ske på ett så enkelt sätt som möjligt.

Anförande nr 175

Borgarrådet N i l s s o n (s): Då är det viktigt att man lokalt bryter ned målen. Du vet ju också att målen i huvudsak är formulerade som vad man ska ha uppnått i årskurs 9 och vilka förmågor man ska ha då. Vi har vissa avstämningar i årskurs 5.

Man måste göra ett mycket noggrannare arbete. Det är det som jag menar är själva kärnan i förändringen, nämligen att man bryter ned målen och tydliggör vad de handlar om. När man har gjort det är det självklart mycket lättare att förklara för eleven eller föräldrarna att målet är uppnått.

Problemet med ert resonemang är att jag inte riktigt har uppfattat hur ni ser på målstyrningen av skolan. Ska det formuleras mål för varje vecka, som Johanna Westin tycker? Ska det formuleras mål för varje årskurs? Det måste man reda ut om man ska ha ett målrelaterat betygssystem där det ska sättas betyg varje år.

Det får jag inte ens ett principiellt svar på från er.

Anförande nr 176

Å s a E k e l u n d (m): Det har ju varit en lång diskussion. Jag har gjort några insikter under resans gång.

Senast sade Erik Nilsson: Ska vi gå tillbaka till det relativa betygssystemet?

Det är ju inte att gå tillbaka. Där tog ju siffrorna slut. Det gick ut på att alla skulle vara jämna i en klass och att alla skulle ha betyget tre. Det är ju inte det någon strävar efter. Man vill kunna mäta kunskapen och att man går framåt.

Det förutsätter att den man möter i skolan har den kunskapen och utbildningen och är lärare och inte bara vuxen. Det finns hur många som helst som arbetar i skolan och som man vill fortbilda för att de ska få den kompetens som man ska ha. Jag har flera barn som inte har kunskaperna.

Jag tillhör den generationen som har mer kunskap än vad mina barn har fått när de har gått igenom skolan. Det tycker jag är förskräckligt.

Vad ska man med betyg till, frågar Erik Nilsson.

Några, bland annat de jag representerar, tycker att betyg ska vara en mätsticka på att man är professionell inom ett visst område och att man, om man ska in på en viss linje har de grundläggande kunskaperna.

Det beror ju på hur man rekryterar till tjänster inom olika yrkesområden.

Det kanske inte är så viktigt med kunskap. Det kanske är bättre med partitillhörighet. Det vet ju inte jag. Vi kanske har väldigt olika mål, och så sitter vi här och diskuterar i flera timmar och inte kommer någon vart. Det beror på att en del inte säger vad de har för baktankar med saker och ting.

Vi har ju alla sett hur skolan har rustats ned under många många år. Det kanske är en mening med det. Det kanske är en taktik och strategi. Ju fler som inte kan läsa, skriva och räkna desto fler är det som inte över huvud taget kan ifrågasätta den politik som bedrivs. Det kanske är en vits med det.

Anförande nr 177

M a r t i n a L i n d (fp): Ordförande, fullmäktige! Jag håller med om att debatten börjar spåra ur. Efter Erik Nilssons senaste inlägg har det fallit över i någon sorts metafysiskt flummeri. Förekomsten av kunskaper har plötsligt blivit lika abstrakt som Guds existens. Det är naturligtvis fullkomligt nonsens.

Vi älskar betyg, sade någon i den här salen i höstas om Folkpartiet. Nej, det gör vi inte. Vi älskar kunskap. Vi älskar kunskap så mycket att vi tror att kunskap i grunden kan förändra människor och samhällen.

Vi tror att kunskap är det enda som kan lyfta Stockholm i en globaliserad värld. Vi tror att kunskap är nyckeln till framgång och framtidstro för Stockholms elever. Kunskap är det finaste vi vet. Det är därför vi vill ge bättre kunskaper till alla som går ut skolan.

Att ge betyg och omdömen handlar inte om att bedöma människor, som vissa på er sida verkar tro. Det handlar om att mäta kunskaper. Ett bra betygssystem med tidiga omdömen hjälper oss att mäta och därmed förbättra elevernas kunskaper.

Kunskap är tydligen ett så komplext och abstrakt problem att Erik Nilsson över huvud taget inte kan lindra sina tankar kring detta fenomen. Man kan tydligen verbalt uttrycka hur det ligger till med kunskaperna, men det är absolut omöjligt att uttrycka samma sak i skrift till Stockholms föräldrar. Varför är det så?

Det är en förvirrad och fullständigt förflummad kunskapssyn som har tagit över på er sida. Det är så otroligt svårt att mäta kunskap. Det är så otroligt svårt att förstå vad det är, hur det ser ut, vilka uttryck det tar sig. Man ska tydligen inte bara mäta kunskapen utan man ska mäta hur den bottnar i själen, och det vet man inte hur man ska göra.

Vad säger ett IG, säger Erik Nilsson. Vad säger ett G, vad säger en femma? Det säger faktiskt ganska mycket. De flesta föräldrar tolkar till exempel ett IG som en varningssignal och försöker göra något åt saken.

Det säger oändligt mycket mer än ert alternativ som är en bedövande tystnad till föräldrarna. Muntliga omdömen fungerar dåligt utan skriftliga omdömen och de ger inte tillräckligt med information till föräldrarna.

Vi måste säga det igen: Kunskap kan mätas. Kunskap kan förbättras. Det kommer aldrig att ske med er skolpolitik.

Bifall till Folkpartiets reservation.

Anförande nr 178

Borgarrådet N i l s s o n (s): Det är väldigt tråkigt, Martina, att du uppfattar det jag säger som metafysiskt flummeri. Jag försökte tvärtom vara ganska konkret med mitt exempel om franska revolutionen för att försöka förklara vad jag menar med kvalitet i kunskaper och kanske också förklara det som är grunden för kursplane- och läroplanskonstruktionen, nämligen uppnåendemål och strävansmål. Det har en mycket enig riksdag ställt sig bakom.

Jag försökte avspegla den kunskapssyn som jag står för och som avspeglas i läroplanen och i kursplanemålen där.

Jag har en fråga tillbaka till dig. Om du inte tycker att jag klarar av att beskriva vad kunskap är och vad vi ska mäta, har du något annat och bättre förslag än de kursplanemål och läroplansmål som Sveriges riksdag har ställt sig bakom?

Om man delar de uppfattningarna är de den komplicerade diskussionen om vad målen står för som måste brytas ned. Det är inte enkelt, Martina. Om det vore enkelt skulle inte tusentals lärare sitta och brottas med de här frågorna. Det kan aldrig vara enkelt om man har en kunskapssyn som handlar om kvalitet i kunskaperna.

Anförande nr 179

M a r t i n a L i n d (fp): Det är inte enkelt, säger Erik Nilsson. Det är ingen som har sagt att det ska vara enkelt. Det har inte varit enkelt för världens mest framgångs-

rika kunskapsnationer att ta fram bra utvärderingssystem som ger människor en bra feedback från första dagen i skolan. Det betyder inte att man inte kan göra det.

Ni måste sluta jämföra er med världens sämsta kunskapsnationer. På den vägen kommer ni aldrig att lyfta er.

Anförande nr 180

L i l l e m o r S a m u e l s s o n (v): Jag begärde ordet därför att jag fick en fråga från Mikael Söderlund angående hur vi mäter kunskaperna eftersom vi inte tror på att betygen mäter kunskaper.

Jag tror att Mikael Söderlund vet svaret på frågan. För säkerhets skull ska jag förtydliga det. Lärarna i skolorna genomför diagnostiska prov. Man följer elevernas arbete under lektionerna. Man har elevredovisningar som man tar del av. Det finns nationella prov för årskurs 5 och årskurs 9. Vi har läsutvecklingsschema. Vi har portfolio och vi har övrig elevdokumentation.

Nog finns det möjlighet att följa elevernas kunskapsutveckling utan betyg.

Jag håller med Folkpartiet. Jag älskar också kunskap.

Tyvärr måste jag problematisera och säga emot Folkpartiet. Kunskap är inte samma sak som betyg. Det betygssystem som vi har ger lärarna förutsättningar och uppdraget att sätta betyg på de kunskaper som eleverna väljer att visa. Det är det enda man som lärare har rätt att bedöma.

Alla här i salen vet att det finns elever som sitter på väldigt goda kunskaper men som av olika skäl inte förmår visa sina kunskaper. De får inte betyg. Det är inte så enkelt som att vi kan säga att kunskap är betyg.

Jag älskar också kunskap och tycker att det är skolans absolut främsta uppdrag.

Jag håller med Erik Nilsson om att vi har ett svårt betygssystem. Vi ska ha ett svårt betygssystem. Den nya läroplanen talar om en helt annan typ av kunskap än en återupprepande faktakunskap. Den nya läroplanen talar om mål som formuleras som insikt, förståelse, förmåga att se sammanhang. Det säger sig självt att det är något som är svårt att bedöma.

Det är ett otroligt viktigt arbete som pågår ute i alla skolor när man nu ska hitta sätta att bryta ned målen för att kunna göra bra bedömningar.

Så ser det ut. Vi har det betygssystem vi har. Jag skulle önska att vi hade en skola utan betyg. Innan vi har ett alternativ ska vi absolut arbeta med att förbättra det betygssystem vi har. Där har vi mycket kvar att göra.

Anförande nr 181

M a r t i n a L i n d (fp): Du säger att betyg inte är lika med kunskap. Nej, det är klart att det kan vara svårt att ge bra omdömen som är överskådliga och kortfattade.

Problemet med er skolpolitik är att ni inte ens vill försöka. Ni vill ens ha några betyg. Ni vill inte ha några omdömen alls. Det är det som är problemet.

Anförande nr 182

A b e b e H a i l u (s): Ordförande, fullmäktige! Den kris och lågkonjunktur som Sverige har upplevt på 90-talet har lämnat ett djupt spår i alla verksamheter, speciellt inom förskola och skola.

Resurserna till förskola och skola har minskat med minst tio procent. Det är de barn som var små på den tiden som har haft problem.

I dag har vi börjat satsa på bred front för att skolan ska få tillbaka den resurs som man förlorade på 90-talet. Vi har satsat 24 procent på förskolan för att förbättra kvaliteten.

Moderaterna vill ha poliser i varje buske i stället för att angripa grundproblemet och satsa resurser på förskola och skola.

Folkpartiet vill ha militärpolis och lag och ordning i skolan och skyller på att eleverna är onda krafter i stället för att satsa mer resurser på skolan

Kristdemokraterna vill ha supernanny. Att satsa på supernanny en vecka är som att måla färg på en mögelskadad vägg.

Man måste satsa resurser från förskolan och hela vägen till gymnasiet. Resurs betyder fler vuxna i varje skolan. Resurs betyder fler pedagoger med rätt utbildning i förskola och skola.

Sänk inte skatten. Satsa på våra barn. Det är det som föräldrar behöver, och det är det som eleverna vill. Det är det rektorerna och lärarna önskar, inte betyg på låg- och mellanstadiet.

Bifall till kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 183

M a r t i n a L i n d (fp): Det är väl på sin plats att påpeka att Folkpartiet alltså inte vill ha militärpolis i skolan, utan skriftliga omdömen i första klass. Det var det debatten handlade om.

Anförande nr 184

Borgarrådet S ö d e r l u n d (m): Jag vill stillsamt påminna Abebe om att vi lägger sju miljarder mer på skolan än vad Socialdemokraterna gör.

Anförande nr 185

A b e b e H a i l u (s): Ni ska ju sänka skatten. Var ska ni ta sju miljarder?

*§ 23 Motion om åtgärder för att motverka mobbning och annan kränkande behandling**Motion om införande av en antimobbningspolicy*

Mobbning är oacceptabelt – inför en policy mot mobbning och annan kränkande behandling

Skrivelse av Jan Björklund och Lotta Edholm (båda fp)

*Gemensam policy för skolornas arbete mot alla former av kränkande behandling
Hemställan från Hågerstens stadsdelsnämnd (utl. 2005:171)*

Anförande nr 186

Borgarrådet S ö d e r l u n d (m): För en tid sedan valde en 13-årig pojke i Lerum att ta sitt liv i förtvivlan över mobbning och trakasserier. Det kunde tyvärr lika gärna ha hänt i en Stockholmsskola.

Var tionde Stockholmselev känner sig otrygg i skolan. Stadens egen FoU-enhet har visat att tusentals barn och ungdomar mobbas i Stockholms skolor varje år.

Våra egna revisorer har efterlyst åtgärder i årtal. Så sent som i november 2005 klargjorde de att dagens skolplan lägger mindre vikt vid mobbningsfrågan än vad den förra gjorde som den borgerliga regimen här i stadshuset hade.

Jag kan bara konstatera att Socialdemokraternas svar är att rösta ned dagens förslag till handlingsplan mot mobbning. Jag är väldigt förvånad över att Socialdemokraterna envist håller fast vid att planen inte behövs, när vi vet att behovet är så stort. Revisorerna har påpekat det under lång tid.

Vi behöver en åtgärdsplan mot mobbning och annan kränkande behandling. Vi behöver en konkret plan med en konkret åtgärdstrappa. Vi vet att man kan åstadkomma skillnad.

I Norge tog den förra borgerliga regeringen ett initiativ till ett rikstäckande arbete som minskade mobbningen med mellan 30 och 70 procent. Det är fantastiska resultat. Island har haft ett liknande program som har minskat mobbningen med i storleksordningen 50 procent. Det är fantastiska siffror.

Trots att världens ledande forskare på område, Dan Olweus, är svensk ligger vi väldigt långt efter många länder.

I Sollentuna i Stockholms län sker på moderat initiativ ett gediget arbete. Man börjar se konkreta resultat av det.

Här i staden händer faktiskt inte särskilt mycket. Vi moderater är väldigt bekymrade över den inställning som finns hos Socialdemokraterna. Vi tycker att det här borde vara en gemensam sak och en fråga som borde drivas av oss alla. Den borde egentligen inte vara särskilt politisk.

Vi föreslår naturligtvis en nolltolerans när det gäller mobbning och kränkande behandling. Vi vill införa en väldigt konkret åtgärdsstrappa och handlingsplaner som ska vara kända bland elever, föräldrar och lärare. Man kan till och med ha schema-lagda diskussioner.

Den typen av mycket konkreta svar på vad som sker så snart mobbning uppträder i en skola leder till goda resultat. Jag skulle verkligen önska att fullmäktige kunde bifalla vår motion.

Anförande nr 187

Borgarrådet E d h o l m (fp): Vi har just debatterat en del av Socialdemokraternas tämligen flummiga skolpolitik. Det finns inget område som upprör mig mer än er totala flathet när det gäller mobbning, sexuella trakasserier och våld i skolan.

År efter år har revisorerna påpekat att staden måste ta fram en handlingsplan mot mobbning och att det som står i skolplanen inte duger. Lika ofta har Erik Nilsson sagt att det inte behövs och att det finns andra dokument, lagstiftning, skolplan och så vidare.

Jag tror att den här flatheten leder till att Stockholms stad har de problem som man har i dag. 10 procent av eleverna känner sig inte säkra och trygga i skolan. Tänk om det vore så att 10 procent av oss som sitter i den här salen inte kände sig trygga på arbetet. Det är en fullkomligt omöjligt tanke att inte arbetsgivarna, polisen och facket skulle slå till med alla klutar för att lösa situationen.

När det gäller de barn och ungdomar som finns i våra skolor är det helt okej att bete sig illa mot dem – så illa att en del till och med väljer att ta sina liv. Det är häpnadsväckande att det får fortgå år ut och år in utan att ni tar några som helst tag mot den situationen.

Jag är helt övertygad om att man genom att säga att det inte behövs en handlingsplan mot mobbning säger att frågan inte är särskilt viktig. Man kan inte bara hänvisa till olika andra byråkratiska texter och samtidigt säga att det är ointressant att ta fram en handlingsplan för detta.

Vi vill se en handlingsplan. Det ska vara en handlingsplan som är konkret. Den ska tala om vad skolan är skyldig att göra för att motverka mobbning. Den ska till exempel slå fast att allt våld i skolan ska polisanmälas. Det som är ett brott utanför skolan är naturligtvis ett brott också inom skolan.

Den ska också ge tydliga signaler till elever om vad som är ett acceptabelt beteende och vad som inte är det, och vad som händer om man gång på gång bryter mot reglerna.

I er skolvärld flyttar man hellre på mobbningsoffer än på mobbarna. Jag tror att det är ett synsätt som vi måste komma ifrån. Det måste alltid finnas en möjlighet att mobbaren mot sin vilja flyttas till en annan skola. Allt detta har ni motverkat. I själva verket är det fullkomligt tomt på nya idéer när det gäller att motverka mobbning i Stockholms skolor.

Anförande nr 188

F r e d r i k W a l l é n (kd): Ordförande, fullmäktigeledamöter! Ingen ska behöva vara rädd för att gå till skolan. Det enda som rimligen skiljer skolan från de flesta andra platser och inrättningar i samhället är att det, åtminstone avseende grundskolan, inte är frivilligt för eleverna att vara där. Att skyddet mot olika former av de ofta kriminella angrepp som mobbning innebär borde vara särskilt starkt just i skolan borde därför vara uppenbart för alla.

En övergripande och för hela Stockholms stad gemensam antimobbningspolicy borde betraktas som den mycket viktiga grunden för det arbetet.

Denna policy skulle vara en bas att bygga från i berörda nämnder, enskilda skolor och så vidare. Bristen på en sådan av kommunfullmäktige fastställt policy är uppenbar. Detta har bland annat påpekats i flera omgångar av stadens revisorer.

Det är för mig obegripligt att den nuvarande majoriteten i vårt fullmäktige tycker att just denna fråga inte förtjänar en egen policy. Fullmäktige har genom åren antagit policyer för allt mellan himmel och jord. Just i det viktiga arbetet mot mobbning vill man inte prioritera.

Varför? Varför?

Jag vill yrka bifall till Nina Ekelunds och min motion och också bifall till den gemensamma reservationen från Kristdemokraterna, Moderaterna och Folkpartiet.

Anförande nr 189

Borgarrådet N i l s s o n (s): Ordförande, fullmäktige! Ni frågar varför vi inte tycker att det behövs en särskild policy.

Det vore naturligtvis oerhört lätt att fatta beslut om det. Revisorerna skulle bli glada och det skulle se ut som om vi gjorde något. Om jag för ett ögonblick trodde att en enda unge i den här staden skulle slippa bli utsatt för mobbning därför att vi i denna församling fattar beslut om en kommunal policy mot mobbning skulle jag omedelbart yrka bifall till detta.

Skälet till att jag inte gör det är att jag vet att ytterligare policydokument inte kommer att leda till att de här ungarna inte blir mobbade. Det finns gott om policydokument på det här området. Jag har tagit med mig ett urval. Vi har läroplanen. Där framgår väldigt tydligt vad som gäller. Det ska finnas lokala handlingsplaner. Rektor ansvarar. Vi har Stockholms stads skolplan. Där finns redan ett beslut när det gäller inställningen till mobbning och att detta är en prioriterad fråga.

Man kan diskutera metodfrågor och kvalitet på antimobbningsplanerna. Det gör man gärna. Det gör revisorerna.

Det här är Skolverkets råd och riktlinjer för arbetet mot kränkande behandling. Det är 22 sidor med konkreta kvalitetskontroller för de lokala styrdokumentet.

Vad säger då revisorerna? De säger att det finns lokala handlingsplaner på alla ställen, men man tillämpar dem inte. Man gör ju ingenting åt det.

Tror ni att ungar skulle slippa bli mobbade om vi lägger ytterligare ett dokument till den här högen? Tror ni att därmed skulle ingen unge mobbas i Stockholms skolor?

Jag tror inte det. Jag tror tvärtom att vi ska följa upp och se till att det verkligen händer något med de dokument som redan finns.

Vi ska jobba med utbildning. Våra skolledare och lärare ska få stöd i detta. Vi ska jobba med inspektioner. När Skolverket nationellt gör en stor inspektion i Stockholm kan vi styra våra skolinspektörsresurser mot att följa upp arbetet med de värdegrundande frågorna och mobbningsfrågorna.

Det är genom att komma tillbaka och fråga som vi kan sätta fokus på detta arbete och se till att det är levande dokument. Det gör jag när jag besöker stadsdelarna. Det är så vi kan påverka verkligheten.

Det är jättelätt att fatta beslut om dokument. Efter 12 år i det här huset är jag innerligt trött på att fatta en lång rad beslut som vi vet inte ger någon som helst effekt i verkligheten. Därför vill jag inte ha någon mer mobbningspolicy. Jag vill att det ska hända något i verkligheten.

Vad ska en sådan policy innehålla? Revisorerna blev faktiskt svaret skyldiga när man tittade på de övriga statliga styrdokument. Man kan inte riktigt definiera vad den ska innehålla. Den ska innehålla ett ställningstagande, säger man. Ställningstagandet är klockrent. Det finns redan.

Ska det innehålla metoder, som Mikael Söderlund är inne på, måste man fråga sig hur långt politiken ska gå när det gäller att anvisa metoder för hur man ska arbeta på skolorna. Den frågan kan vi gärna diskutera. Men det är intressant med tanke på att er allmänna uppfattning är att vi ska backa hem och mycket mindre gå in i detaljer i hur man når målen på skolorna.

Jag vill yrka bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 190

Borgarrådet S ö d e r l u n d (m): Erik Nilsson visar en beundransvärd tjurskallighet. Just på det här området ska det inte finnas någon konkret handlingsplan och konkret vägledning med tydliga ställningstaganden och en tydlig åtgärdsstrappa. Just på det här området ska vi fortsätta att ägna oss åt väldigt vida måldokument som uppenbarligen inte ger någon vägledning till skolorna. Det är ju det som revisorernas rapport handlar om.

Jag håller med Erik Nilsson om att om det här vore ännu ett fluffigt policydokument på några sidor som folk lägger till handlingarna skulle det vara ett problem. Men vi föreslår ju inte det. Jag tar gärna en diskussion med dig om varför vi vill göra det på det här området. Det handlar om att rädda liv. Det handlar om att skydda inte minst unga flickors integritet.

Nu använder de videokameror, inspelningar, sms-meddelanden. De är ju underfundiga de som ägnar sig åt den här typen av mobbning. Jag tror att det för många i den här salen är uppenbart att den här åtgärdstrappan behövs. Den behöver implementeras mycket tydligt på alla skolor.

Den internationella erfarenheten är att det leder till konkreta resultat. Jag är beredd att pröva det på det här området. Jag tycker att det är viktigt.

Anförande nr 191

Borgarrådet N i l s s o n (s): Ska jag tolka det som att Mikael anser att vi i fullmäktige ska fatta beslut om att det är Olweus metod som ska genomföras i Stockholms alla skolor och att de skolor som i dag jobbar med Friends, Charliemetoden eller någon annan metod som används när det gäller att förebygga mobbning och kränkande behandling ska upphöra med det?

Ska vi på samma sätt i den här församlingen fastställa vilka metoder som ska användas i läsinlärningen, i arbetet med ämnet engelska eller med andra mål som skolan har? Jag kan inte tolka ditt inlägg på annat sätt än att det handlar om väldigt konkreta metodfrågor. Om det handlar om kvalitet, åtgärdstrappa, policydokument och vad det lokala arbetet ska innehålla finns redan direktiven på den statliga nivån. Det gäller i mycket hög grad för kommunala skolor.

Revisorernas kritik handlar om att man inte tillämpar de dokument som redan finns. Låt oss börja med att göra det innan vi fattar beslut om nya, Mikael Söderlund.

Anförande nr 192

Borgarrådet E d h o l m (fp): Borgarrådet Nilsson har sagt att han tänker sluta som skolborgarråd i höst. På det här området har han faktiskt abdikerat för länge sedan.

Sanningen är att mobbningen pågår oförtrutet i våra skolor. Borgarrådet har inte gjort någonting för att förhindra det. Jag tycker att Erik Nilsson underskattar sin roll som skolborgarråd när han säger att det som revisorerna säger är ointressant. Det ska inte genomföras, trots att han får kritik flera år i rad på just den här punkten.

Därmed skickar man en ganska tydlig signal ut till skolorna: Gör precis som ni vill. Frågan är inte intressant. Det här är inte något problem.

I själva verket är det ett gigantiskt problem. Tio procent av eleverna känner sig inte trygga.

Anförande nr 193

Borgarrådet N i l s s o n (s): Nej, jag har inte abdikerat.

Resultatuppföljningen för att se till att något händer i verkligheten står i fokus för mitt arbete. Skolinspektörerna har under många år – även under er period – jobbat hårt med frågorna om värdegrundsarbete ute i skolorna. Det har skett en förbättring

på det här området. Det framgår väldigt tydligt när man läser brukarundersökningarna. Det är ingen slump. Det är resultatet av ett omfattande arbete ute på skolorna.

När jag är ute och återför resultat till stadsdelarna är mobbningssiffrorna som de kommer till uttryck i brukarundersökningarna och drogvaneundersökningarna ett av de resultat som vi diskuterar i skolan.

Om ni under den förra mandatperioden lika tydligt hade sagt att det här var ett av de resultat i skolan som skulle följas upp kanske vi hade fått ett betydligt bättre genomslag för arbetet.

Det är inte genom ytterligare policydokument eller genom att politiker anger metoder som vi når resultat, utan det gäller att följa upp de mål- och policydokument som finns och ständigt fråga skolorna vad de gör.

Anförande nr 194

F r e d r i k W a l l é n (kd): Om jag kunder förstå varför just denna policyfråga är så viktig. Du har själv sagt att det vimlar av policyer. Här har vi ett policydokument som borde innebära stora vinster i stöd för skolornas och de enskilda förvaltningarnas arbete mot mobbning. Staden som arbetsgivare och arbetsansvarig kan verkligen slå fast att brott i skolmiljö ska polisanmälas. Man ska inte få bortse från det. Det ska vara förbjudet i Stockholms stad. Vi ska ha en policy som säger det.

Allt talar för att det finns så mycket att vinna med att vi i denna församling anger ramen för hur skolorna ska arbeta mot mobbning i vår stolta stad.

Idén med en sådan policy lämnar, som jag ser det, ett enormt utrymme för fördelar. Det finns inget att förlora.

Erik Nilsson säger att vi har misslyckats förut med policydokument. Det är väl inget argument, om vi kan se så många fördelar och vinster med detta.

Bifall till motionerna!

Anförande nr 195

Borgarrådet N i l s s o n (s): Jo, Fredrik Wallén. Det finns något att förlora, nämligen det som vi hela tiden förlorar i styrningen av skolan.

Det faktum att det finns så många policydokument, att kommunen sätter upp egna mål och tar egna policyer vid sidan av de statliga som finns och inte följer upp dem innebär att vi når kortare på vår väg mot framgång.

Det innebär att man inte sätter tryck på skolan. Man kan göra lite som man vill. Man kan vifta med olika policyer. Om du följer arbetet under den här mandatperioden kommer du att se att det har skett en kraftig reduktion av måldokumentet för Stockholms skolor. Det är en kraftig reduktion av olika allmänna uttalanden om skolan.

Vi har skurit ned skolplanen med två tredjedelar. Skälet är inte att vi inte vill styra och utveckla skolan. Skälet är att vi tycker att de statliga styrdokumenterna ska genomföras. Där står det väldigt tydligt om de här frågorna.

Jag tycker att ni ska läsa det som Skolverket skriver om råd och riktlinjer innan ni går in i den här debatten.

Kan vi inte vara överens om att om det verkligen genomfördes skulle skolorna få det stöd som de efterlyser?

Vad finns det, Fredrik Wallén, utöver det som står här som du och jag skulle kunna ge i stöd till skolorna när det gäller de här frågorna? Det skulle jag gärna vilja veta.

Anförande nr 196

P e t e r N i l s s o n (mp): Ordförande, fullmäktige! Mobbning är något helt oacceptabelt. Skolan har ett tydligt ansvar att arbeta mot mobbning. Hur motverkar man mobbning?

Det krävs naturligtvis en tydlighet från skolan och dess personal om att mobbning och kränkande behandling inte accepteras. Det krävs närvarande vuxna. Varje mobbningsituation ska följas upp och föräldrar ska informeras och involveras.

Man ska också komma ihåg att många av dem som mobbar oftast är barn som har störningar. Många har diagnoser. De barnen måste få den hjälp de behöver. Ibland kanske det krävs andra skolformer.

Jag kan känna stor sympati för att man tar upp det problemet. Det är ett problem. I många fall slår man in öppna dörrar.

Kommunfullmäktige säger till skolan: Lyssna nu, skolpersonal. Om en elev uppträder olämpligt eller gör sig skyldig till en mindre förseelse ska läraren uppmana eleven att ändra sitt uppförande.

Jag vet inte om skolpersonal i dag säger: Jaha, det har vi inte tänkt på tidigare.

Jag tror att det är frågan om det hjälper med mer policy. Vi har skolor som har mobbningsplaner. Jag tycker att man ska kräva av skolorna att de har mobbningsplaner och att de, när det förekommer mobbning, sätter tummen på ögat på rektor när det gäller vad man gör åt situationen. Att vi i den här salen ska utforma detta tror jag inte riktigt på.

Jag håller med Erik Nilsson. Om jag trodde att det hjälpte skulle jag självklart rösta för motionen.

Ett område som däremot behöver utredas är de befogenheter som lärarna har när det gäller konfliktsituationer. Där kan det nog vara många som känner sig osäkra. Vi behöver få in mer av konflikthantering på lärarhögskolan och genom fortlöpande kurser för lärare.

Bifall till kommunstyrelsen!

Anförande nr 197

Borgarrådet S ö d e r l u n d (m): Jag vet inte varför du raljerar över att man lägger konkreta förslag om vad som ska hända om någonting inträffar. Det är ju just det problem vi har. Åtgärderna sker inte. Trakasserierna blir allt grövre.

Du nästan driver med att man försöker komma med förslag till åtgärder. Det tycker jag inte att det är värdigt rådssalen. Jag tycker att man kan ta den här motionen på allvar.

Vi har inte föreslagit att den ska vara exakt enligt en viss teori eller enligt en viss forskare. I vår motion står det att planen ska baseras på vedertagen forskning på området. Vi har inte pekat ut någon enskild forskare. Däremot konstaterade jag i mitt första inlägg att vi råkar ha svenskar som är väldigt duktiga på detta som andra länder följer där man får ned sin mobbning.

Jag får nu höra av dig att det är ointressant. Det här hjälper inte. Det spelar ingen roll.

Det är en anmärkningsvärd attityd från Miljöpartiet att gå upp i talarstolen och raljera över förslag till konkreta åtgärder för att motverka något som i förekommande fall leder till att unga elever tar sitt liv.

Det är fascinerande att du går upp och raljerar över sådana konstruktiva förslag.

Anförande nr 198

P e t e r N i l s s o n (mp): Jag är ledsen, Mikael Söderlund, om jag har raljerat över ditt förslag. I så fall ber jag om ursäkt.

Hela diskussionen gäller att på något sätt utmåla oss som att vi inte vill göra något. Det är inte det det handlar om. Det finns ett tydligt uppdrag. Jag sade också att skolan har ett uppdrag och om de inte följer det ska man sätta tummen på ögat på dess ledning och se till att de gör sitt jobb. Vi ska inte skriva dem på näsan vad de ska göra genom att säga att man måste tillrättavisa en elev.

Jag är ledsen om jag raljerar. Men tror du att skolpersonal är dum på något sätt? Tror du inte att de fattar att de måste tillrättavisa elever med felaktigt beteende?

Anförande nr 199

M a r t i n a L i n d (fp): Ordförande, fullmäktige!

Jag vill börja med att bemöta föregående talare som tog upp frågan om mobbarna och att det är lite synd om dem och att de mår dåligt. Det är en modern myt som florerar i debatten. Det är inte sant.

Man har forskat kring hur mobbare mår. Det visar sig att de ofta mår ganska bra. De har ganska bra självförtroende. De mår framför allt otroligt mycket bättre än de som är mobbade. De kommer från ganska normala hem. Däremot är mobbning en inkörsport till grövre brottslighet om ingen säger stopp i tid.

Jag har med intresse läst handlingarna. Jag tycker att det här är en ynklig hantering av Stockholms mobbade barn och deras situation. Det behövs ingen policy, säger ni. Ni hänvisar bland annat till utbildningsförvaltningens utlåtande. Om man tittar på det ser man att det redan är fastställt att skolan ska verka mot mobbning och kränkande behandling.

Det vet väl varenda en att det är fastställt. Problemet är ju att man inte gör något eller inte gör tillräckligt mycket. Att vara emot mobbning och att göra något mot mobbning är inte samma sak. Problemet är att det enda ni gör är att säga nej till våra mycket konkreta mycket handlingsinriktade och mycket verklighetsförankrade förslag.

Strategin för elevhälsa hänvisar man till och menar att den konkretiserar vad man ska göra när någon mobbas. Som exempel använder utbildningsförvaltningen den här formuleringen:

Elevhälsa handlar om att främja hälsa hos alla elever, att ha fokus på elever som är i behov av särskilt stöd. I det individuellt inriktade arbetet bör arbetet inom elevhälsa ha ett särskilt ansvar för att med tidiga insatser undanröja hinder för varje enskild elevs lärande och utveckling. Elevhälsa omfattar arbete med att stödja barn och ungdomar i deras känslomässiga och sociala utveckling och stärka deras möjligheter och ge möjlighet till goda relationer.

Det är ju tydligt. Då vet ju alla vad de ska göra ute på skolorna. Så bra!

Resultatet när alla skolor ska ha en egen policy blir ju att vi får helt olika påföljder överallt i hela staden. Tänk om vi behandlade brott bland vuxna på det sättet. Misshandel ger fängelse på Kungsholmen, indragna rikskuponger på Östermalm och ingen påföljd alls i söderort. Verkar det rimligt?

Utbildningsförvaltningen ha nu tagit fram särskilt stödmaterial som man ska skicka ut till skolorna. Anledningen till det är att man vill ha ”beredskap mot skärpta skadeståndskrav” framöver. Vad är det för strategi? Vad är det för ansvarstagande?

Stockholms skolor behöver en gemensam och tydlig policy mot sexuella trakasserier, mobbning och kränkning av elever. Det har aldrig varit tydligare än i dag. Det är vårt ansvar att ge Stockholms lärare en sådan policy. Det ansvaret sviker ni i dag.

Anförande nr 200

P e t e r N i l s s o n (mp): Jag skulle först vilja bemöta det Martina Lind menar att jag har sagt, att det är synd om mobbarna. Så sade jag inte. Jag sade att många av mobbarna bär på psykiska störningar och att de i många fall har diagnoser. Du kan ju gå ut och fråga folk som jobbar i skolverksamhet om det. Jag tror att de säger ungefär samma sak. För att få mobbarna på rätt köl kan det ibland krävas andra skolformer, det vill säga att man faktiskt flyttar på dem.

Anförande nr 201

M a r t i n a L i n d (fp): Det är bra att du säger att man måste kunna flytta på de här eleverna. Det vore ännu bättre om du kunde stödja en policy som stärker lärarna i deras möjligheter att göra just det. Man har ju forskat i hur mobbare och mobbade mår. Det har visat sig att det inte alls är så stora problem bland mobbare. Det är stora problem bland mobbade. Det är därför man ska flytta på mobbarna och inte på de mobbade. Det är för att kunna göra det konsekvent, vilket man inte gör i dag, som man behöver ha en policy.

Anförande nr 202

Borgarrådet N i l s s o n (s): Martina! Du sade själv att problemet är att man inte gör någonting i praktiken. Jag håller med dig om det. Men det du föreslår och det du vill är något som ska kännas bra för oss som sitter i kommunfullmäktige. Vi ska känna att vi gör någonting genom att fatta beslut om en policy. Då känns det som om vi gör någonting.

Jag skulle vilja fråga så här: Vad ska vi göra för att det ska göras någonting ute på skolorna? Vad är det mest väsentliga vi kan göra så att det som måste göras görs ute på skolorna? Det är de frågor jag tycker att man ska ställa. Jag är öppen för att diskutera det. Ska vi gå längre i val av metoder? Ska vi definiera precis vad som ska göras? Det är ovant att höra från den borgerliga sidan att det är politiker som ska avgöra vilka metoder som ska användas.

När det gäller den diskussion du för om påföljder kan jag säga att det finns reglerat i skollagen. Detta finns reglerat i grundskoleförordningen. Det finns ingen anledning att tro att vi skulle få bättre efterlevelse om vi sätter i gång och är lagstiftare själva i Stockholms stadsfullmäktige. Däremot ska vi se till att man följer de lagar och riktlinjer som redan finns.

Anförande nr 203

M a r t i n a L i n d (fp): Jag skulle vilja säga att den grundläggande skillnaden mellan oss, Erik Nilsson, är att du är socialdemokrat och anser att det Socialdemokraterna gör i riksdagen och det Socialdemokraterna gör genom Skolverket mot mobbning och kränkande behandling är tillräckligt. Vi på den här sidan anser att det är fullkomligt otillräckligt.

Du säger att vi är naiva som tror att våra beslut kan ha någon sorts effekt ute i skolorna. Jag tycker att det är tråkigt att du är så fullständigt desillusionerad att du tror att dina politiska beslut inte kan förändra verkligheten i Stockholms skolor, för det kan de.

Anförande nr 204

C e c i l i a B r i n c k (m): Ordförande! Jag tror inte att Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet tycker bättre om mobbning än vad vi gör. Jag tror faktiskt inte att er tröskel för vad som är acceptabelt i skolan i detta avseende är högre eller att ni rent generellt är mer benägna att avfärda mobbning som busstreck och sådant man får räkna med när det gäller barn, vilket är en attityd som är alldeles

för vanlig, märkligt nog. Man skulle kunna tycka att den borde ha försvunnit, men det har den inte. Åtminstone vill jag inte tro allt det här, och jag gör inte det. Men jag undrar stillsamt varför ni har så förfärligt svårt att komma till skott i den här frågan.

Är det för att en mobbningspolicy som den vi föreslår skulle innebära att man faktiskt skulle vara tvungen att se till att skolorna efterlever den, att man faktiskt skulle vara tvungen att utöva något slags auktoritet av ett slag som ni generellt tycker rätt illa om när det gäller skolan. Att tala om för någon vad han eller hon får och inte får göra är en obehaglig uppgift.

När jag läser borgarrådets synpunkter i ärendet ser jag att det inte finns ett enda konkret förslag. Det som finns är ord, fraser och floskler om alla möjliga saker som ska göras. Det ska forskas mer. Skolorna ska fås att anamma forskningsresultaten. Det ska arbetas med värdegrunder. Man ska stärka de ungas självtillit. Empatin ska utvecklas. Det ska utvecklas elevhälsostrategier. Skolplanen ska följas upp. Det är jättebra alltihop, men hur ska detta göras? Det säger inte borgarrådet ett ord om.

Vårt förslag är däremot ett åtgärdsprogram som är fullt med konkreta förslag och en väldigt tydlig åtgärdstrappa som skulle gå utmärkt att implementera.

Flera talare har kommenterat det märkliga i att ni som är så måna om att anta policydokument i alla möjliga andra frågor nu plötsligt inte vill göra det. Ska vi tillämpa samma kriterier på de konsumentplaner, miljöplaner, jämställdhetsplaner och alla andra planer som ni har drivit igenom i den här församlingen, nämligen att om vi inte kan bevisa att en enda människa får det bättre genom de här planerna ska vi inte anta dem. Jag är den första att välkomna en sådan strategi. Men jag har en känsla av att majoriteten inte riktigt ser det på det sättet.

Jag yrkar bifall till Moderaternas och Folkpartiets reservation.

Anförande nr 205

Borgarrådet N i l s s o n (s): Jag uppskattar, Cecilia, att du inser precis hur det är, nämligen att vi verkligen vill motverka mobbning och att detta är en oerhört allvarlig fråga. Jag uppskattar att du har den inställningen. Jag hoppas att du förstår att skälet till att vi kommer till den slutsatsen är välgrundat. För min del handlar det om alla de besök jag gör ute på skolorna där vi verkligen diskuterar vad det är som går fram i styrningen. Risken är nämligen att ännu ett, i det här fallet kommunalt, dokument ökar riskerna för att ingenting händer med de beslut som redan är fattade.

Det mesta som står i åtgärdstrappan, som ni föreslår, är tillämpning av lagstiftningen. Jag vill att lagstiftningen ska tillämpas. Det behövs inga särskilda beslut i Stockholms stadsfullmäktige för detta. Det är en oklarhet i styrningen på skolområdet om kommunerna börjar sätta upp egna mål eller själva anger proportionella metoder. Däremot ska vi sätta tummen i ögat på de professionella ute på skolorna. Det ska finnas ett sådant arbete och det ska ha en kvalitet och ett innehåll. Där tycker jag att det finns anledning att ta till sig av kritiken i revisorernas rapport. Därför kommer också inspektionerna att skärpas när det gäller vad skolorna gör för att förebygga mobbning och kränkande behandling.

Anförande nr 206

Cecilia Brinck (m): Erik Nilsson säger att ert ställningstagande är välgrundat. Det får jag anta att det är, men för mig är det faktiskt förborgat på vilket sätt det är välgrundat. På vilket sätt vill ni som tycker att det räcker med de dokument och formuleringar som redan finns säkerställa att de implementeras, tillämpas och får de effekter som vi uppenbarligen är överens om i den här salen att de bör ha, nämligen att mobbningen i skolan reduceras så att inga barn ska behöva vara rädda för att gå till skolan längre. Skolan ska bli en trygg miljö där ungarna kan jobba i lugn och ro och göra det som det är meningen att de ska kunna göra där. På vilket sätt vill ni göra det?

Anförande nr 207

Inger Stark (v): Cecilia! Bland annat på det sättet att vi inte nu tillför ytterligare en policy utan ser till att de dokument som finns följs, implementeras och följs upp, bland annat av skolinspektörerna.

När det gäller till exempel Skolverkets allmänna råd, som Erik Nilsson tagit upp redan, finns det mycket konkreta åtgärder och råd om hur man ska arbeta med det här på skolorna.

Sedan tog du upp jämställdhetsplaner. Då skulle jag vilja säga att jämställdhetsplaner och ett aktivt jämställdhetsarbete på skolorna är enda sättet att på sikt bli av med sexuella trakasserier till exempel. Det är en jämställdhetsfråga i allra högsta grad.

Anförande nr 208

Cecilia Brinck (m): Inger Stark! Jag och många andra kommer att komma ihåg det du nu sade nästa gång ni kommer dragande med ett policydokument om någonting som ska drivas igenom i stadsfullmäktige.

Anförande nr 209

Christopher Ödmann (mp): Det är charmigt ändå att höra att ni tror på att den här policyn skulle leda till att mobbningen slutar i skolorna. Det kan hända att jag har varit i den här salen alldeles för länge, blivit alldeles för luttrad och inser att det tyvärr inte räcker med att säga till skolorna att göra så här. Därför tror jag inte heller på att ytterligare ett policydokument i den här frågan skulle leda till just det vi alla vill se, nämligen att mobbningen slutar i skolorna. Det skulle till och med kännas ohederligt för mig att säga att vi antar ytterligare ett policydokument, den här gången ska det väl funka. Det funkar tyvärr inte på det sättet. Men jag är öppen för att diskutera på vilket sätt vi kan få bort mobbningen ur Stockholms skolor.

Anförande nr 210

Cecilia Brinck (m): Så fantastiskt bra att Christopher Ödmann är öppen för att diskutera på vilket sätt vi ska få bort mobbningen. Varför gör du inte det då, till exempel i den här texten eller i ett annat dokument? Varför berättar du inte för oss på vilket sätt du tycker att det här ska gå till, eftersom det sätt vi föreslår tydligen inte duger.

Anförande nr 211

J o h a n n a W e s t i n S j ö (m): Erik Nilsson vill följa upp mobbningsresultaten. Det är bra. Men frågan är vilket stöd han vill ge till de skolor som kämpat mot mobbning och annan kränkande behandling. Det har mig veterligen inte funnits någon politiker i den här salen som velat se mobbning på våra skolor. Det finns det definitivt inte i dag, vilket är skönt att se. Det finns inte en lärare som vill se mobbning, vad jag vet. Många har kämpat hårt och länge i de här frågorna, i *många* år. Men om man inte vet hur man ska göra någonting är det väldigt svårt att få resultat. Det finns nämligen inte, vare sig i de befintliga eller i de föreslagna lagtexterna, eller i andra styrdokument, någonting som tydliggör exakt var gränserna för det acceptabla går. Det borde det göra.

Det finns inga lagtexter eller andra styrdokument som skolorna kan hålla sig till för att veta exakt vad de behöver göra för att uppfylla sina plikter. Det borde det göra. Inte ens i den föreslagna lagstiftningen från vänsterkartellen, där man talar om att skolorna kommer att bli skadeståndsskyldiga om de inte gör tillräckligt, står det vad tillräckligt innebär.

Skillnaden mellan dagens tandlösa dokument och förslaget från Mikael Söderlund är att Söderlunds förslag är konkret och ger effekter. Det finns utmärkta exempel på hur vetenskapligt framtagna och evidensbaserade program ger resultat. Jag talar nu inte om Skolverkets skrivelser eller om den nya lag som vänsterkartellen vill få igenom utan om de olika forskningsbaserade program som ger bevisad effekt. Jag lägger ingen värdering, och jag vet att de andra Moderaterna inte heller gör det, i vilket program som används så länge det ger bevisad effekt. Det tycker jag att vi som förtroendevalda är skyldiga både att ge våra elever och att ge våra skolor.

Anförande nr 212

Borgarrådet N i l s s o n (s): Jag tror att jag förstår vad du menar, Johanna. Jag tycker att det är riktigt. Det finns mycket i skolans värld som jag skulle önska vore evidensbaserat, till exempel huvuddelen av de inlärningsmetoder som används och som faktiskt inte är utvärderade eller tillräckligt utforskade. Det är en stor brist generellt i skolsystemet. Problemet är bara om du hänvisar till FOU-byråns rapport att de hänvisar till Dan Olweus, och han godkänner bara en enda metod och det är hans egen. Det är den enda som anses vara vetenskapligt utvärderad. Man kan säga att det är en brist att inte Friendsmetoden, Charliemetoden eller något av de andra arbetssätt som finns ute på skolorna är utforskade på det sättet. Det håller jag med om. Jag tror att det är någonting som behöver utnyttjas.

Men faktum är att konsekvensen av det du säger, nämligen att det ska vara en evidensbaserad metod innebär att Stockholms stadsfullmäktige ska besluta att det är Dan Olweus metod för att motverka mobbning som ska användas i alla våra skolor. Jag tycker inte att vi kan fatta ett sådant beslut centralt. Däremot ska vi se till att det är kvalitet och vi ska efterhand se till att man blir mycket bättre på att utvärdera om det ger effekt. Därvidlag ger jag dig rätt i ditt inlägg.

Anförande nr 213

J o h a n n a W e s t i n S j ö (m): Spännande! Erik Nilsson och jag är alltså eniga om att det forskas för lite i skolan. Jag kan säga att ett stort problem är att på lärarhögskolorna är 97 procent grundutbildning och 3 procent forskning. Och de tre procenten är vitt spridda, så det händer inte så väldigt mycket. Vi vet alla på vilken sida i salen vännerna till dem som styrt det här sitter.

Det är inte sant att det bara är Dan Olweus metod som är forskningsbaserad. Det finns andra i världen. Det är möjligt att FOU-enheten här inte har koll på dem men det finns andra. Det finns ett *Blueprint*-program, eller vad det heter, där man har gjort jämförelser. Där kom man i och för sig fram till att Dan Olweus forskning var bäst, att det var den metoden som gav extra bra resultat. Men det finns andra som är forskningsbaserade och som ger bevisat resultat år ut och år in. Det är klart att vi måste se till att andra metoder också utvärderas i Sverige.

Problemet är ju att de signaler som regeringen och vänsterkartellen skickar till Skolverket är att det inte spelar någon roll om de funkar eller inte. Man ska bara precis skriva ned vilka som finns. På det sättet kommer ingenting någonsin att bli forskningsbaserat.

Anförande nr 214

I n g e r S t a r k (v): Ordförande, fullmäktige! Att all kränkande behandling är oacceptabel och att nolltolerans är självklar är vi fullständigt överens om i den här salen. Trygghet och arbetsro måste råda i våra skolor. Kunskapsutveckling, att alla ska nå målen, och en harmonisk utveckling för varje barn och ungdom kräver lugn och ro i skolan. Men hur vi ska nå de målen är vi alltså inte överens om. De tre borgerliga partierna kräver ytterligare ett dokument, och vi i majoriteten menar att de dokument som finns räcker. Bristen ligger ju i hur dokumenten används.

Skolverket har gett ut en utmärkt skrift som heter *Allmänna råd och kommentarer för arbetet mot alla former av kränkande behandling*. I den finns det handfasta råd som om de används rätt tillsammans med läroplanen, skolplanen och elevhälsostrategin är fullt tillräckliga för att skolorna ska kunna ha ett bra förebyggande arbetet mot kränkande behandling samt en strategi för hur man ska arbeta när kränkningen sker.

I alla andra sammanhang poängterar ni från minoriteten att rektorerna ska ha beslutanderätten över arbetet i skolan. Politiker är klåfingriga, lägger sig i och kommer med dokument i tid och otid för hur skolorna ska sköta sitt arbete, men inte i det här fallet. Nu förstår rektorer och övriga ansvariga inte alls hur de ska arbeta om de inte har en stadsövergripande policy att luta sig mot. Och det, ordförande och fullmäktige, är faktiskt märkligt.

I Skolverkets *Allmänna råd* tar man både upp det förebyggande arbetet, arbetet med att upptäcka, utreda och åtgärda samt skolornas handlingsprogram mot kränkningar. När det gäller det förebyggande arbetet trycker Skolverket på vikten av jämställdhetsarbete, elevinflytande och en god arbetsmiljö för alla i skolan. Detta arbete menar jag måste starta redan i förskolan.

Farsta har i sitt remissvar angående revisionskontorets rapport pekat på flera viktiga åtgärder som staden kan vidta. Dock avvisar man helt en ny policy, för man menar att de dokument som redan finns räcker. Förvaltningen i Farsta menar att skolorna skulle ha mer nytta av att staden hjälpte till att göra Skolverkets *Allmänna råd* kända.

Till utbildningsnämnden i förra veckan lade majoriteten fram ett förslag till beslut som handlar om hur stadens skolinspektörer bör ges tid att särskilt granska skolornas arbete mot mobbning och att det är viktigt att måluppfyllelsen i skolan visar resultaten av arbetet mot mobbning och kränkande behandling.

Slutligen, ordförande och fullmäktige, vill jag återigen peka på vikten av förebyggande arbete. Det förebyggande arbetet är grunden för arbetet mot all kränkande behandling, för jämställdhet, elevinflytande och en bra arbetsmiljö för alla på skolan, barn, ungdomar och vuxna.

Bifall till kommunstyrelsen!

Anförande nr 215

Borgarrådet E d h o l m (fp): Herr ordförande! Det finns ingen i den här salen som tror att Inger Stark inte också är uppfylld av den här frågan och att hon tycker att den är viktig. Problemet är att er politik inte leder till bättre resultat på det här området.

Du devalverar hela din egen insats när du säger att det inte behövs något ytterligare dokument på det här området. Vad lärare, rektorer och föräldrar behöver är ett dokument som talar om vad som händer när de här situationerna uppstår, som ger alla de lärare som försöker upprätthålla lugn och ro i sina klassrum mod att motverka mobbning, som ger dem redskap som vi hela tiden stöttar. Problemet är att många lärare inte känner något som helst stöd från politikerna i sitt arbete mot bland annat mobbning.

Anförande nr 216

I n g e r S t a r k (v): Då skulle jag vilja påstå, Lotta Edholm, att de kontakter jag har med skolorna i Farsta säger något helt annat. Det är inte så lärare och rektorer upplever situationen. Det vi säger på den här sidan av salen är att det finns dokument som är tydliga, klara och konkreta. De är väl utarbetade när det gäller hur man ska arbeta både förebyggande och sedan med de handlingsplaner man måste ha i skolorna för hur man ska arbeta när kränkning sker. Vi menar att det inte är så att ett ytterligare policydokument kommer att åtgärda det här. Det är risk att det blir en hyllvärmare. Problemet är att dokumenten inte alltid används och det måste man åtgärda genom skolinspektörerna, uppföljning, seminarier och kanske genom att man över huvud taget gör de dokument som redan finns kända.

Anförande nr 217

E w a S a m u e l s s o n (kd): Men visst önskar lärare och skolledare få känna att de har stöd för att de får vara de auktoriteter som de behöver vara i de här situationerna. Vuxenvärlden har ju retirerat. Man vågar inte ta i på samma sätt i dag därför att man vet att det kan hända saker på annat sätt då. Flera lärare har, som jag sagt,

velat ta i när det har varit tydliga mobbningsfall, men de är oroliga för vad som ska hända. Kan vi vara tydliga med hur vi politiker ser på lärarnas roll i skolan och skolledarnas möjlighet att också påverka genom sanktioner är det klart att det ökar deras möjlighet att agera i arbetet mot mobbningen.

Det är fruktansvärt att så många elever i dag går till skolan med ont i magen därför att de är oroliga för vad som ska hända, inte minst på rasten. De måste känna den trygghet som det innebär att vuxenvärlden vågar stå upp tillsammans.

Anförande nr 218

I n g e r S t a r k (v): Men, Ewa Samuelsson, om det redan finns utmärkta dokument som är klara, tydliga och konkreta – det vill jag påstå att det finns – hjälper väl inte ytterligare ett dokument mot det problem som faktiskt tyvärr är verkligt, att vuxenvärlden i långa stycken har retirerat. Mot det stora problemet kan väl inte ytterligare ett policydokument hjälpa. Och att inte lärare och rektorer på skolorna skulle känna att vi politiker stöder dem när de måste ta itu med all kränkande behandling vill jag påstå inte stämmer. De vet att vi gör det.

Anförande nr 219

C e c i l i a B r i n c k (m): Men, Inger Stark, om alla dokument som behövs redan finns, varför händer det då ingenting? Varför är inte ert arbete mot mobbning mer framgångsrikt? Det skulle man kunna tänka sig att det var om alla nödvändiga styrdokument redan existerar. Men det är det ju inte.

Du talar om förebyggande arbete. Det är jätteviktigt med förebyggande arbete också, men det hjälper ju inte de elever som mobbas nu.

Anförande nr 220

I n g e r S t a r k (v): Men, herregud, det hjälper ju de elever som eventuellt slipper bli mobbade sedan. Man måste väl kunna tänka två saker på samma gång. Förebyggande arbete och aktiviteter mot kränkande behandling måste vara det enda självklara. Problemet med de dokument som finns nu är att de inte används alla gånger. Då hjälper inte ytterligare ett dokument. Då hjälper uppföljning och att man kollar upp att det verkligen sker något på skolorna. Det arbetet har vi satt i gång.

Anförande nr 221

C h r i s t o p h e r Ö d m a n n (mp): Ordförande! Jag tror att det krävs betydligt mycket mer än vi hittills har åstadkommit när vi har levererat ett antal goda tankar i dokument, både från majoritet och från opposition. Det är ändå en viktig del att det finns en medvetenhet på skolorna om mobbning, att det faktiskt kan hända på vår skola, här på vår avdelning, och att om man ser det måste man också hantera det på ett snabbt sätt. Varje skola ska kunna hantera mobbning. Det är vår utgångspunkt. Det är de facto allas ansvar. Det är egentligen inte enbart personalens ansvar utan jag tror att det är viktigt att man får den andan på skolan att det är allas ansvar, alla elevers ansvar också att se när någon blir mobbad.

Det är klart att det största ansvaret på en skola har rektorn. Jag menar också att det är ett ledningsansvar om man åstadkommer en god stämning på en skola där man inte har mobbning, alternativt där man inte vill se problemen. Då blir också problemen betydligt mycket större. Det krävs civilkurage. Det krävs civilkurage från rektor, lärare och all skolpersonal. Det krävs förmodligen också av enskilda elever att de vågar berätta om det är någon som behandlas illa på en skola.

Jag tror också att en del av problemet har att göra med att man faktiskt inte vill se. Man vill inte tro att det förekommer mobbning på skolan. Då skapar det tyvärr mycket större och allvarigare problem.

Frågeställningen är naturligtvis hur vi kan få ledningen på våra skolor att se det här som den absolut viktigaste uppgiften, att se mobbning som fullkomligt oacceptabel. Ska vi kunna lära oss, ska vi kunna nå kunskapsmålen på olika sätt är mobbning absolut förbjudet på vår skola. Hur kan vi få det att genomsyra alla Stockholms skolor?

Tyvärr tror vi inte att vi får det genom att anta ytterligare en policy. Skulle jag tro på det skulle jag tillstyrka förslaget, men det gör jag inte. Därför är det oerhört viktigt att finna andra metoder för att nå dit vi uppenbarligen allihop vill nå, nämligen till mobbningsfria skolor i Stockholms stad.

Anförande nr 222

Borgarrådet Söderlund (m): Nej, vi har förstått att Christopher Ödmann just på det här området inte vill ha någon ny policy. Däremot vill Christopher Ödmann ha tre nya policyer som kommer upp på nästa kommunstyrelsemöte. Det är policyer för personal, jämställdhet och arbetsmiljö. Det finns ingen hejd på hur många policyer som kan plockas fram. När det passar så går det bra med många policyer på olika områden. Men just när det gäller mobbning av unga människor i skolan är det plötsligt inte intressant.

Det är en ganska hissnande diskussion vi för, tycker jag. Inger Stark säger att borgerligheten kräver ytterligare ett dokument. Vi kräver inte något ytterligare dokument. Vi kräver resultat. Vi har en skola i kris som inte klarar av att hantera den här typen av incidenter och kränkande behandling. Vi matas ju varje dag med information om hur den kränkande behandlingen förgrovas och blir värre.

Någon annan säger: Tror ni att lärarna är dumma? Nej, vi tror inte alls att lärarna är dumma. Däremot är det väl en och annan lärare som har dragit konsekvenserna av att man faktiskt själv som lärare får en reprimand när man ger sig in och försöker vidta åtgärder för att stävja mobbning och kränkande behandling. Det är inte ovanligt att det är läraren som åker på pumpen i efterhand.

Mobbningen leder ju till snatteri, den leder till stöld och den leder till grövre våldsbrott. Det har våra egna forsknings- och utredningsenheter konstaterat. Men framför allt leder den till onödigt mänskligt lidande. Jag tycker faktiskt att man i den här salen nu kunde ta sig samman och konstatera att om det har gått bra i Norge, om det har gått bra på Island och lett till sådana fantastiska förbättringar av resultaten

kanske vi också i Stockholm skulle börja tillämpa forskningsbaserade åtgärdsprogram för att komma till rätta med våra mobbningsproblem.

Herr ordförande! Jag skulle med stor kraft vilja yrka bifall till vår reservation och försöka vädja till majoriteten i salen att ändra sig.

Anförande nr 223

C h r i s t o p h e r Ö d m a n n (mp): När det gäller de tre policyer som du pratar om är det faktiskt så att Miljöpartiet inte godkänner alla tre. Rätt ska vara rätt.

Men det jag undrar över är egentligen hur du ska åstadkomma resultaten. Att bara lägga fram en policy har jag förstått att du egentligen inte heller tror kommer att leda till önskat resultat. Hur ska du kunna genomföra en mobbningsfri skola i Stockholm?

Anförande nr 224

I n g e r S t a r k (v): Men, Mikael Söderlund, ni kräver faktiskt ytterligare en policy. Det vi säger från den här sidan gång på gång är att vi menar att de dokument som finns räcker. Det är bara det att de också måste användas. Vad är det som säger att det med en ny policy plötsligt skulle ske något underverk och att den skulle börja användas. Det är väl bättre att vi ser till att de dokument vi har används.

Anförande nr 225

Borgarrådet S ö d e r l u n d (m): Varför tycker Inger Stark att det är viktigt att ta fram tre nya policyer i kommunstyrelsen på helt andra områden, det är frågan, om det är så värdelöst och ointressant att ha en policy som är konkret och handlingskraftig på det här området? Det är inget dokument, det är en konkret åtgärdsplan enligt de förebilder vi har från andra nordiska länder. Varför är ni sådana envetna motståndare till det när ni samtidigt tar fram nya spännande policyer utan innehåll för personal, jämställdhet och arbetsmiljö?

Anförande nr 226

Borgarrådet N i l s s o n (s): Till att börja med, Mikael Söderlund, utmålar du det som att det här är någonting som har blivit grövre och grövre och att det är mer mobbning än någonsin och mindre trygghet. Får jag bara säga att det är fel. Den stora förändring som har skett är helt enkelt att toleransen har minskat, och det är bra. Vi accepterar inte längre mobbning och kränkande behandling. Men att problemet skulle vara större i dagens skola än det var för 30 år sedan är definitivt fel. Jag skulle vilja påstå att det är precis tvärtom.

När det gäller våra egna brukarundersökningar i Stockholm kan jag säga att alla indikatorer har gått åt rätt håll de senaste fem åren, men det som har förbättrats mest är trygghet och trivsel. Skälet till det är naturligtvis att skolorna arbetar intensivt med de här frågorna – intensivt. Mycket bra gjordes under förra mandatperioden på det här området också. Inspektörerna har länge efterfrågat och jobbat med värdegrundsfrågorna. Det leder till resultat. Det är den vägen vi ska fortsätta. Vi ska göra mer än vi gör i dag, för det är fortfarande alldeles för många som utsätts för

detta. Men den verklighetsbeskrivning du ger, Mikael Söderlund, är kvällstidningsartad och felaktig.

Anförande nr 227

Borgarrådet S ö d e r l u n d (m): Herr ordförande! Jag tycker att det på sätt och vis är en beundransvärd tjurskallighet. Jag har aldrig sagt att det inte finns goda exempel. Det finns visst goda exempel. Men vi vet också att framför allt unga kvinnor blir illa behandlade. Vi vet att det finns en ton och dessutom finns det undersökningar som pekar på att vi har problem med ordningen i våra klassrum. Allt det här sammanfattat säger ju att vi har problem med mobbning, trakasserier och situationen på arbetsplatsen skolan. Då är Erik Nilssons slutsats att vi just på det här området inte ska ha någon handlingsplan. Här ska vi inte ha några konkreta åtgärdstrappor. Däremot ska vi till kommunstyrelsens möte på onsdag ha nya policyer inom en rad andra områden. Det är inte särskilt logiskt, Erik Nilsson.

Jag tycker att det är jättebra att du lyfter fram ett antal borgerliga reformer under förra mandatperioden. De var bra. Vi stod för dem. Men nu måste vi tyvärr gå ett steg vidare. Det handlar inte om att jag läser Expressen för ofta utan det handlar om att det finns konkreta fall där människor blir illa behandlade i skolan varje dag. Och jag accepterar inte att var tionde elev känner sig illa behandlad på skoltid. Det är oacceptabelt. Det skulle aldrig förekomma på någon annan arbetsplats. Men i skolan är det okej. Det är inte okej. Det måste ändras.

Anförande nr 228

A b i t D u n d a r (fp): Ordförande, ledamöter! Jag har inte ambitionen att delta i debatten. Jag tror inte att jag kommer att föra in någon ytterligare aspekt till de kloka saker som redan har sagts här. Men jag skulle gärna ta upp det lokalperspektiv jag har, nämligen från Hägersten. Som ni ser i ärendet har vi en hemställan från Hägersten. Skillnaden mellan debatten här och i Hägerstens stadsdelsnämnd är att vi tog revisorernas rapport på allvar och en enhällig nämnd – från socialdemokrater, vänster, miljöpartister, moderater och kristdemokrater – tog beslut om att vi skulle hemställa hos kommunstyrelsen att man införde en gemensam policy mot alla former av kränkande behandling.

Skälet till att vi diskuterade det framgår också av ärendet. Det är viktigt att skolorna känner att de har ett tydligt mandat från den politiska ledningen. Ytterligare ett skäl utifrån vår stadsdels perspektiv kommer från att vi frågade våra skolor om själva behandlingen skedde på olika sätt. Det är ganska allvarligt. Det är alltså väldigt olika hantering. Det leder till att skadan redan skett hos vissa elever. Man pratar här om konsekvenserna. Utifrån det menar vi att det är ett ganska högt pris man betalar, både det mänskliga priset och det politiska. Det blir ett misslyckande. Därför tycker jag att man ska ta det kloka exemplet från Hägersten och bifalla det förslaget.

Anförande nr 229

Borgarrådet N i l s s o n (s): I en rapport för ett par år sedan beskrev skolinspektörerna i Stockholm vad som är mest styrande för hur verksamheten bedrivs ute på våra skolor. Först kommer traditioner och läromedel. Långt därefter kommer kursplane-

målen och betygskriterierna. Långt, långt därefter kommer de övergripande läroplansmålen, som bland annat handlar om rätten att slippa bli mobbad. Ännu längre därefter kommer skolplanen, knappt mätbart. Och efter det övriga kommunala policydokument eller beslut; knappt mätbart vilken effekt det ger. Det är bakgrunden till den diskussion vi för här i dag.

Vad tror vi att vi kan åstadkomma med ett sådant kommunalt beslut som inte kan åstadkommas med de statliga lagar, regler och läroplaner som ändå är mer styrande för verksamheten men som man faktiskt inte ens följer? Jag skulle vilja säga att det är lite grann ett missförstånd, och jag tror att vi redde ut det när vi hade möjligheten att träffa revisorerna. Det är inte så att skolplanen på något sätt tar över läroplanen, skollagen eller grundskoleförordningen, tvärtom. De statliga styrdokumenterna är överordnade. Det innebär att det finns massor av saker i skolan som vi inte har reglerat i kommunala beslut. De sakerna upphör inte att gälla. Vi har inte skrivit ett ord om engelska i skolplanen. Låt mig garantera att det inte innebär att det inte undervisas i engelska i Stockholms skolor. Det gör det.

Här diskuteras olika påföljder och att det är oklart vilka rättigheter man har. Det kan vara en informationsfråga. Men mina frågor tillbaka är: Ska vi fastställa en egen skollag i Stockholms skolor? Ska vi fastställa egna påföljder i Stockholms skolor? Det är konsekvensen av det ni säger, att vi själva ska fastställa en skollag som är någonting annat än det som gäller riket i övrigt. Det vill inte jag. Däremot ska vi se till att de nationella regler och riktlinjer som finns faktiskt tillämpas.

Vad ska vi göra då för att vara lite mer framåtsyftande? Jag ser följande saker.

1. Utbildning av skolledare. Hur ska kvaliteten och uppföljningen av handlingsplanerna se ut? Det kommer vi att ägna oss åt. Vi börjar med kompetensfonden redan i vår.
2. Stärkt inspektion. Inspektörerna jobbar redan intensivt med de här frågorna. I höst när Skolverket kommer att göra inspektioner i de kommunala skolorna kommer vi att styra den kommunala inspektionen mot att jobba med mobbning och kränkande behandling, och särskilt se till att man faktiskt gör det som ska göras i enlighet med handlingsplanerna.
3. Uppföljning av mobbningssiffror. När Stadshuset gentemot stadsdelarna och stadsdelarna gentemot skolorna följer upp skolans resultat ska de här siffrorna vara med.
4. Metodutvärdering och forskning kring vilka metoder som bör användas. Sedan får professionen själv tolka och avgöra vilka metoder som ska användas.

De åtgärderna vill jag vidta för att minska mobbningen och se till att elever kan känna sig trygga i skolorna.

Bifall till kommunstyrelsens förslag!

*§ 24 Motion om inrättande av en central pott i staden för barn med särskilda behov**Motion om införande av en likvärdighetsgaranti för elever i Stockholms skolor (utl. 2005:172)*

Anförande nr 230

Y v o n n e F e r n e l l - I n g e l s t r ö m (m): Ordförande, fullmäktige! Som bakgrund till motionen finns min och några Brommaföräldrars överklagan som direkt berör de senaste förändringarna i det så kallade resursfördelningssystemet. Förändringen genomfördes med övergångsregler till 50 procent 2005 och ytterligare 50 procent 2006. Med överklagandet vill vi få innehållet i kommunallagens likställighetsprincip prövat. Jag hade hoppats att länsrätten skulle snabba på med att avgöra ärendet eftersom beslutet berör barn negativt i flera olika stadsdelar i Stockholm.

Problemet med den senaste förändringen av fördelningen av medel för barn med särskilda behov är att de numera ingår i de socioekonomiska tilläggsbeloppen för skola och förskola. En fördelning utifrån socioekonomi innebär en schablonfördelning, vilket är en trubbig tilldelning som blir fel eftersom varje barn, oavsett boende i staden, kan ha behov av att få extrahjälp och alltid enligt min mening måste kunna få det.

Dessutom utsätter man barnen för den här förändringen utan någon som helst konsekvensbeskrivning. Av borgarrådets synpunkter kan man läsa att skollagen skulle garantera likvärdigheten i landet. Det tycker jag känns som ett dåligt argument när vi ser att likvärdighet inte ens kan garanteras inom staden. Desto svårare är det väl i landet. Att skolan, som det står i tjänsteutlåtande, ska ge barnen det stöd de behöver råder det knappast något tvivel om, men har skolan inga medel till det kan det vara svårt att åtgärda. Problemet är ju att man har strypt medelstildelningen till vissa stadsdelar. Det handlar om miljonbelopp i vissa fall. Det är klart att det uppstår svårigheter att leverera stöd där.

Så länge staden har en organisation med stadsdelsnämnder och tillhörande resursfördelningssystem får vi dras med olikheterna mellan stadsdelarna. Olikheterna har nu nått orimliga proportioner, så att enskilda barn kommer i kläm. Något särskilt måste till för barn med särskilda behov och kanske även för gråzonsbarn under den period som stadsdelsnämnder över huvud taget finns kvar, detta för att garantera likvärdighet mellan stadsdelarna.

Jag kan ta ett exempel. Ett barn med svårigheter i en så kallad välsituerad stadsdel, med relativt många kamrater omkring sig med höga betyg i snitt, får än svårare att hänga med i sin klass och får dessutom försämrade eller inga möjligheter till hjälp, trots att klyftan till kamraternas kunskapsnivå är mycket stor. Det här barnets självförtroende knäcks väldigt snabbt. Barn med motsvarande svårigheter som bor i en stadsdel med hög tilldelning av socioekonomiska faktorer, och där kanske klassens medelbetyg i snitt ligger något lägre än i första exemplet, får betydligt mer resurser för att försöka förbättra sina resultat upp till den medelnivån. Klyftan blir inte lika stor som i det första fallet, men målet blir lättare att uppnå.

Utbildningsförvaltningen anser att resursfördelningen inte ska ändras alltför ofta. Det gäller tydligen oavsett hur hårt systemet slår i praktiken. Det finns heller ingen vilja att undersöka hur det faller ut. Utbildningsförvaltningen säger sedan i sitt utlåtande att det finns tre modeller, s. 4988.

1. Fördela ut den pott som stadsdelen erhåller till förskolor och skolor direkt.
2. Stadsdelen behåller potten och fördelar ut efter behov.
3. En blandning av båda systemen.

Det ger ju inget svar på motionen, tycker jag. Motionen handlar om att det genom ett skevt resursfördelningssystem tagits bort medel som tidigare funnits, så att portmonnän näst intill blivit tom. Har man för lite eller inga medel på stadsdelsnivå redan vid tilldelningsögonblicket spelar det mindre roll om dessa kraftigt bantade medel fördelas på förskolor direkt eller ligger kvar på stadsdelsnivå i ett särskilt anslag som avropas.

Medel för barn med särskilda behov och gråzonsbarns behov ska inte kopplas ihop med ett socioekonomiskt synsätt över huvud taget. Bryt loss pengarna för barn med särskilda behov från schablonen! Fördela ut dem på ett likartat sätt för de här barnen i hela staden! Om det sedan sker genom ett pottsystem eller på ett annat uppfinningsrikt sätt spelar inte så stor roll. Men hjälpen måste garanteras. De här barnen har dessvärre blivit en bricka i ett politiskt spel.

Bifall till den borgerliga reservationen i borgarrådsberedningen!

Anförande nr 231

J o h a n n a W e s t i n S j ö (m): Det är mycket spännande att läsa borgarrådets kommentarer. Det är många fina formuleringar. ”Skollagen garanterar likvärdigheten över hela landet.” Det gör den nu inte. Den borde garantera likvärdigheten. Den är till för att garantera den men gör det inte. Inte ens Erik Nilsson tror väl att vi har en exakt likvärdig skola i hela landet.

”Det ska inte spela någon roll var barnen och eleverna bor” står det också. Men sedan står det att det ändå är viktigt att man gör det här på stadsdelsnämndsnivå ”eftersom det kan finnas olikheter kring förutsättningar och metoder i de skilda stadsdelarna”. Jag undrar lite hur det rimmar med kommunallagens krav på lika behandling.

I dag kan elever med liknande behov bedömas väldigt olika, beroende på vilken skola de går i eller vilken stadsdel de bor i. Det är inte rimligt. Varje elev som är i behov av särskilt stöd bör få en individuell bedömning utifrån det egna behovet av stöd. Detta måste vara likadant oavsett var i vår stad den här eleven bor. Olika diagnoser måste bedömas lika över hela staden och inte bero på föräldrarnas ekonomi, annars straffas barn som bor i stadsdelar med hög skattekraft.

Vi kan också säga att det är tur att det tar lite tid ibland från vissa håll, därför att sedan jag skrev den här motionen har i alla fall Östermalms stadsdelsförvaltning

ändrat hela sitt resursfördelningssystem eftersom de förstod att det var helt galet. Men det finns andra stadsdelar som inte riktigt har insett att man måste se till varje elev. Där hamnar fortfarande elever mot varandra. Alla barn får inte välja utan blir hänvisade till en enda skola därför att det är det som passar, det är det man har råd med och det är det man tycker sig mäka med. Då har vi inte en likvärdig bedömning för alla barn i den här staden. Och det är fel.

Anförande nr 232

Borgarrådet N i l s s o n (s): Jag ställer mig en del intressanta frågor mot bakgrund av den här diskussionen. Först och främst, vad är ett barn med behov av särskilt stöd? Om man lyssnar på debatten får man intrycket att det är alldeles klockrent vad ett barn med behov av särskilt stöd är. Det är dessutom alldeles klockrent vilken typ av stöd som det barnet ska ha.

Låt mig bara få problematisera och säga att vi precis nu har forskare som har varit inne och tittat på Högalidsskolan på Söder, dit det kommer många elever från Skärholmen, och på Stadshagsskolan på Kungsholmen, dit det kommer många elever från Järvaältet. De säger att de barn som flyttar in därifrån är barn som har behov av särskilt stöd. Det är jättekonstigt, för de barn som flyttade ut från Rinkeby, från Tensta och Skärholmen var de bästa eleverna, de mest resursstarka eleverna. Det var inte barn som hade behov av särskilt stöd i den miljö de kom ifrån.

Yvonne Fernell-Ingelström var inne på det där. Hon sade att det är svårare att gå i skola i ett område där alla andra lyckas bra. Det är lättare om alla har problem. Då utmärks man på något sätt inte i relation till dem. Det var ett intressant sätt att se på det. Mitt sätt att se på det är att vi måste styra resurserna så att också barn med behov av särskilt stöd, som är betydligt fler inom de resurssvaga områdena, har någon slags rimlig möjlighet att få det i den ocean av behov som finns i de områdena.

Det är därför vi har gjort det här resursfördelningssystemet. Det här är inte ett resursfördelningssystem som möter behoven på individbehov. Det är alldeles riktigt, som både Johanna och Yvonne har varit inne på, självklart inte. Inget resursfördelningssystem med socioekonomiska faktorer kan fånga upp det individuella behovet. Där måste framför allt en fördelning ske på skolenheten där man styr resurser på ett riktigt sätt.

Vissa stadsdelar har valt att hålla inne pengar och styra resurser på det sättet. Det är bra. Man måste styra resurser efter behov också på skolenheterna. Det resursfördelningssystemet gör är att utjämna strukturella skillnader i förutsättningar mellan olika stadsdelar i Stockholms stad. Jag skulle med viss kraft vilja påstå att det är lättare för ett barn att få mer stöd i en stadsdel som Östermalm eller Bromma än det är att få det i Rinkeby, Tensta eller Skärholmen. Det som i Bromma definieras som ett barn med behov av särskilt stöd är ett fullständigt normalt fungerande barn i Rinkeby eller Tensta. Så stora är skillnaderna. Det är därför vi omfördelar resurser på det sätt som vi gör.

Jag tror absolut inte på en central behovsbedömning. Yvonne använde begreppet ”gråzonsbarn” som är ett minst sagt lika luddigt begrepp som ”barn med behov av särskilt stöd”. Det skulle för det första innebära att någon eller några centralt skulle

göra sådana här bedömningar för uppemot 10 000 barn i Stockholms skolor. Vilken fantastisk byråkrati skulle inte skapas då? För det andra gäller naturligtvis för den enskilda skolan att bara söka pengar. Ju mer pengar man söker och lyckas övertyga om att man behöver, desto bättre är det naturligtvis. Det är inte alls säkert att det är den riktiga åtgärden för elever. Det enkla är till exempel att söka medel för att få en elevassistent, som vi diskuterade tidigare i dag, i stället för att ge handledning till de lärare som finns runt den elev vars behov man ska möta. Det är ett system som innebär att ju mer du söker pengar utifrån, desto bättre är det. Tar du tag i problemen där du är belönas det inte.

Min slutsats är att pengarna ska ligga så långt ut i systemet som möjligt. Vi ska inte försöka dra klockrena gränser mellan barn med behov av särskilt stöd och de barn som inte är i behov av särskilt stöd. Jag har från den turné jag har gjort exempel på hur man tydligt har gett ett medvetet pedagogiskt stöd redan i förskolan, och helt plötsligt är barn med behov av särskilt stöd inte längre barn med behov av särskilt stöd. Även barn med diagnostiserad adhd kan fungera normalt med välutbildad personal runtomkring sig. Jag är inte man, och jag tror inte att det finns någon man eller kvinna som kan bedöma vilka åtgärder som ska vidtas för varje enskilt barn i Stockholm. Men en sak är jag säker på, ju närmare eleven den bedömningen sker, desto bättre kommer resultatet att bli.

Jag vill yrka bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 233

J o h a n n a W e s t i n S j ö (m): Men du är ju ansvarigt borgarråd. Varför har du inte under din tid som borgarråd definierat vad du anser vara ”i behov av särskilt stöd”. I just min motion är det ganska tydligt att det handlar om de barn som inte får välja vilken skola de ska gå i. De blir hänvisade till en enda skola och satta i en specialgrupp därför att rektorn på skolan inte tycker att det är lönt att skicka pengar någon annanstans.

Men det är groteskt att höra Erik Nilsson tala om barn i behov av särskilt stöd på Östermalm som någon slags annan klass än barn i behov av särskilt stöd i Rinkeby. Det är väl i så fall det bästa argument som över huvud taget skulle kunna finnas för att vi behöver en likvärdighetsgaranti, om barn i behov av särskilt stöd i Rinkeby enligt Erik Nilsson har otroligt mycket mer bekymmer och otroligt mycket större behov av stöd än barn i behov av särskilt stöd på Östermalm.

Anförande nr 234

Borgarrådet N i l s s o n (s): Det är just definitionen av ”behov av särskilt stöd”, vad är det? En diagnos, var det någon som var inne på. Det finns många som har diagnoser, adhd, dyslexi, Asperger och så vidare. Många av de barnen behöver särskilt stöd. En del av de barnen behöver man inte organisera undervisningen på annat sätt för än genom att man har personal runt dem som är väl utbildad.

Det finns andra barn som inte har en diagnos men som absolut behöver ha mer resurser och andra resurser än de här barnen. Jag avskyr begreppet ”barn i behov av särskilt stöd”. Det används ibland. Vi har använt det själva. Men när man lär sig mer

om de här frågorna inser man vilket fullständigt meningslöst begrepp det är. Alla barn har nämligen olika behov. Det vi måste göra är bättre analyser av vilka behov barnen har. Jag kan garantera att en central pott för något slags barn i behov av särskilt stöd innebär att de som blir duktiga på att skriva ansökningar får mer pengar, inte att barnen får ett bättre anpassat stöd.

Anförande nr 235

Y v o n n e F e r n e l l - I n g e l s t r ö m (m): Jag tror att man kan vända på det här fram och tillbaka väldigt många gånger om man har lust. Men grundprincipen för den senaste omfördelningen är att man tar pengar från vissa områden och fördelar till andra, medel som tidigare har funnits. I Bromma, på Östermalm, i många andra stadsdelar finns de som har adopterade barn som har svårigheter i skolan. Där är inte föräldrarnas utbildningsnivå alltid en garant för att problemen löses. Man måste också kunna ha en resurs från skolan. Jag har exempel på det från Bromma, där det inte har funnits någon hjälp från skolans sida.

Jag vill fortsätta med att säga att man i Rinkeby är mycket missnöjd med det senaste systemet, med de uppskruvade faktorer som Erik Nilsson drev igenom, därför att det drabbat dem negativt. Jag vill också passa på och säga att stadsdelsnämnden i Bromma gemensamt, över partigränserna, har undertecknat en skrivelse där man uttalar sitt missnöje över denna uppskruvade förändring när det gäller socioekonomi i Bromma.

Anförande nr 236

Borgarrådet N i l s s o n (s): Jag tror att jag tidigare uttryckte det ganska tydligt att det självklart också finns barn som har mer behov i en stadsdel som Bromma. Det finns barn som har adhd, Asperger och så vidare.

Först och främst är de neuropsykiatriska funktionshindren också socioekonomiskt relaterade, det vill säga att det är fler barn som har de problemen i våra mest utsatta stadsdelar. Det bara är så. Fråga Görel Bråkenhielm, skolläkare i Stockholm. Hon kommer att förklara det för dig. Men därutöver finns en massa andra behov, som inte kan definieras via en diagnos, som påverkar hur resurserna måste styras i skolan. Då är det inte rimligt att ta pengar från de stadsdelar där det kanske är 30–40 procent av eleverna som inte når målen och ge till de stadsdelar där det är 1–2 procent som inte når målen. Vilka stadsdelar har större strukturella behov för att alla elever ska ha möjligheten att nå målen? Det är den frågan som måste besvaras.

Anförande nr 237

H e l e n J ä d e r l u n d E c k a r d t (fp): Jag vill börja med att säga att jag också reagerar på Erik Nilssons uttalande, att man gör skillnad på barn mellan olika stadsdelar. Det är inte det som det här handlar om. Alla våra barn, oavsett var man bor, har rätt att få extra stöd om de behöver det och har behov av det för att få en bra kvalitet i sin skola och sin undervisning. Jag reagerar starkt emot ditt sätt att ställa till exempel Östermalm mot Rinkeby. Det är inte det som det handlar om. Vi måste se varje barn och varje individ. Vi måste alltså utgå från varje barns behov och att de har samma rätt oavsett i vilken stadsdel de bor.

Nu ska vi säga tydligt att vi redan tidigare hade olika socioekonomiska resurser som gick ut till stadsdelarna. Men ni har förstärkt dem mycket starkt i det nya resursfördelningssystem som ni har infört och som ni är ansvariga för. Om jag pratar om min egen stadsdel kan jag tala om för dig att man där är mycket bekymrad på skolorna just för barn med särskilda behov. Jag kan också lägga till särskoleverksamheten och särskolan där det sker stora besparingar. Ovanpå det har alltså skolpengen inte höjts på två år, 2004 och 2005. Nu, 2006, var det en höjning på 1,7 procent. Se på de här tre åren och tänk er vilka besparingar skolorna i Hässelby-Vällingby måste genomföra och samtidigt klara barn med särskilda behov. Och du pratar om Östermalm och Rinkeby! Hässelby-Vällingby är ingen sådan välbeställd stadsdel. Man har väldigt mycket sociala problem, om det är det du lägger tyngden på. Men det är individen vi måste se.

Vi måste också se till att de här barnen har rätt att välja precis som alla andra barn och ungdomar har. En konsekvens är att de här barnen och ungdomarna nekas både fritidsverksamhet och att välja skolor i andra stadsdelar. Det är konsekvent så här på område efter område. Ert nya resursfördelningssystem gör att barn med särskilda behov, särskolebarn och särskoleungdomar, har kommit i ett sämre läge just när det gäller valfriheten. Det är så många föräldrar som har ringt till mig, och alla frågar: Ska inte våra barn, som behöver extra stöd och hjälp, kunna välja precis som alla andra barn? I Hässelby-Vällingby sparar man 5 miljoner kronor på särskolebarnen, och det drabbar både de barnen och den ordinarie verksamheten. Som jag berättade tidigare här har det nästan inte skett någon ökning alls på skolan. Jag undrar: Vad är er satsning på skolan och ungdomarna i Hässelby-Vällingby?

Anförande nr 238

Borgarrådet N i l s s o n (s): Helen Jäderlund Eckardt! Det var lite svårt att förstå ditt inlägg. Men till slut förstod jag att det handlade om särskolan. Jag uppfattar att diskussionen här handlar om resursfördelningssystemet för grundskolan och hur man ska se till att barn i behov av särskilt stöd, vad nu detta är, får stöd i grundskolan.

Då blir du upprörd över att man gör skillnad på barn i våra olika stadsdelar. Det var inte det jag försökte göra. Jag försökte bara beskriva att det i realiteten är skillnad på var ribban ligger, om man får extra resurser eller inte. Det beror på att skillnaderna är så gigantiska över staden. Om du i en stadsdel som är välbärgad på samma elevpopulation har fyra elever som är i behov av särskilt stöd har du i en annan stadsdel, som har tuffare förutsättningar, 40 elever som har behov av särskilt stöd. Om man fördelar pengar lika blir det mindre möjligheter för stadsdelen med de svåra förutsättningarna att kunna stödja sina barn och sina elever.

Att ni reagerar på det här viset beror på att det är resursstarka föräldrar som protesterar i de välbärgade stadsdelarna. Vi hör ingenting från föräldrarna i de icke välbärgade stadsdelarna. De vet inte heller vilka resurser man kan ha rätt att ställa krav på för sina barn.

Anförande nr 239

H e l e n J ä d e r l u n d E c k a r d t (fp): Jag reagerar återigen mycket starkt på den skillnad som du gör mellan stadsdelar. Se barnens behov i stället!

Utöver det vill jag säga att i många stadsdelar försvinner också pengar som ska gå till barnen till annat i stadsdelarna, utöver det här. Då förstår du ju hur mycket resurser som finns kvar.

Anförande nr 240

H a r d y H e d m a n (kd): I motionen från Moderaterna framhålls ju att de dessutom vill avveckla stadsdelsnämnderna. Jag skulle vilja vända på det och säga: Om ni vill ha kvar stadsdelsnämnderna, vilket vi också vill, är det väl inget farligt att införa en likvärdighetsgaranti för alla medborgare i Stockholm. Det kan väl inte vara farligt.

De föräldrar som klagar är inte de resurssvaga eller de resursstarka, utan de som har klagat mest är föräldrar till barn som är handikappade. När de inte får säga att enligt vår mening är den här stadsdelens behandling av vårt barn inte tillräcklig, alltså vill vi ha vårt barn i en skola i en annan stadsdel. Då blir det en massa krigande mellan stadsdelarna. Och de är faktiskt delar av samma kommun.

Det vore väl inte farligt att införa en likvärdighetsgaranti där man säger: Alla barn har samma rätt att få stöd. Det är föräldrarna som överlåter deras fostran åt skolan. Då måste man lyssna på föräldrarna och inte bara på en massa experter i stadsdelen som säger: I vår stadsdel är det lika behandling av alla barn. Man måste också lyssna på handikappade barns föräldrar som säger: Vi vet att vi kan få bättre stöd åt vårt barn om det barnet kommer till den skolan i den stadsdelen. Man ska inte låta barnen bli utsatta för någon slags förhandling mellan stadsdelarna. Det är ovärdigt.

Anförande nr 241

Borgarrådet N i l s s o n (s): Får jag bara säga att jag är fullständigt övertygad om att vi inte skulle kunna formulera en sådan likvärdighetsgaranti som är starkare än det som i dag står i skollagen. Det sker också rättsliga prövningar om man inte anser att behovet har mötts. Vad i hela fridens namn skulle vi kunna formulera som vore starkare än detta?

Den här frågan är komplex. Jag som har jobbat med de här frågorna länge måste säga att förväntningarna på vilket stöd som kan fås beror väldigt mycket på föräldrarnas utbildningsnivå och vilken kravnivå de har. Vi måste ha en medvetenhet om detta när vi fördelar resurser, så att det reellt för eleverna kan bli någorlunda likvärdiga villkor över staden. Där går det inte bara att säga att föräldrarna ska få bestämma vad som ska uppnås, därför att då kommer vi att få oerhört stora skillnader mellan vad barnen faktiskt får i olika delar av staden.

Anförande nr 242

H a r d y H e d m a n (kd): Men vi sitter i fullmäktige i Stockholms stad, och det är samma kommun. Slutsatsen måste ju vara att vi ska dela staden i 18 kommuner. Annars finns det ingen chans för föräldrarna att överklaga eller att bråka om någonting som de tycker är fel.